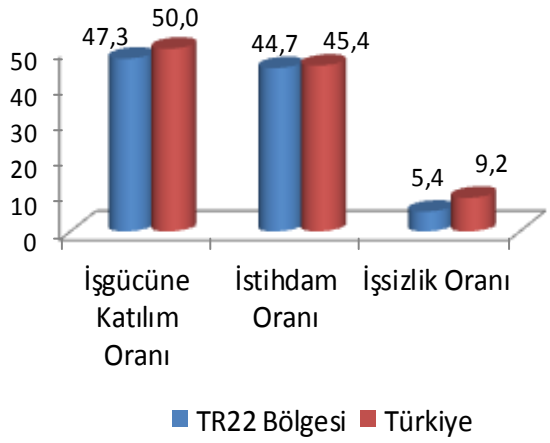

2013

BALIKESİR

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BALIKESİR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU
İL MÜDÜRLÜĞÜ

BALIKESİR
İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU
(2013)

PROJE EKİBİ

VHKİ Ayetullah DEMİR

İş ve Meslek Danışmanı Fulya UĞURLU

Koordinatör Nazım BALCI

BALIKESİR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İLETİŞİM

Tel : 444 75 87

Faks : 0 266 241 76 30

E-Mail : balikesiriskur@iskur.gov.tr

Web : www.iskur.gov.tr

Adres: Paşaalanı Mah. 188.Sk. No : 30

Merkez/BALIKESİR

BALIKESİR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

Bandırma Hizmet Merkezi

İletişim

Tel : 0 266 715 19 10

Faks : 0 266 715 36 62

E-Mail : bandirmaiskur@iskur.gov.tr

Web : www.iskur.gov.tr

Adres : 17 Eylül Mah. 828 Sk. No :1 Vergi Dairesi Yanı

Bandırma/BALIKESİR

SUNUŞ

Bir ülke ekonomisinin mevcut durumu ve yapısal değişimi hakkında fikir edinebilmenin bir yolu da, o ülkedeki istihdamın yapısının değerlendirilmesidir. İşsizliğin gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerde en temel sorunların başında gelmesi, işsizlikle mücadelede uygulanacak istihdam politikalarının önemini artırmaktadır. Her ülke için istihdam olanaklarının artırılması, gerek ekonomik refahın gerekse sosyal refahın sağlanması açısından önem arz etmektedir.

Bununla birlikte giderek gelişen teknoloji istihdamda nitelikli işgücünü zorunlu kılmaktadır. Artık işverenler "her işi yaparım" diyen eleman değil, mesleğinde gelişen teknolojiye ayak uydurabilecek vasıflı elemanlara ihtiyaç duymaktadır. Bununla birlikte gelişen teknoloji ile artık dünya küresel şehir diye tabir edebileceğimiz bir duruma gelmiştir. Hızla gelişen teknoloji, iletişim çağı v.b. faktörler işverenleri artık sadece bulundukları ülkede değil, farklı ülkelerde de ticaret yapabilme olanağını getirmiştir.

Gelişen dünya düzeninde gelişmiş ülkeleri, işgücü piyasalarını hayatın akışına bırakmış ülkeler değil, işgücü piyasalarını çalışma yaşamının tamamını önceden belirlenen politikalar doğrultusunda yönlendirebilen ülkeler oluşturmaktadır. Bunu mümkün kılan da her türlü verinin sağlıklı bir biçimde, belirli standartlarda ve güncel olarak kayıt altında tutulabilmesidir. Bu sayede insan gücü, eğitim ve işgücü planlamaları, sağlıklı ve güncel verilerden çıkarılan bilgilere dayanılarak yapılmaktadır.

Tüm bu hususlar çerçevesinde oluşturulacak politikalara bir ışık tutmak amacıyla ilimizde 2013 yılı "İşgücü Piyasası Analiz Çalışması" yapılmıştır. Bu çalışma ile önümüzdeki süreçte farklı sektörlerde ihtiyaç duyulması öngörülen insan gücü planlaması ile geleceğe yönelik politikalarda hangi sektörde ne tür elemana ihtiyaç olduğu konusu netlik kazanacaktır.

Bu çalışma ile birlikte, "Balıkesir ilinde hangi meslekte, hangi beceride, hangi eğitim düzeyinde ne kadar elemana ihtiyaç vardır" sorusu cevap bulacaktır. Gerek İŞKUR İl Müdürlüğümüz gerekse diğer ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu kararları doğrultusunda insan kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla düzenlenen mesleki eğitim faaliyetleri daha isabetli ve işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleşecek, dolayısıyla kamu kaynakları daha etkin ve verimli kullanılmış olacaktır. Bu nedenle elinizdeki çalışma ilimizde işgücü piyasası açısından önemli bir boşluğu dolduracaktır.

Balıkesir İşgücü Piyasası Analiz çalışmasında emeği geçen Balıkesir Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu üyelerimize, verilerin derlenmesinde katkı sağlayan tüm kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarına işsizlikle mücadelede vermiş oldukları katkılardan dolayı teşekkür eder, mevcut çalışmanın Balıkesir işgücü piyasasına katkı sağlamasını dilerim.

Ahmet TURHAN

Balıkesir Valisi

ÖNSÖZ

Ülkelerin sahip oldukları işgücünün durumu ve niteliği o ülkelerin ekonomik gelişimlerinin temel göstergelerinden biridir. Ülkeler sahip oldukları insan kaynaklarını en etkin şekilde üretime sokabilmelidir. Aksi takdirde önemli derecede sosyal ve ekonomik maliyet yüklenmek zorunda kalırlar. Bu açıdan bakıldığında işsizlik problemi, sadece gelişmekte olan ülkelerin değil, gelişmiş ülkelerin de üstesinden gelmek zorunda olduğu bir sorundur.

İşgücü piyasasının röntgenini çekmeye çalıştığımız İşgücü Piyasası Talep Araştırması ile Balıkesir'de açık iş durumu tespit edilmeye çalışılmıştır. Özellikle işgücünün talep yönünün ve gelecek kısa dönemde işgücünün eğilimlerinin ölçülmesi, ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin hangi koşullarda ortadan kalkabileceğinin belirlenmesi ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak politika ve önerilerin geliştirilmesi hedeflenmiş ve bu anlamda kurumsal olarak, aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlayabilecek bir çalışma yapılmıştır.

Bir önceki yıl yapılan çalışma da Balıkesir'de açık iş oranı %2,0 olarak hesaplanmıştı. Bu yıl yapılan çalışmamız da geçen yıla göre paralellik arz etmektedir. 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında yapılan çalışmadan elde edilen verilere göre Balıkesir ilinde açık iş oranı %2,3 olarak belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle Balıkesir'de her 100 açık işten 98'i dolu iken 2'si ise doldurulmaya hazırdır.

Çalışma 15 Mayıs-30 Haziran 2013 referans döneminde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma sonucunda ilin ekonomik büyüklüğü, işletmelerin istihdam yapısı, mevcut işsizlerin genel profili, işgücüne ihtiyaç duyulan meslekler ve sosyal güvenlik yapısı gibi İŞKUR İl Müdürlüğümüzün işgücü uyum faaliyetlerine ışık tutacak, işgücü piyasasının beklentilerine cevap verecek, çalışma hayatı için alınacak tüm kararları etkileyebilecek çok önemli bulgular elde edilmiştir.

Bu çalışmada değerli vakitlerini ayırarak soru formunu cevaplayan işverenlerimize teşekkür eder, çalışmamızın tüm paydaşlarımıza, kamu kurum ve kuruluşlarına, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu üyelerine ve araştırmacılara yararlı olmasını dilerim.

Nazım BALCI
Balıkesir Çalışma ve İş Kurumu
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ I
İÇİNDEKİLER II
TABLOLAR LİSTESİ III
GRAFİKLER LİSTESİ IV
KISALTMALAR V
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 5
BİRİNCİ BÖLÜM 7
İŞGÜCÜ PİYASASISININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 7
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR 7
EKONOMİK VERİLER 8
NÜFUS GÖSTERGELERİ 18
EĞİTİM GÖSTERGELERİ 25
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 26
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 50
İKİNCİ BÖLÜM 73
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 73
AMAÇ VE YÖNTEM 73
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 76
AÇIK İŞLER 85
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 97
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 104
SONUÇ 109
KAYNAKÇA 112
EKLER 113
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 113
Ek 2- A : Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 116
Ek 2- B : Tahmin ve Notasyonlar 116
Ek 2- C : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012) 118
Ek 2- D : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013) 119
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 120
Ek 4 - İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE-2011) 127
Ek 5 - Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 128
Ek 6 – Diğer Tablolar 130

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 : Sektörlere Göre Gayri Safi Katma Değer, Temel Fiyatlarla (bin TL) (2004-2010) 9
Tablo 2 : Kişi Başına Gayrisafi Katma Değer (GSKD), TL/Dolar, 2004-2010 11
Tablo 3 : Sektörlere Göre Balıkesir İli Yatırım Teşvikleri,2012 12
Tablo 4 : Yıllar İtibariyle Balıkesir İli Yatırım Teşvikleri, Yerli/Yabancı Sermaye,2008-2012 13
Tablo 5 :2012 Yılı Yatırım Teşvikleri, Türkiye-Balıkesir Karşılaştırması 14
Tablo 6 : Balıkesir İli 2011-2012 Kurulan, Tasfiye Edilen ve Kapanan İşyerleri 17
Tablo 7 : Yerleşim Yerlerine Göre Nüfus, Balıkesir, 2012 20
Tablo 8 : Yaş Gruplarına Göre Nüfus, Balıkesir, 2012 20
Tablo 9 : Eğitim Düzeyi ve Cinsiyete Göre Nüfus, Balıkesir, 2012 22
Tablo 10 : Net Göç Hızı, ‰, Balıkesir,2009-2012 23
Tablo 11 : Balıkesir İline Ait Göç Verileri, 2012 24
Tablo 12 : Okullaşma Oranı, 2012-2013 Öğretim Yılı,%, Balıkesir 25
Tablo 13 : 2012-2013 Öğretim Yılı Ortaöğretime Kayıtlı Toplam Öğrenci Sayısı, Yerleşim Yerine Göre, Balıkesir 26
Tablo 14 : 2012-2013 Öğretim Yılı Ortaöğretime Kayıtlı Toplam Öğrenci Sayısı, Erkek-Kadın,Balıkesir 26
Tablo 15 : Geniş Yaş Grubuna ve Eğitim durumuna göre Kurumsal Olmayan Nüfus, 15+ yaş, Bin Kişi, TR22, 2012 27
Tablo 16 : Geniş Yaş Grubuna ve Eğitim durumuna göre Kurumsal Olmayan Nüfus, 15+ yaş, Bin Kişi,Türkiye,2012 28
Tablo 17 : Eğitim Durumuna Göre İstihdam Edilenler,TR22(Balıkesir ,Çanakkale)-Türkiye,2012,% 35
Tablo 18 : İşteki Durumuna Göre İstihdam Edilenler,TR22(Balıkesir ,Çanakkale)-Türkiye,2012,%.. 36
Tablo 19 : ISCO98 Meslek Grupları sınıflamasına göre istihdam edilenler, TR22 (Balıkesir , Çanakkale)-Türkiye,2012,% 37
Tablo 20 : SGK Kayıtlılığa göre istihdam edilenler, TR22 (Balıkesir , Çanakkale)-Türkiye,2012,%.. 38
Tablo 21 : İktisadi Faaliyet Koluna Göre İstihdam edilenlerin SGK kayıtlılık durumları, TR22 (Balıkesir , Çanakkale)-Türkiye,2012, bin 38
Tablo 22 : İşgücüne Dahil Olmama Nedenine Göre İşgücüne Dahil Olmayanlar, TR22 (Balıkesir , Çanakkale)-Türkiye,2012, % 48
Tablo 23 : İşgücüne Dahil Olmayanlar, Eğitim Durumuna Göre, TR22 (Balıkesir , Çanakkale)-Türkiye,2012, % 49
Tablo 24 : Eğitim Durumlarına Göre Başvurular, Balıkesir, 2012 51
Tablo 25 : En Fazla Başvuru Alınan İlk 20 Meslek, Balıkesir-Türkiye, 2012 52
Tablo 26 : En Fazla Açık İş Olan ve En Fazla Başvuru Alınan İlk 20 Meslek, Balıkesir, 2012 53
Tablo 27 : En Fazla Kayıtlı İşsizin Bulunduğu İlk 20 Meslek, Balıkesir-Türkiye, 2012 55
Tablo 28 : Yaş Gruplarına Göre Kayıtlı İşsiz Sayıları, Balıkesir, 2012 57
Tablo 29 : En Fazla Açık İş Bulunan 20 Meslek, Balıkesir-Türkiye, 2012 60
Tablo 30 : En Fazla Açık İş Olan ve En Fazla Başvuru Alınan Meslekler, Balıkesir, 2012 61
Tablo 31 : Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımı, Balıkesir, 2012 63
Tablo 32 : Kamu-Özel İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Balıkesir, 2012 65
Tablo 33 : Eğitim Durumlarına Göre İşe Yerleştirmeler, Balıkesir-Türkiye, 2012 65
Tablo 34 : En Fazla İşe Yerleştirme Yapılan İlk 20 Meslek, Balıkesir-Türkiye, 2012 68
Tablo 35 : Sektörlere Göre İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Balıkesir-Türkiye, 2012 71
Tablo 36 : Eğitim Durumuna Göre Cinsiyet Bazında İşsizlik Ödeneği Hak Edenler,Balıkesir,2012... 72
Tablo 37 : Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayıları 72

Tablo 38 : İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2013)..... 74
Tablo 39 : Sektörlere ve Çalışan Sayılarına Göre İşyeri Sayıları,2013..... 76
Tablo 40 : Cinsiyete Göre Çalışanların Sektörel Dağılımı, Balıkesir, 2013 78
Tablo 41 : Sektörlere Göre Çalışanların Cinsiyet Ağırlıkları Türkiye-Balıkesir, %, 2013 80
Tablo 42 : Meslek Gruplarına Göre Çalışan Sayıları, Balıkesir, 2013..... 81
Tablo 43 : Çalışanların Mesleklere ve Cinsiyete Göre Dağılımı, ilk 20 meslek Balıkesir, %, 2013 84
Tablo 44 : Sektörlere Göre Açık İş Veren İşyerleri, Türkiye-Balıkesir, %, 2013..... 86
Tablo 45 : Ekonomik Faaliyet Kollarına Göre Açık İş Sayıları, Açık İş Oranı, Balıkesir, %, 2013..... 88
Tablo 46 : Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayıları, Açık İşlerin Dağılımı, Açık İş Oranı, Balıkesir, %, 2013..... 91
Tablo 47 : Mesleklere Göre Açık İşlerin Dağılımı, Balıkesir, %, 2013 93
Tablo 48 : Sektörlere Göre Temininde Güçlük Bildiren İşyerleri, Balıkesir, %, 2013 98
Tablo 49 : Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı, Balıkesir-Türkiye, %, 2013... 99
Tablo 50 : Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Meslek Gruplarına göre Dağılımı, Balıkesir, %, 2013..... 100
Tablo 51 : Mesleklere Göre Temininde Güçlük dağılımı,Balıkesir-Türkiye,%,2013,ilk 20 Meslek.. 102
Tablo 52 : Sektörlere Göre Net İstihdam Beklentisi, Balıkesir, %, 2013..... 105
Tablo 53 : Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Beklentisi, Balıkesir, %, 2013 106
Tablo 54 : En Fazla İstihdam Artışı Beklenen ilk 20 meslek, Balıkesir, %, 2013 107
Tablo 55 : En Fazla İstihdam Azalışı Beklenen 20 meslek, Balıkesir, %, 2013 108
Tablo 56 : Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 122

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1 : TR22 Düzey2 Bölgesinde Sektörlere Göre Yıllık GSKD Değişimi,000.TL,2004-2010..... 10
Grafik 2 : Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımları, 2012, Balıkesir,% 15
Grafik 3 : Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımları, 2012, Balıkesir-Türkiye, %..... 16
Grafik 4 : Nüfus Yaş Piramidi, Balıkesir, 2012 19
Grafik 5 : Yaş Bağımlılık Oranı, %, Balıkesir, 2012 21
Grafik 6 : Eğitim Düzeyine Göre Nüfus, Türkiye-Balıkesir, 2012 23
Grafik 7 : Geniş Yaş Grubuna ve Eğitim Durumuna Göre Kurumsal Olmayan Nüfus, Kadın-Erkek, 15+ yaş, Bin Kişi,TR22,2012..... 29
Grafik 8 : TR22 Bölgesi Eğitim ve Cinsiyete göre İşgücü durumu,2012,%..... 30
Grafik 9 : TR22 Bölgesi ve Türkiye, Eğitim Durumuna Göre İşgücü Durumu,2012,%..... 31
Grafik 10 : TR22 Bölgesi Geniş Yaş Grubuna Göre İşgücü durumu,2012,% 32
Grafik 11 : TR22 Bölgesi Yıllar itibariyle Kadın-Erkek İşgücü durumu,2008-2012,% 33
Grafik 12 : Eğitim Durumuna ve Cinsiyete Göre İşsizler,TR22,%,2012..... 39
Grafik 13 : Eğitim Durumuna Göre İşsizler,TR22 (Balıkesir, Çanakkale)-Türkiye,%,2012..... 40
Grafik 14 : Geniş Yaş Grubuna ve Eğitim Durumuna Göre İşsiz Nüfus,TR22,%,2012..... 41
Grafik 15 : Yıllar İtibariyle Cinsiyete ve Eğitim durumuna Göre İşsiz Nüfus,TR22,%,2012 42
Grafik 16 : Yıllar İtibariyle İşgücüne Katılma Oranları,TR22 - Türkiye, %, 2012..... 44
Grafik 17 : Yıllar İtibariyle İstihdam Oranları, TR22 (Balıkesir, Çanakkale)-Türkiye, %, 2012 45
Grafik 18 : Yıllar İtibariyle İşsizlik Oranları, TR22 (Balıkesir, Çanakkale)-Türkiye, %, 2012..... 46
Grafik 19 : 2008-2012 Yılları Arasında İŞKUR'a Yapılan Başvurular, Balıkesir, 2012..... 50
Grafik 20 : 2008-2012 Yılları Arasında Kayıtlı İşsiz Sayısının Değişimi, Balıkesir 54
Grafik 21 : Balıkesir İlinde Bekleme Sürelerine Göre İşsizlerin Dağılımı, %, 2012 56
Grafik 22 : Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımları, Balıkesir, 2012 58
Grafik 23 : Balıkesir İlinde Yıllara Göre Açık İş Sayıları.2008-2012 59
Grafik 24 : Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı, Balıkesir, 2012 62
Grafik 25 : 2008-2012 Yılları Arasında İşe Yerleştirme Faaliyeti, Balıkesir..... 64
Grafik 26 : Eğitim Durumlarına Göre İşe Yerleştirmeler, Balıkesir, 2012 66
Grafik 27 : Cinsiyet Bazında Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmelerin Dağılımı,Balıkesir,2012.. 67
Grafik 28 : Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirme, Balıkesir, 2012..... 69
Grafik 29 : Sektörlere Göre İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Balıkesir, 2012..... 70
Grafik 30 : Sektörlere Göre İşyerlerinin Oransal Dağılımı, Balıkesir-Türkiye, %, 2013 77
Grafik 31 : Çalışanların Sektörel Dağılımı, Balıkesir-Türkiye, %, 2013 79
Grafik 32 : Meslek Gruplarına Göre Çalışanların Dağılımı, Balıkesir-Türkiye, %, 2013 82
Grafik 33 : Meslek Gruplarına Göre Çalışanların Cinsiyet Ağırlıkları, Balıkesir, %, 2013 83
Grafik 34 : Açık İşlerin Sektörel Dağılımı, Balıkesir-Türkiye, %, 2013 87
Grafik 35 : Açık İş Oranı Balıkesir-Türkiye karşılaştırması, %, 2013..... 90
Grafik 36 : Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranlarının Balıkesir-Türkiye karşılaştırması, %,2013.. 92
Grafik 37 : Açık İşlerin Talep Edilen Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı, Balıkesir, %, 2013 94
Grafik 38 : Açık İşlerde Talep Edilen Becerilere Göre Dağılımı, Balıkesir, %, 2013 95
Grafik 39 : Açık İşlerin Aranma Kanallarının Balıkesir-Türkiye Karşılaştırması, %, 2013 96
Grafik 40 : Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Meslek Gruplarına göre Dağılımı, Balıkesir-Türkiye %, 2013..... 101
Grafik 41 : Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri, Balıkesir-Türkiye %, 2013..... 103

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.*:* Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması (NUTS)

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

TR22 bölgesinde Gayri Safi Katma Değer'de Hizmetler sektörü yoğunluktadır. Balıkesir ilinin de içinde yer aldığı TR22 Düzey2 bölgesinde Hizmetler sektörünün Gayri Safi Katma Değer payı %57,25 iken Türkiye'de aynı sektörün GSKD payı %63,55'tir. TR22 bölgesinde 2010 yılında Hizmetler sektörünün GSKD payı % 57,14 iken bir önceki yıl aynı sektörün GSKD payı %58,99'dur. TR22 bölgesinde Sanayi sektörünün GSKD payı 2009 yılında 3.867.969 TL iken 2010 yılında 4.425.177 TL olarak gerçekleşmiştir.

Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer paylarına baktığımızda ise TR22 Düzey2 Bölgesinde 2009 yılında 11.733 TL olan kişi başı GSKD 2010 yılına gelindiğinde %11'lik bir artış ile 12.993 TL'ye yükselmiştir. Bu durum Türkiye'de benzer şekilde gerçekleşmiştir. Türkiye'de de bir önceki yıla göre Kişi Başı GSKD %12'lik bir artış ile 2010 yılında 13.406 TL olarak gerçekleşmiştir.

Ekonomi Bakanlığından elde edilen veriler ışığında yatırım teşviklerinde en fazla yatırımın İmalat sektöründe yapıldığı görülmektedir. Toplam sabit yatırımların %67 gibi büyük bir bölümünü İmalat sektörü oluşturmaktadır. Bu sektörü sırayla Enerji ve Madencilik sektörleri takip etmiştir.

Aynı referans dönemleri için 2012 yılıyla 2011 yılı karşılaştırıldığında bir önceki yıla göre ilde yatırım belgesi teşvik adeti, sabit yatırım ve söz konusu teşviklerin ortaya koyduğu toplam istihdamda artış söz konusudur. 2012 yılında teşvikli yatırımlardaki sabit yatırım tutarı %1 azalmasına rağmen, bu teşvikli yatırımların oluşturduğu istihdamda %85'lik bir artış olmuştur.

Toplam sabit yatırımların toplam istihdama oranı ile hesaplanan bir kişinin istihdam maliyetine baktığımızda, Türkiye'de bir kişinin istihdamda yer alma maliyeti 392.737 TL iken, Balıkesir'de bir kişinin istihdam maliyeti 497.128 TL'dir.

Kalkınma Bakanlığı verilerinden elde edilen bilgiler ışığında Balıkesir'de Kamu Yatırımlarının sektörel dağılımını incelediğimizde birinci sırada %21 ile Tarım sektörü yer almaktadır. Bu sektörü sırayla %18,3 ile Diğer Kamu Hizmetleri ve %15,9 ile de Eğitim sektörü takip etmektedir. Kamu Yatırımlarının Türkiye geneli durumunda ise birinci sırada %31,2 ile Ulaştırma-Haberleşme sektörü yer almaktadır. Bu sektörü sırasıyla %22,1 ile Diğer Kamu Hizmetleri ve %14,6 ile de Eğitim sektörü takip etmektedir.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin (TOBB) verilerinden elde edilen bilgilere göre 2012 yılında Balıkesir ilinde 182 Şirket, 17 Kooperatif ve 720 adette Gerçek Kişi Ticari İşletmesi kurulmuştur.

2012 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine (ADNKS) göre Balıkesir ilinin toplam nüfusu 1.160.731 kişidir. Nüfusun 711.743 kişisi il ve ilçe merkezlerinde yaşarken, 448.988 kişisi de belde ve köylerde yaşamaktadır. İl ve İlçe merkezlerinde bulunan nüfus toplam nüfusun %61,3'ünü oluşturmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerinden elde edilen bilgiler ışığında çalışma çağındaki nüfus dediğimiz 15-64 yaş aralığındaki nüfus, Balıkesir ilinde toplam nüfusun %69,5'ini oluşturmaktadır. 0-14 yaş grubu aralığındaki nüfus ise 208.971'dir. Bu yaş grubundaki nüfusun 107.500'ünü erkek, 101.471'ini de kadın nüfus oluşturmaktadır.

Balıkesir ilinde çocuk bağımlılık oranı %25,9 iken yaşlı bağımlılık oranı da %17,9'dur. Genel bağımlılık oranı ise Balıkesir'de %43,8'dir. Erkeklerde genel bağımlılık oranı %42,2 iken kadınlarda ise bu oran %45,5 olarak hesaplanmıştır.

Balıkesir ilinde 15 ve üzeri yaştaki toplam nüfusun %35,8'i ilkokul mezunudur. Lise ve dengi okul mezunlarının oranı ise %20,3'tür. Hem Balıkesir'de hem Türkiye'de ilkokul mezunları çoğunluktadır. Balıkesir'de 15 ve üzeri yaş nüfusuna göre toplam nüfusun %35,8'i ilkokul mezunu iken Türkiye'de bu oran %26,9 olarak hesaplanmıştır.

2011 yılında Balıkesir ilinin aldığı göç 37.143 iken verdiği göç 36.638 kişiydi. 2012 yılına gelindiğinde ise aldığı göç 34.922 iken bir verdiği göç 35.315 olmuştur. Balıkesir 2011 yılında göç alan bir il konumunda iken 2012 yılına gelindiğinde göç veren bir il konumuna gelmiştir.

Balıkesir ili en fazla göçü İstanbul'dan alırken, en fazla göçü yine İstanbul iline vermektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı verilerinden elde edilen bilgiler ışığında Balıkesir ilinde, 2012-2013 öğretim yılında kayıtlı toplam öğrenci sayısı 66.081 kişidir. Bunların 63.229'u şehirde, 2.852'si de köydedir. Toplam kayıtlı öğrencilerin %51,3'ünü erkekler, %48,7'sini de kadınlar oluşturmaktadır.

15 ve üzeri yaştaki nüfusa göre TR22 bölgesinde kurumsal olmayan toplam nüfusun %65,5'ini lise altı eğitim düzeyindekiler oluşturmaktadır. Lise altı eğitim düzeyindekilerin en yoğun olduğu yaş grubu 35-54 yaş grubudur. (39,8)

TR22 bölgesinde işgücünde olan erkek nüfusun %62,2 gibi büyük bir kısmı lise altı eğitim düzeyindedir. Bu durum kadınlar içinde aynıdır. Kadınlarda da lise altı eğitim düzeyi yoğunluktadır.

20-24 yaş grubundaki işgücünde yer alan nüfusun %38,5'ini lise altı eğitim düzeyindekiler oluşturmaktadır. Bu yaş grubunda lise ve dengi okul mezunlarının oranı ise %34,6'dır.

TR22 bölgesinde okuma yazma bilmeyen erkeklerin % 23,1'i istihdamda yer almaktadır. Lise altı eğitim düzeyinde ise istihdam edilenlerin % 67,2'sini erkekler oluşturmaktadır. TR22 bölgesinde yükseköğretim düzeyindeki istihdam edilenlerin %64,9'unu erkekler oluştururken %35,1'ini de kadınlar oluşturmaktadır.

TR22 bölgesinde istihdam edilenlerin %51,2'sini ücretli ve yevmiyeli çalışanlar oluşturmaktadır. İstihdam edilenlerin Meslek Gruplarına göre dağılımına baktığımızda ise en yüksek oranının Nitelikli Tarım, Hayvancılık, Avcılık, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubundadır.(%33,2)

Balıkesir ilinin de içinde yer aldığı TR22 bölgesinde istihdam edilenlerin %57,8'i Sosyal Güvenlik Kurumu'na kayıtlı iken %42,2'sinin ise herhangi bir kaydı yoktur. TR22 bölgesinde kayıt dışı istihdamın en fazla olduğu sektör Tarım sektörüdür. Bu sektörde çalışanların %72,1 gibi büyük bir bölümünün Sosyal Güvenlik Kurumu'na kayıtları yoktur.

TR22 bölgesinde işsizlerin durumuna baktığımızda en yoğun işsizlik lise altı eğitim düzeyinde yer alan nüfus içerisindedir. (47,1) Lise ve dengi meslek okulu mezunlarında ise işsizlerin oranı %29,4'tür.

15-19 yaş grubunda yer alan işsiz nüfusun %66,7'si lise altı eğitim düzeyindedir. Aynı yaş grubunda lise ve dengi meslek okulu mezunu işsizler ise %33,3'tür.

2011 yılında %47,1 olan işgücüne katılım oranı 2012 yılında %47,3 olarak hesaplanmıştır. TÜİK tarafından açıklanan en son Haziran/2013 dönemine ait haber bülteninde Türkiye genelinde işgücüne katılım oranı %51,9 olarak belirlenmiştir.

TR22 bölgesinde 2011 yılında %44,6 olan istihdam oranı 2012 yılında %44,7 olarak hesaplanmıştır.

TÜİK verilerinden elde edilen bilgiler ışığında 2011 yılında TR22 bölgesinde işsizlik oranı %5,3 iken 2012 yılına gelindiğinde bu oran %5,4 olarak belirlenmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayınlanan en son Haziran/2013 dönemine ait haber bülteninden elde edilen bilgiler ışında Türkiye'de işsizlik oranı 2013 Haziran'da % 8,8 olarak kamuoyuna duyurulmuştur.

TR22 bölgesinde işgücüne dahil olmayan nüfusun nedenlerine baktığımızda erkeklerde işgücüne dahil olmama nedeni olarak %51,1'i emekli olduğundan işgücünde olmadığını beyan etmiştir. Kadınlarda ise işgücüne dahil olmama nedeni olarak ev işleri ile meşgul olma en büyük neden olarak belirlenmiştir.

Balıkesir ilinde 2012 yılında İŞKUR'a yapılan toplam başvuru sayısı 41.966 kişidir. Bunların 26.620 kişisi erkek, 15.346 kişisi de kadındır. Başvuru yapanların büyük çoğunluğunu ilköğretim mezunları oluşturmaktadır. Toplam başvuru yapanların %52 gibi büyük bir çoğunluğunu ilköğretim mezunları oluşturmaktadır.

Balıkesir ilinde 2011 yılında İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 27.476 kişi iken bu sayı 2012 yılında 38.719 kişi olmuştur. 2012 yılında kayıtlı işsizlerin 22.763 kişisini erkekler, 15.976 kişisini de kadınlar oluşturmaktadır.

2011 yılında kuruma alınan açık iş sayısı 10.329 iken 2012 yılında kuruma kazandırılan açık iş sayısı 17.259'dur.

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımında en fazla açık iş alınan meslek grubu Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubudur. Sektörler itibari ile baktığımızda ise en fazla açık işin alındığı sektör %40,8 ile İmalat sektörü olmuştur.

İŞKUR tarafından yapılan işe yerleştirmelere baktığımızda 2011 yılında İŞKUR tarafından 6.880 kişi işe yerleştirilirken 2012 yılında bu rakam 11.062 kişiye yükselmiştir. 2012 yılında işe yerleştirilenlerin 6.549 kişisini erkekler, 4.513 kişisini de kadınlar oluşturmaktadır.

İş yerleştirilenlerin meslek gruplarına göre dağılımına baktığımızda iş yerleştirilenlerin en yoğun olduğu meslek grubu %74 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubudur. Sektörler itibari ile baktığımızda ise en fazla işe yerleştirme İmalat sektöründe gerçekleşmiştir.

2012 İŞKUR verilerine göre işsizlik ödeneği hak eden kişi sayısı 4.131 kişidir. Bunların 2.934 kişi erkek, 1.197 kişisi de kadınlardan oluşmaktadır.

İŞKUR tarafından düzenlenen kurslara baktığımızda toplam 420 kurs açılmış ve bu kurslara 4.716 kişi katılmıştır. Kursiyerlerin 2.515'i erkek, 2.201'i de kadınlardan oluşmaktadır.

2013 İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında toplam 1.909 işyeri ziyaret edilmiştir. Bu kapsamda ziyaret edilen işyerlerinin büyük çoğunluğu Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı sektöründe faaliyet göstermektedir.

2013 İPTA verilerinden elde edilen sonuçlara göre Balıkesir ilinde çalışanların %40,9 gibi büyük bir çoğunluğu İmalat sektöründedir. İmalat sektöründe çalışanların büyük çoğunluğunu erkekler oluşturmaktadır. Bu sektörde çalışanların % 79,4'ünü erkekler oluşturmaktadır.

Meslek gruplarına göre çalışanların dağılımına baktığımızda çalışanların en yoğun olduğu grup Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubudur. Bu meslek grubunda çalışanların %80,6'sını erkekler oluşturmaktadır.

2013 İPTA sonuçlarına göre toplam 1.909 işyerinden 314 tanesi açık iş vermiştir. İmalat sektöründe yer alan 454 firmadan 106 tanesi açık iş vermiştir. Toplam alınan açık sayısı ise 1.315'tir. İmalat sektöründen alınan açık iş sayısı toplam alınan açık işlerin %49,3'ünü oluşturmaktadır. Balıkesir ilinde açık iş oranı ise %2,3 olarak hesaplanmıştır.

Meslek gruplarına göre alınan açık iş sayılarına baktığımızda ise en fazla açık işin olduğu meslek grubu Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubundadır. Açık iş oranın en fazla olduğu meslek grubu da Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubudur.

Meslekler itibariyle alınan açık işlerin %10'u Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi (Genel) mesleğindedir. İkinci sırada % 7,2 ile Garson (Servis Elemanı) mesleği gelmektedir.

2013 İPTA verilerinden derlenen sonuçlara göre işverenlerin büyük çoğunluğu açık işlerde talep edilen beceri düzeylerinde yeterli bilgiyi istemişlerdir. Bir başka ifade ile işverenler işinde deneyimli ve yeterli bilgisi olan eleman aramaktadırlar.

İşverenlere açık işlerini hangi kanalla aradıkları da sorulmuş ve % 57,2'si açık işlerini İŞKUR aracılığı ile karşıladıklarını belirtmişlerdir.

2013 İPTA sonuçlarına göre en fazla temininde güçlük çekilen meslekler İmalat sektöründe yer almaktadır. Temininde güçlük çekilen mesleklerin %37,6'sı İmalat sektöründedir. Bu sektörü %21,7 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü takip etmektedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin başında Garson (Servis Elemanı) mesleği gelmektedir. Bu mesleği sırayla Gaz Altı Kaynakçısı ve Satış Temsilcisi / Plasiyer meslekleri takip etmektedir.

2013 İPTA kapsamında elde edilen bilgiler ışığında işverenlerin %46,89'u ilgili meslekte eleman olmamasından yakınmaktadır.

2013 İPTA sonuçlarına göre kısa dönemde toplamda %2,7'lik bir istihdam artışı beklenmektedir. Orta vade de ise %2,2'lik bir artış öngörülmektedir.

Kısa dönemde en fazla istihdam artışı beklenen mesleklerde ilk sırada Beden İşçisi (Temizlik) mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla Beden İşçisi (İnşaat), Gözlük Çerçeve İmalatçısı, Zeytin Toplama İşçisi ve Torba ve Çuval Dikme Makinesi İşçisi meslekleri takip etmektedir. Orta vade de istihdam artışı beklenen mesleklerde ise ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almaktadır.

Kısa dönemde en fazla istihdam azalışı beklenen meslek ise Seyahat Servis Elemanı (Host/hostes/otobüs-Tren) mesleğidir. Bu mesleği sırasıyla Mermer İşçisi ve Sıvacı meslekleri takip etmektedir. Orta vade de en fazla istihdam azalışı beklenen meslek de Zeytin Toplama İşçisi mesleğidir. Bu mesleği sırasıyla Servis Garsonu ve Büro Memuru (İdari İşler) meslekleri takip etmektedir.

GİRİŞ

Balıkesir İşgücü Piyasası Analizinin amacı illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır. Bu raporda il düzeyinde işgücü arzı ve talebine ilişkin temel veriler sunulacaktır.

Balıkesir ili İşgücü Piyasası Talep Araştırmasının amacı tüm ilçeleri de kapsayacak biçimde Balıkesir ilinde işsizliğin indirgenmesi ve iller bazında sektörlere göre istihdam politikalarının oluşturulması için işverenlerin işgücü talebini değişik boyutlarıyla tespit etmek ve işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemeye katkıda bulunmaktır. Böyle bir talep araştırması ile desteklenen Balıkesir İşgücü Piyasası Analizinin özellikle işgücünün talep açısından ve gelecek kısa dönemde eğilimlerinin ölçülmesi, ihtiyaç duyulan işgücünü eğitim ve becerilerinin tespit edilmesi, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin hangi koşullarda ortadan kalkabileceğinin belirlenmesi ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak politika ve önerilerin geliştirilmesi gibi hedefleri vardır. Bir bütün olarak bu rapor, işgücü politikalarının tümüne veri sağlayabilecek bir çalışma olarak değerlendirilebilir.

Balıkesir İşgücü Piyasası Analizi raporu iki temel bölümden oluşmaktadır. İşgücü piyasasını etkileyen unsurlardan genel ekonomik yapı, demografik özellikler ve eğitim durumu raporun ilk kısmını oluşturmaktadır. Raporun ilk bölümünün ikinci bileşeninde Balıkesir ili işgücü piyasasını arz açısından analiz etmeye yarayacak bileşenler incelenmektedir. Bu bileşenler işgücüne katılım, işgücü dışı nüfus istihdam, kayıt dışı istihdam ve işsizlik başlıkları altında toplanmaktadır. Bu bölümde ayrıca işgücü piyasasında çoğunlukla dezavantajlı gruplar olarak adlandırılan kadınlar ve gençlerin durumuna da ayrı başlıklar altında bakılmaktadır. Raporun ilk bölümünün son bileşeninde ise, Balıkesir ili özelinde en son veriler ışığında İŞKUR kapsamında gerçekleşen arz ve talep eşleştirmelerine bakmakta ve bu çerçevede Balıkesir ilinde açık işlere yapılan başvurular, bu işlere yapılan yerleştirmeler ve işgücü yetiştirme çabalarını özetlemektedir.

Raporun ikinci bölümünde ise Balıkesir ili işgücü piyasasına talep yönünden bakmakta ve Balıkesir İli İşgücü Piyasası Talep Araştırmasının sonuçlarını derlemektedir. Bu çerçevede işyerlerinin dağılımı, çalışanların dağılımı, 2012 yılında işe giriş-çıkışlar, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler, işverenlerin gelecek istihdam beklentisi gibi bileşenlere ait veriler özetlenmektedir. Raporla ilgili değerlendirmelerin yer aldığı sonuç bölümünde ise işgücü piyasanın önemli unsurları arasındaki ilişkilerden yola çıkarak işgücü arzı ve talebi açısından karşılaştırmalı bir değerlendirme yapılmakta ve politika önerileri sunulmaktadır. Balıkesir İşgücü Piyasası Analizi raporunda çeşitli kaynaklardan derlenen veriler kullanılmıştır. İlk iki bölüm çerçevesinde genel ekonomik durum, demografik yapı ve eğitim durumuna ait verilerle, Balıkesir ili işgücü piyasasında işgücü arzına ait veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hazırlanan Genel Nüfus Sayımları ve Hane Halkı İşgücü Anketlerine dayanmaktadır. Büyük çoğunluğu en güncel haliyle 2012 yılına ait olan verilerden bir kısmı Balıkesir iline özel olsa da, işgücü arzına ait birçok veri il bazında değil NUTS2 belgelendirme sistemi çerçevesinde Balıkesir ilinin yer almış olduğu TR22 bölgesi (Balıkesir, Çanakkale) geneline ait verilerdir. Balıkesir iline özel kayıtlı işgücü ve kayıtlı işsizlere ilişkin en yeni veriler Balıkesir Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından temin edilmiştir.

Raporun işgücü talebi ile ilgili bölümünde ise İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın sonucunda elde edilen veriler kullanılmaktadır. Araştırma çerçevesi Balıkesir ilinde 10 ve daha fazla kişi çalışanı olan yerel birim işyerleri[1] ile sınırlıdır. İşyerleri listesi TÜİK'in 2011 yılı İşyeri Kayıt Sistemi listesinden oluşturmuştur[2]. İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve ülkemiz genelinde aynı anda başlatılan işgücü piyasası ihtiyaç analizi saha çalışmasında, sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si[3] kapsama dâhil edilmiştir. Balıkesir için İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın alan uygulaması 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş, araştırmada yüz yüze görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Kontrolörlüğünü Şube Müdürü Ali KOCAGÖZ'ün yaptığı çalışmanın yüz yüze görüşme bölümü İş ve Meslek Danışmanlarımızca tamamlanmıştır.

Çalışmanın analiz-yorumlama ve rapor yazımı süreci ise V.H.K.İ. Ayetullah DEMİR ve İş ve Meslek Danışmanı Fulya UĞURLU tarafından gerçekleştirilmiştir.

Elde edilen sonuçlar içerisinde işyeri cevap durumlarına göre ağırlıklandırma yapılmıştır. Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi[4] yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir.

Balıkesir İPA 2013 Raporuna ve İPTA 2013 kapsamında tüm iller ve Türkiye geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişim mümkündür.

---

[1] Yerel birim coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir girişim ya da girişimin bir parçasıdır. Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki yerleşik olan bölümüdür. Bu yerde ekonomik faaliyet tek bir girişim için bir ya da daha çok kişinin tam gün ya da kısmi olarak çalışmasıyla yürütülür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.

[2] Çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için işyeri cevapsızlık formu doldurulmuştur.

[3] "Madencilik ve taş ocakçılığı"; "İmalat; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı"; "Su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri"; "İnşaat; Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı"; "Ulaştırma ve depolama; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri"; "Bilgi ve iletişim; Finans ve sigorta faaliyetleri"; "Gayrimenkul faaliyetleri"; "Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler"; "İdari ve destek hizmet faaliyetleri"; "Eğitim"; "İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri"; "Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor" ve "Diğer hizmet faaliyetleri".

[4] Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.
R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASISININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR:

ARKA PLAN

İşgücü piyasası, ekonomik ve demografik faktörlerden çok yakından etkilenir. Örneğin ekonomik gelişmeler, yatırımlar, nüfus ve nüfus artış hızı, göç ve eğitim gibi faktörler istihdamı ve dolayısıyla işsizliği doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle, birinci bölümde işgücü piyasasının arka planını oluşturması açısından, Balıkesir ilinin işgücü piyasası ile ilgili olabilecek "Ekonomik Veriler", "Nüfus Göstergeleri", Eğitim Göstergeleri", Genel İşgücü Göstergeleri" ve İŞKUR'a Kayıtlı İşgücü Göstergeleri" ile ilgili olarak yorum, değerlendirme ve analizler yapılacaktır.

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller bazında ve yıllık bazda bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel (İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması-İBBS 2 bölgeleri)[5] veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle bölgesel göstergelerin, kapsadığı illeri temsil ettiğini söylemek her bölge için geçerli olmayabilmektedir. Bölge istatistikleri kullanılarak yapılan yorumlarda bu hususa dikkat edilmelidir. Bu durum Balıkesir ilinin yer aldığı TR22 bölgesi (Balıkesir-Çanakkale illerini içeren bölge) için de geçerlidir. Örneğin SEGE2011'e (İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması) göre bölgede gelişmişlik sıralaması bakımından Çanakkale, Balıkesir'den 8 sıra daha öndedir. SEGE2011 verilerine göre Balıkesir ili 22 inci sırada yer alırken Çanakkale ili 14 üncü sırada yer almaktadır. (Bk. : Ek :4)

Bu bölümde Balıkesir ili Türkiye ile karşılaştırılmak suretiyle beş ana başlık altında analiz edilecektir.

- Ekonomik Veriler
- Nüfus Göstergeleri
- Eğitim Göstergeleri
- Genel İşgücü Göstergeleri
- İŞKUR'a Kayıtlı İşgücü Göstergeleri

[5] Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3. düzeyde bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. (Bk Ek-4-C) Mesela Balıkesir İBSS II'ye göre TR22 bölgesinde Çanakkale ile birlikte yer almaktadır. Bu anlamda çalışmamızda kullandığımız sektörler bazında gayri safi katma değer, kişi başı gayri safi katma değer gibi ekonomik veriler ile temel işgücü göstergelerini TÜİK'in veri yayımlama metodolojisi sebebiyle Balıkesir özelinde değil "Balıkesir verilerini de içeren TR22 Bölgesi " seviyesinde analiz edilebilmiştir.

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyo-ekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir.

Bununla birlikte analize başlamadan önce belirtmek gerekirse ekonomik veri setinin önemli bir bölümü TÜİK tarafından İBBS2 seviyesi için verilmektedir. Bu anlamda il bazında ekonomik verilerin bir bölümü Balıkesir ilinin de içinde yer aldığı TR22 bölgesi olarak incelenecektir.

İlin ekonomik gücü hakkında bilgi veren temel gösterge illerin milli geliridir. TÜİK illerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamaktadır. Bu serinin yerine oluşturulmaya başlanan katma değer ve ilin yıllara göre gelişimini gösteren istatistikler 2008 yılından bu yana oluşturulamamaktadır. Son yıllara ait bu verilerin eksikliğine rağmen, bu kısımda bir fikir vermesi amacıyla mevcut veriler değerlendirmelerde kullanılmıştır.

Bu bölümde Balıkesir ili dört başlık altında analiz edilecektir.

1- Gayri Safi Katma Değer
2- Kişi Başı Gayri Safi Katma Değer
3- Yatırım Teşvikleri
4- Kamu Yatırımları
5- Açılan Kapanan İşyerleri

1-) Gayri Safi Katma Değer

İktisadi analizde çok önemli bir veri seti olan gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH) TR22 Düzey2 Bölgesi için TÜİK tarafından en son 2012 yılında revize edilmiştir. Veri seti en son 2010 yılı için derlenen verileri kapsamakta olup, 2004-2010 yıllarına ait verilerin yer aldığı Tablo.1 Türkiye ile karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. 2004-2010 verilerine göre derlenen bu tabloda TR22 Düzey2 bölgesinin oluşturduğu GSKD ülke GSKD'nin %2'lik bir kısmını oluşturmaktadır.

Tablo 1 : Sektörlere Göre Gayri Safi Katma Değer, Temel Fiyatlarla (bin TL) (2004-2010)

Sektörlere Göre Türkiye ve TR22 Düzey2 Bölgesi GSKD Karşılaştırma Tablosu		TÜRKİYE	TR22 BALIKESİR ÇANAKKALE
2004	TARIM	52 997 645	2 567 857
	SANAYİ	138 411 772	2 123 558
	HİZMETLER	303 474 641	5 454 407
	TOPLAM	**494 884 058**	**10 145 822**
2005	TARIM	60 713 747	2 994 741
	SANAYİ	160 331 023	2 391 695
	HİZMETLER	350 669 700	6 362 771
	TOPLAM	**571 714 470**	**11 749 207**
2006	TARIM	62 662 754	2 870 071
	SANAYİ	188 646 805	2 639 807
	HİZMETLER	417 108 706	7 558 935
	TOPLAM	**668 418 265**	**13 068 814**
2007	TARIM	64 331 717	3 161 279
	SANAYİ	209 515 201	3 079 731
	HİZMETLER	480 537 624	9 079 095
	TOPLAM	**754 384 542**	**15 320 106**
2008	TARIM	72 274 585	3 701 969
	SANAYİ	232 475 082	4 164 902
	HİZMETLER	549 835 548	10 586 950
	TOPLAM	**854 585 214**	**18 453 821**
2009	TARIM	78 775 886	3 885 375
	SANAYİ	218 623 211	3 867 969
	HİZMETLER	567 050 589	11 153 718
	TOPLAM	**864 449 686**	**18 907 062**
2010	TARIM	92 739 021	4 653 416
	SANAYİ	259 022 057	4 425 177
	HİZMETLER	628 785 937	12 103 649
	TOPLAM	**980 547 016**	**21 182 242**

Kaynak : TÜİK

Son yedi yılın verilerine baktığımızda Türkiye'de Tarım sektöründeki GSKD %9,34 iken Balıkesir ilinin de içinde yer aldığı TR22 Düzey2 bölgesinde Tarım sektörünün GSKD'i %21,90'dır Türkiye de Sanayi sektörünün payı %27,12 iken TR22 bölgesinde %20,85'tir. Hem Türkiye de hem de TR22 bölgesinde hizmetler sektörü yoğunluktadır. Türkiye'de Hizmetler sektörünün GSKD %63,55 iken TR22 Düzey2 bölgesinde %57,25'tir.

Tarım sektörünün GSKD' deki payı 2006 ve 2007 yıllarında ise sırasıyla %22,0 ve %20,6'dır. Görüldüğü gibi, 2007 yılında Tarım sektörünün bölge GSKD içerisindeki payında bir azalma olmuştur. Yine 2006 ve 2007 yıllarında bölge GSKD içinde Sanayi sektörünün payı sırasıyla %20,2 ve %20,1 olmuştur. Hizmetler sektörünün GSKD içindeki payı ise 2008 yılında önceki yıla göre azalış göstermiştir. Hizmetler sektörünün GSKD' ye katkı oranı, 2006 ve 2007 yıllarında sırasıyla %57,8 ve %59,3' tür. 2008 yılında ise bu oran %57,4'e gerilemiştir.

Bölge, 2008 yılında Tarım sektöründe yarattığı 3.701.969 TL'lik katma değer ile Türkiye'nin Tarım sektöründe ulaştığı GSKD içerisinde %5,1 paya sahiptir. Bölgenin Sanayi sektöründe ülke GSKD' sine yaptığı katkı %1,7'dir. Hizmetler sektöründe ise bölgenin ülke GSKD' sine katkısı da %1,9'dur.

2009-2010 yıllarında da diğer yıllarda olduğu gibi Hizmetler sektörü birinci sırada yer almaktadır. TR22 Düzey2 bölgesinde 2009 yılında Hizmetler sektörünün payı %58,99 iken 2010 yılında %57,14 olarak gerçekleşmiştir.

Özetle, 2004 yılında Balıkesir'de toplam Gayri Safi Katma Değer 10.145.822 TL iken, 2010 yılına gelindiğinde 21.182.242' ye çıkarak %108,8'lik bir artış göstermiştir.

Grafik 1 : TR22 Düzey2 Bölgesinde Sektörlere Göre Yıllık GSKD Değişimi, 000.TL,2004-2010

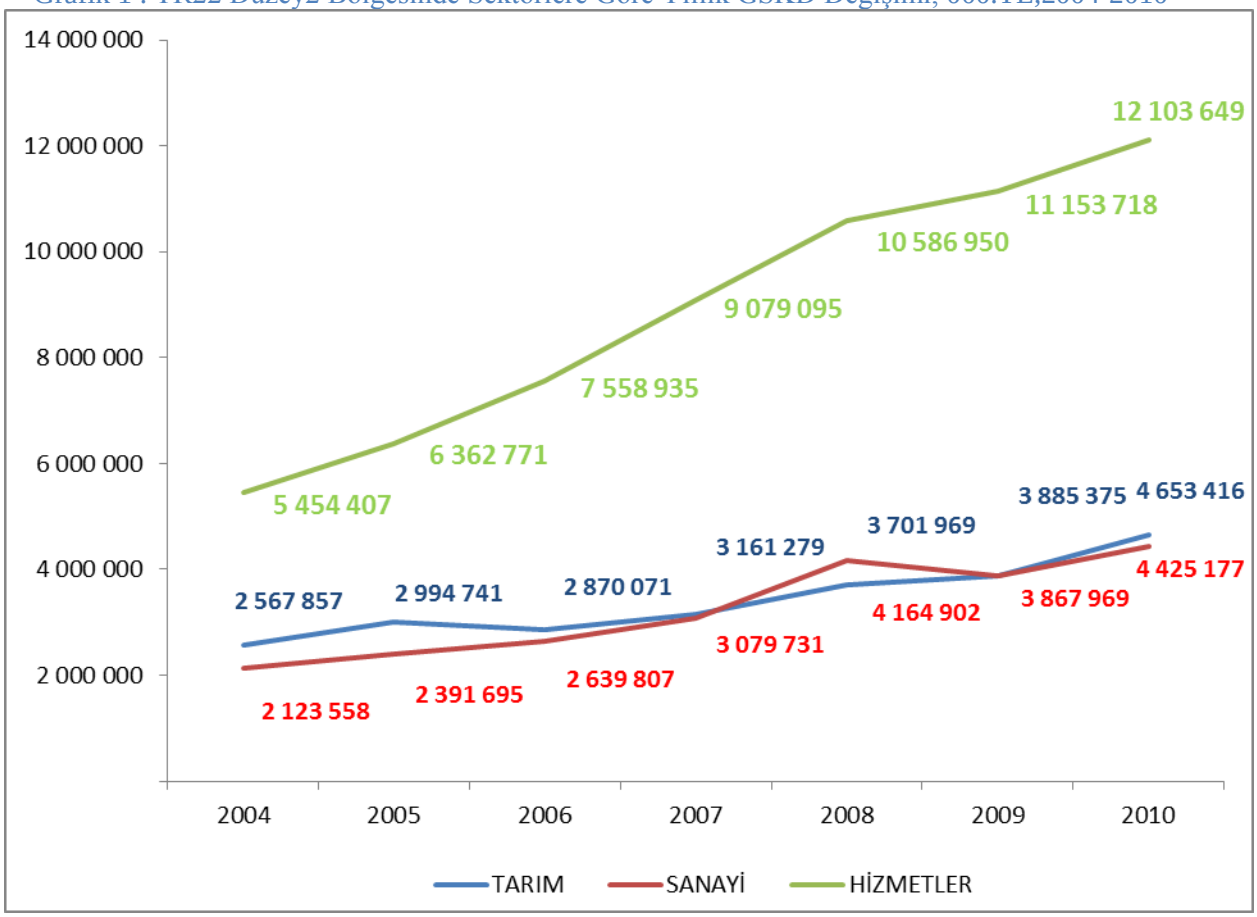

Kaynak : TÜİK

Grafik 1. incelendiğinde TR22 Düzey2 bölgesinde Sanayi ve Tarım sektörü paralel seyrederken Hizmetler sektörünün GSKD'e çok büyük bir katkısı olduğu görülmektedir. Tarım ve Sanayi sektöründe bazı yıllarda dalgalanmalar dikkati çekerken Hizmetler sektöründe devamlı bir artış olduğu görülmektedir. Özellikle 2006 yılından 2007 yılına geçişte 1.520.160.000 TL'lik artış dikkati çekmektedir.

2-) Kişi Başı Gayri Safi Katma Değer

Tablo 2 : Kişi Başına Gayrisafi Katma Değer (GSKD), TL/Dolar, 2004-2010

	Kişi Başına GSKD (TL)													
	2004	SIRA	2005	SIRA	2006	SIRA	2007	SIRA	2008	SIRA	2009	SIRA	2010	SIRA
TÜRKİYE	7.307		8.338		9.632		10.744		12.020		12.000		13.406	
TR22 (Balıkesir-Çanakkale)	6.465	10	7.448	10	8.246	10	9.624	10	11.528	9	11.733	8	12.993	8
	Kişi Başına GSKD ($)													
	2004	SIRA	2005	SIRA	2006	SIRA	2007	SIRA	2008	SIRA	2009	SIRA	2010	SIRA
TÜRKİYE	5.103		6.187		6.686		8.267		9.384		7.769		8.926	
TR22 (Balıkesir-Çanakkale)	4.515	10	5.526	10	5.724	10	7.404	10	9.000	9	7.596	8	8.651	8

Kaynak : TÜİK

Tablo 2, Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2012 yılında yenilenen yıl ortası nüfus projeksiyonları kullanılarak güncellenen, 2004-2010 yılları ile ilgili verileri ortaya koymaktadır. TR22 Bölgesinde 2004 yılında 6.465 TL olan Kişi Başı GSKD, 2010 yılında 12.993 TL' ye çıkmıştır. Kişi başına GSKD TR22 Düzey2 bölgesinde TL bazında sürekli artış göstermiştir.

Bununla birlikte Balıkesir ilinin de içinde yer aldığı TR22 Düzey2 Bölgesinde kişi başına gayri safi katma değer artışının, yıllar bazında Türkiye de olduğu gibi artış gösterdiği görülmektedir. Örneğin, 2007 yılında Türkiye de Kişi Başına GSKD 10.744 TL iken bu değer 2008 yılında bir önceki yıla göre %12'lik bir artış ile 12.020 TL'ye yükselmiştir. TR22 bölgesinde ise 2007 yılında 9.624 TL olan Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer %20 artış ile 11.528 TL'ye yükselmiştir.

TR22 Düzey 2 bölgesinde 2009 yılında 11.733 TL olan Kişi Başına GSKD, 2010 yılında %11'lik bir artış ile 12.993 TL'ye yükselmiştir. Türkiye'de de benzer bir şekilde artış olmuş ve 2009 yılında 12.000 TL olan Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer 2010 yılına gelindiğinde %12'lik bir artış ile 13.406 TL'ye yükselmiştir.

3-) Yatırım Teşvikleri

Tablo 3 : Sektörlere göre Balıkesir İli Yatırım Teşvikleri,2012

YATIRIM TEŞVİKLERİ				
	Sabit Yatırım (Milyon TL)		İstihdam	
Sektörü	Yabancı Sermaye	Yerli Sermaye	Yabancı Sermaye	Yerli Sermaye
ENERJİ	0	165	0	51
HİZMETLER	0	24	0	167
İMALAT	37	609	79	1.071
MADENCİLİK	0	63	0	374
TARIM	0	54	0	173
TOPLAM	**37**	**915**	**79**	**1.836**

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Balıkesir ilinde Yatırım Teşvikleri incelendiğinde en fazla yatırım İmalat sektöründe olduğu görülmektedir. İmalat sektörünü sırasıyla Enerji ve Madencilik sektörleri takip etmektedir. Toplam sabit yatırımların %67 gibi büyük bir bölümü İmalat sektöründe olmuştur. Yabancı sermayenin de sadece İmalat sektöründe yatırım yaptığı görülmektedir. Yatırım teşviklerine istihdam açısından baktığımızda, en fazla istihdamın %60 ile İmalat sektöründe olduğu görülmektedir.

Tablo 4 : Yıllar İtibariyle Balıkesir İli Yatırım Teşvikleri, Yerli/Yabancı Sermaye,2008-2012

BALIKESİR İLİ YATIRIM TEŞVİKLERİ				
Yıl	**Sermaye Türü**	**Belge Adedi**	**Sabit Yatırım (Milyon TL)**	**İstihdam**
2008	Yabancı Sermaye	2	1.255	75
	Yerli Sermaye	49	517	1.856
	Toplam	51	1.772	1.931
2009	Yabancı Sermaye	0	0	0
	Yerli Sermaye	37	337	1.139
	Toplam	37	337	1.139
2010	Yabancı Sermaye	5	74	341
	Yerli Sermaye	51	471	1.961
	Toplam	56	545	2.302
2011	Yabancı Sermaye	2	9	170
	Yerli Sermaye	50	951	864
	Toplam	52	960	1.034
2012	Yabancı Sermaye	4	37	79
	Yerli Sermaye	64	915	1.836
	Toplam	68	952	1.915

Kaynak : Ekonomi Bakanlığı,2012

Ekonomi Bakanlığı'ndan alınan veriler ışığında Tablo 4 incelendiğinde Balıkesir ili için 2008-2012 yılları arasında yabancı sermaye veya yerli sermaye desteği ile gerçekleşen yatırım girişimleri için alınan toplam yatırım teşvik belge adeti, TL bazında sabit yatırım tutarı ve sözü edilen yatırım girişimlerinin ortaya koyduğu istihdam durumu analiz edilmiştir.

İncelenen yıllarda Balıkesir ilinde yerli sermayenin yatırım teşvikinden yararlanan girişimlere işaret eden alınan belge sayısında ve bu teşvikli yatırımların ortaya çıkardığı istihdamda istikrardan ziyade bir dalgalanma trendi gözlemlenmektedir. Aynı referans dönemleri için 2012 yılıyla 2011 yılı karşılaştırılacak olursa, 2012 yılında 2011 yılına göre ilde yatırım belgesi teşvik adedi, sabit yatırım ve söz konusu teşviklerin ortaya koyduğu toplam istihdam da artış görülmektedir. Ancak 2012 yılında 2011 yılına göre teşvikli yatırımlardaki sabit yatırım tutarı %1 azalmasına rağmen, bu teşvikli yatırımların oluşturduğu istihdamda %85 gibi büyük bir artış olmuştur.

Tablo 5 :2012 Yılı Yatırım Teşvikleri, Türkiye-Balıkesir Karşılaştırması

	TÜRKİYE YATIRIM TEŞVİKLERİ			
2012	Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
	Yabancı Sermaye	236	7.019	14.640
	Yerli Sermaye	4.094	50.668	132.247
	Genel Toplam	4.330	57.688	146.887
	BALIKESİR İLİ YATIRIM TEŞVİKLERİ			
2012	Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
	Yabancı Sermaye	4	37	79
	Yerli Sermaye	64	915	1.836
	Genel Toplam	68	952	1.915

Kaynak : Ekonomi Bakanlığı

Tablo 5'teki verilerde, ülke geneli yatırım teşvikleri ile Balıkesir ilinin yatırım teşvikleri karşılaştırması yerli ve yabancı yatırım ayrımında yatırım teşvik belgesi adedi, sabit yatırım ve söz konusu teşviklerin ortaya koyduğu toplam istihdam incelenmiştir.

Hem Türkiye'de hem de Balıkesir de Yerli Sermayenin yatırımlar daha fazladır. Türkiye de bir kişinin istihdam maliyeti 392.737 TL iken Balıkesir ilinde bir kişinin istihdam maliyeti 497.128 TL'dir.[6]

[6] Bir Kişinin İstihdam Maliyeti = Toplam Sabit Yatırım/Toplam İstihdam

4-) Kamu Yatırımları

Grafik 2 : Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımları, 2012, Balıkesir,%

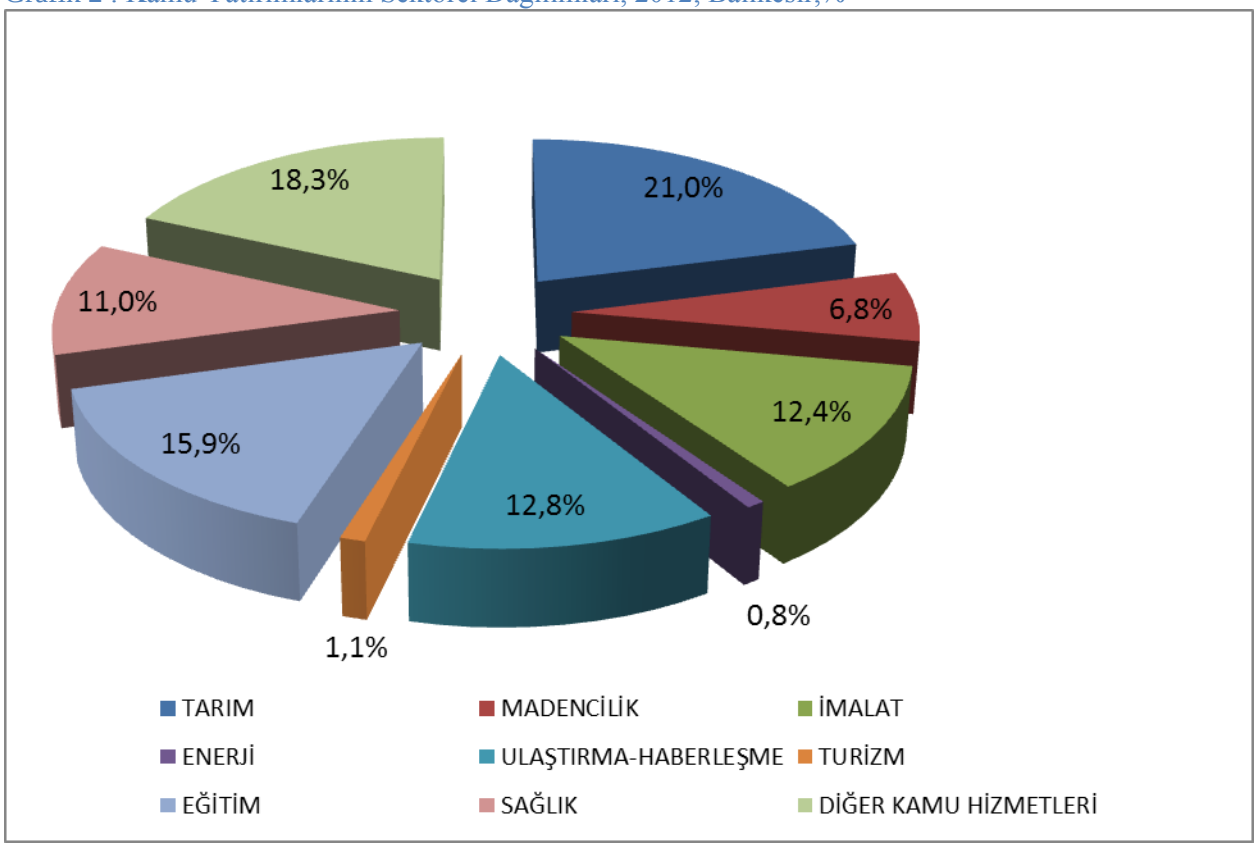

Kaynak : Kalkınma Bakanlığı

Kalkınma Bakanlığından alınan veriler ışığında Balıkesir ilinde Kamu Yatırımlarının sektörel dağılımına baktığımızda birinci sırada %21 ile Tarım sektörünün yer aldığını görmekteyiz. Tarım sektörünü sırasıyla %18,3 ile Diğer Kamu Hizmetleri ve %15,9 ile Eğitim sektörü izlemektedir. Balıkesir ilinde Kamu Yatırımlarının en az yapıldığı sektöre baktığımızda ise %1,0 ile Turizm sektörü olduğunu görmekteyiz.

Grafik 3 : Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımları, 2012, Balıkesir-Türkiye, %

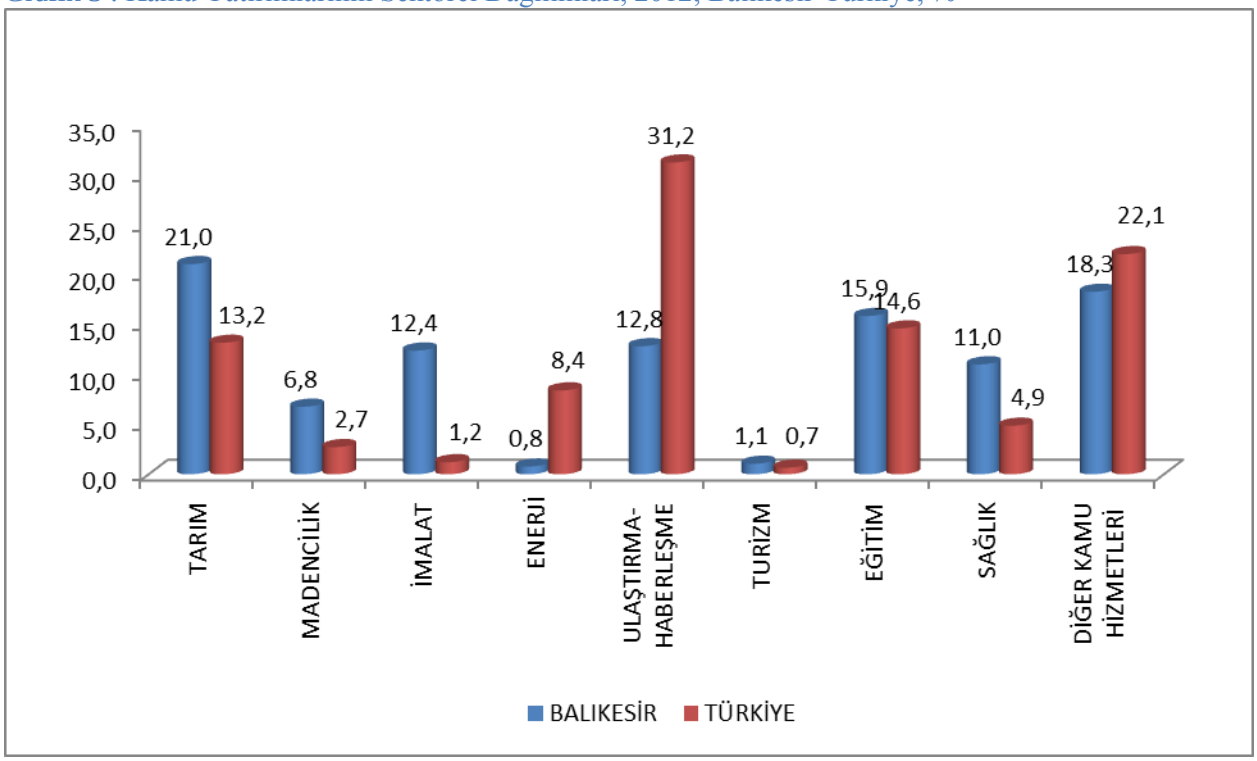

Kaynak : Kalkınma Bakanlığı

Kamu yatırımlarının sektörel dağılımlarının Türkiye ile karşılaştırmalı olarak incelediğimiz Grafik 3'te yer alan bilgiler ışığında, Balıkesir ilinde %21 ile birinci sırada yer alan Tarım sektörünün Türkiye'de %13,2 ile dördüncü sırada yer aldığını görmekteyiz.

Türkiye'de Ulaştırma-Haberleşme sektörü %31,2 ile birinci sırada yer alırken, Balıkesir de aynı sektör %12,8 ile beşinci sırada yer almaktadır.

Balıkesir'de %1,0 ile en az Kamu Yatırımının yapıldığı sektör olan Turizm, Türkiye genelinde de %0,7 ile son sırada yer almaktadır.

5-) Açılan-Kapanan İşyerleri

Tablo 6 : Balıkesir İli 2011-2012 Kurulan, Tasfiye Edilen ve Kapanan İşyerleri

YILLAR	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	Şirket[7]	Kooperatif[8]	Ger.Kişi Tic.İşlt.[9]	Şirket	Kooperatif	Şirket	Kooperatif	Ger.Kişi Tic.İşlt.
2012	182	17	720	123	76	75	75	532
2011	423	12	942	138	92	67	66	612

Kaynak: TOBB

Türkiye Ticari Sicil Gazetesi'nde yayımlanan ve TOBB[10] tarafından derlenerek kamuoyu ile paylaşılan açılan kapanan işyerleri sayısına ait verilere göre hazırlanmış olan Tablo 4'te 2011 ve 2012 yılları için Balıkesir ilinde açılan, tasfiye edilen ve kapanan işyeri sayıları karşılaştırıldığında 2011'de açılan şirket sayısı 423, 2012' de ise 182 olduğu görülmektedir. Kooperatiflere baktığımızda ise 2011 yılında kurulan kooperatif sayısı 12 iken 2012 yılında 17'ye çıkmıştır.

Tasfiye halindeki şirket sayısın ise 2011 yılında 138 iken 2012 yılında 123 olarak gerçekleşmiştir. Tasfiye halindeki kooperatiflere baktığımızda da 2011 yılına göre düşüş olduğu görülmektedir. 2011 yılında tasfiye edilen kooperatif sayısı 92 olarak gerçekleşirken bu sayı 2012 yılında 76 olmuştur.

Kapanan Gerçek Kişi Ticari İşletmelerinde de 2011 yılına göre bir azalış söz konusudur. 2011 yılında 612 olan kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısı 2012 yılında 532'ye gerilemiştir.

---

[7] Birden fazla kişinin kanunda belirtilen şekil şartları çerçevesinde yazılı bir sözleşme ile oluşturdukları ve kendi kişiliklerinden bağımsız olarak meydana getirdikleri tüzel kişiliğe sahip ticari işletmelerdir. Türk Ticaret Kanunu'nun 136 ncı maddesine göre ticaret şirketleri kollektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketlerinden ibarettir

[8] Ortaklarının belirli iktisadi çıkarlarını korumak, özellikle meslek veya geçimlerine ilişkin gereksinimlerini işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet yoluyla karşılamak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli tüzel kişiliğe sahip şirket. Ortak sayısı en az 7 (yedi) olmalıdır

[9] Bir girişimci tarafından devamlı şekilde faaliyet göstermek ve gelir sağlamak amacıyla emek ve sermayenin bağımsız şekilde bir araya getirilmesi sonucu oluşan işletmedir

[10] Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

İlin demografik yapısı, yani çalışma yaşı nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi veriler işgücü piyasasını şekillendiren en önemli unsurlardandır. Bu nedenle işgücü piyasası ile demografik yapı arasında çok ciddi bir ilişki vardır. Çalışma çağı, nüfusun artması veya azalması istihdam ve işsizlik oranlarını doğrudan etkilemektedir. Öyle ki, belirli bir zaman diliminde bir yerleşim yerinde çalışma çağı nüfusunun o yerleşim yerinde gerçekleşen istihdamdan daha hızlı artış göstermesi o bölgede çalışma çağı nüfusuna yeterli iş imkanı sağlanamaması ile sonuçlanmakta, böylelikle işsizlik olgusu ile karşı karşıya kalınmaktadır.

Bu bölümde öncelikle Balıkesir ilinin nüfus yapısı kısa olarak incelenecek ve daha sonra Balıkesir ilinde yerleşim yerlerine göre nüfus, nüfusun yaş, cinsiyet ve eğitime göre dağılımı ile çalışma yaşındaki nüfus verilerine ulaşılacak, söz konusu veriler ışığında Balıkesir ilinin aldığı toplam göç, göç aldığı iller ve verdiği toplam göç ile göç verdiği iller bakımından analiz edilecektir. Bu şekilde İşgücü piyasasını etkileyen bir arka plan yani işgücü piyasası arz unsuru olarak nüfus göstergeleri ortaya konmuş ve bir diğer arka plan unsuru olan Genel İşgücü verilerine geçiş için alt yapı bütünlüğü sağlanacaktır.

Bu bölüm 6 başlık altında incelenmeye çalışılacaktır.

1- Balıkesir il nüfusuna genel bir bakış
2- Yerleşim yerine göre nüfus
3- Yaş gruplarına göre nüfus
4- Yaş bağımlılık oranı
5- Eğitim düzeyine göre nüfus
6- Net göç ve net göç hızı

1- Balıkesir İl Nüfusuna Genel Bir Bakış

2012 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verilerine göre, Balıkesir ilinin toplam nüfusu 1.160.731 kişi olup Türkiye nüfusunun %1,5' ini oluşturmaktadır.

2012 ADNKS verilerine göre, Balıkesir ilinde kilometrekare başına düşen insan sayısı 81 kişidir. Bu nüfus yoğunluğu ile Balıkesir ili, 98 kişi/km^2 olan Türkiye nüfus yoğunluğu ortalamasının altındadır.

2012 yılında Türkiye'nin yıllık nüfus artış hızı ‰ 12,01 olarak gerçekleşirken Balıkesir'de ‰ 5,54 olmuştur. 2012 yılında 81 ilden; 66'sının nüfusu bir önceki yıla göre artarken, 15 ilin nüfusu azalmıştır.Nüfus artış hızı en yüksek olan ilk üç il; Çankırı (‰ 39,80), Ordu (‰ 37,07) ve Van (‰ 28,39)'dır. 81 il içinde nüfus artış hızı en düşük olan ilk üç il ise sırasıyla; Yozgat (‰ -27,18),Bayburt (‰ -12,16) ve Zonguldak (‰-9,65)'dır.

Ülke nüfusunun % 77,28'i il ve ilçe merkezlerinde yaşarken, Balıkesir'de bu oran %61,32'dir. İl ve ilçe merkezlerinde ikamet eden nüfus Türkiye'de 58.448.431, belde ve köylerde ikamet eden nüfus 17.178.953 kişidir. İl ve ilçe merkezlerinde yaşayan nüfus oranının en yüksek olduğu il % 99 ile İstanbul, en düşük olduğu il ise % 35 ile Ardahan'dır. Balıkesir'de 711.743 kişi il ve ilçe merkezlerinde yaşarken, 448.988 kişi belde ve köylerde yaşamaktadır. İlçe merkezlerinde yaşayan nüfus oranının en yüksek olduğu ilçe % 87,23 ile Bandırma, en düşük olduğu ilçe ise % 11,91 ile Balya'dır.

Balıkesir il nüfusunun % 29,20'si Balıkesir Merkez İlçesi'nde ikamet etmektedir. Balıkesir merkezde (köyler dahil) 338.936 kişi ikamet etmektedir. Toplam nüfusun sırasıyla; % 12,05'i Bandırma'da, % 10,98'i Edremit'te, % 6,32'i Gönen'de ikamet etmektedir. Nüfusu en az olan üç ilçe ise sırasıyla; Marmara, Gömeç ve Balya'dır. En az nüfusa sahip Marmara'da ikamet eden kişi sayısı 8.207'dir.

Grafik 4 : Nüfus Yaş Piramidi, Balıkesir, 2012

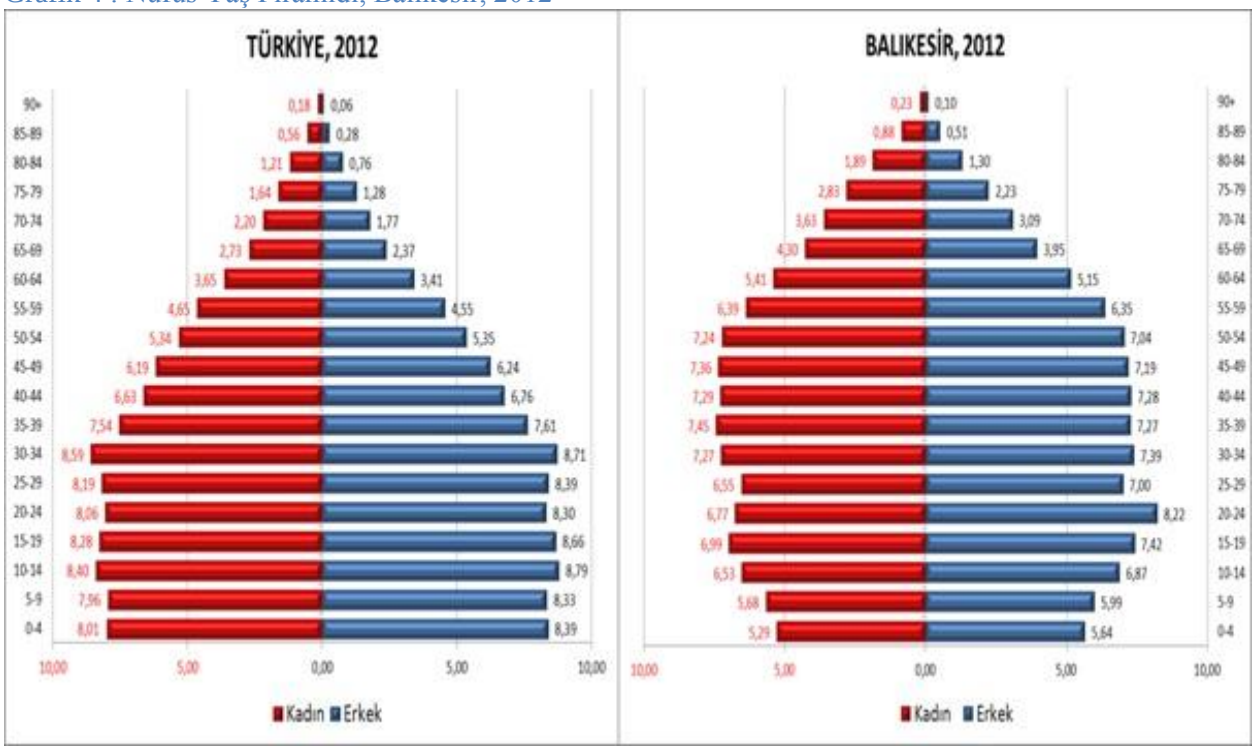

Kaynak : Balıkesir Valiliği

Balıkesir nüfusunun yaşlara göre dağılımına bakıldığında Türkiye geneli ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Buna rağmen Balıkesir nüfusunun 2012 yılı yaş dağılımına bakıldığında Balıkesir'de dağılım 20-24 yaş aralığında yoğunlaşırken, Türkiye genelinde nüfusun yoğunlaştığı yaş aralığı 30-34' tür.

2- Yerleşim Yerine Göre Nüfus

Balıkesir ilinin yüzölçümü Harita Genel Müdürlüğü'ne ait 1/1.000.000 ölçekli Mülki İdari Bölümleri Haritası vektör verisinden hesaplanarak elde edilen değere göre 14.272 km² olup,(2) km²'ye il genelinde yaklaşık 81 kişi düşmektedir. Balıkesir ilindeki son düzenlemeler sonrasında toplam ilçe sayısı 18 olmuştur. Ayrıca Balıkesir ili ve ilçelerine bağlı 34 belediye ve 892 köy mevcuttur.

Tablo 7 : Yerleşim Yerlerine Göre Nüfus, Balıkesir, 2012

	İl/İlçe merkezi			Belde/Köy			Toplam		
	Toplam	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**
2009	678.732	340.625	338.107	461.353	230.039	231.314	1.140.085	570.664	569.421
2010	694.926	350.713	344.213	457.397	227.950	229.447	1.152.323	578.663	573.660
2011	701.213	351.677	349.536	453.101	225.981	227.120	1.154.314	577.658	576.656
2012	711.743	355.868	355.875	448.988	225.303	223.685	1.160.731	581.171	579.560

Kaynak : TÜİK

2009 yılında ilimizdeki toplam nüfusun %60,3' ü il ve ilçe merkezlerinde toplanırken, bu oran 2012 yılında %61,3' e yükselmiştir.

3- Yaş Gruplarına Göre Nüfus

Tablo 8 : Yaş Gruplarına Göre Nüfus, Balıkesir, 2012

Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın
0-14	208.971	107.500	101.471
15-19	83.622	43.118	40.504
20-24	87.000	47.760	39.240
25-29	78.674	40.698	37.976
30-34	85.119	42.959	42.160
35-39	85.440	42.269	43.171
40-44	84.573	42.322	42.251
45-49	84.477	41.797	42.680
50-54	82.892	40.912	41.980
55-59	73.990	36.931	37.059
60-64	61.290	29.932	31.358
65+	144.683	64.973	79.710
Toplam	**1.160.731**	**581.171**	**579.560**

Kaynak: TÜİK

İlimizde çalışma çağındaki nüfus olan 15-64 yaş aralığındaki nüfus, ilimiz toplam nüfusunun %69,5' ini oluşturmaktadır. Ayrıca en fazla payı %18 ile 0-14 yaş aralığındaki nüfus oluşturmaktadır.

4- Yaş Bağımlılık Oranı

Grafik 5 : Yaş Bağımlılık Oranı, %, Balıkesir, 2012

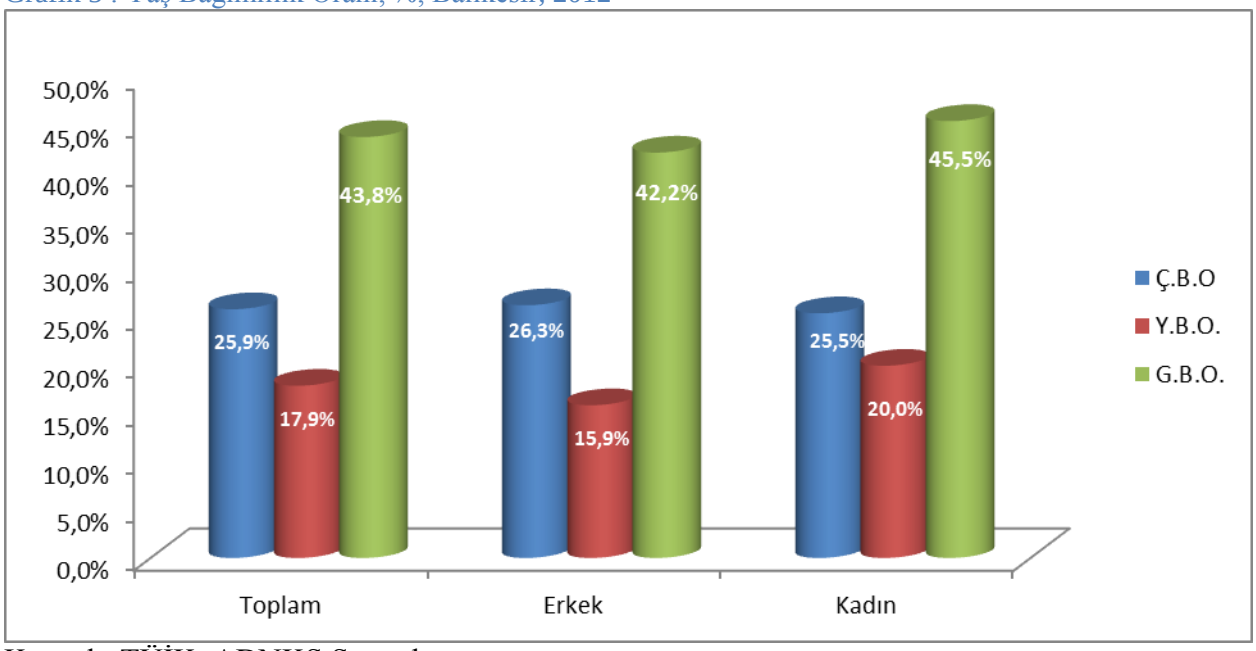

Kaynak: TÜİK, ADNKS Sonuçları

Çalışma çağındaki her 100 kişi başına düşen çocuk sayısı Çocuk Bağımlılık Oranı'nı (Ç.B.O.) vermektedir. İlimizde 0-14 yaş grubundaki kişi sayısı 208.971' dir. Çalışma çağındaki her 100 kişi başına düşen yaşlı sayısı ise Yaşlı Bağımlılık Oranı'nı (Y.B.O.) vermektedir. İlimizde TÜİK verilerine göre 65 yaş ve üzeri 144.683 kişi bulunmaktadır. Genel Bağımlılık Oranı (G.B.O) ise ilimizdeki her 100 kişi başına düşen çocuk ve yaşlı sayısıdır.

5- Eğitim Düzeyine Göre Nüfus

İlin istihdam göstergeleri açısından ilköğretimden ortaokula ve ortaokuldan yükseköğretime geçişte gerçekleşebilen okuldan ayrılmalar çok önemlidir. Okuldan ayrılan genç nüfus potansiyel işgücüdür. Bu işgücü öncelikle potansiyel işsiz olarak işgücü piyasasına giriş yapacak, iş bulan kesim de istihdamda yer alacaktır. Bir kısmı ise işgücü piyasası dışında yer alacaktır.

Tablo 9 : Eğitim Düzeyi ve Cinsiyete Göre Nüfus*, Balıkesir, 2012

Bitirilen eğitim düzeyi	Toplam	Erkek	Kadın
Okuma yazma bilmeyen	34.184	7.078	27.106
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	58.516	21.049	37.467
İlkokul mezunu	339.618	144.711	194.907
İlköğretim mezunu	159.747	91.278	68.469
Ortaokul veya dengi okul mezunu	48.940	29.882	19.058
Lise veya dengi okul mezunu	193.090	110.579	82.511
Yüksekokul veya fakülte mezunu	96.319	57.330	38.989
Yüksek lisans mezunu	4.611	2.918	1.693
Doktora mezunu	1.171	754	417
Bilinmeyen	13.369	7.197	6.172
Toplam	**949.565**	**472.776**	**476.789**

*Yabancılar kapsama alınmamıştır.
Kaynak: TÜİK

Balıkesir ilinde eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfusta birinci sırayı %35,8 ile ilkokul mezunları almaktadır. Bunu %20,3 ile lise veya dengi okul mezunları takip ederken, üçüncü sırayı %16,8 ile ilköğretim mezunları almaktadır.

Grafik 6 : Eğitim Düzeyine Göre Nüfus, Türkiye-Balıkesir, 2012

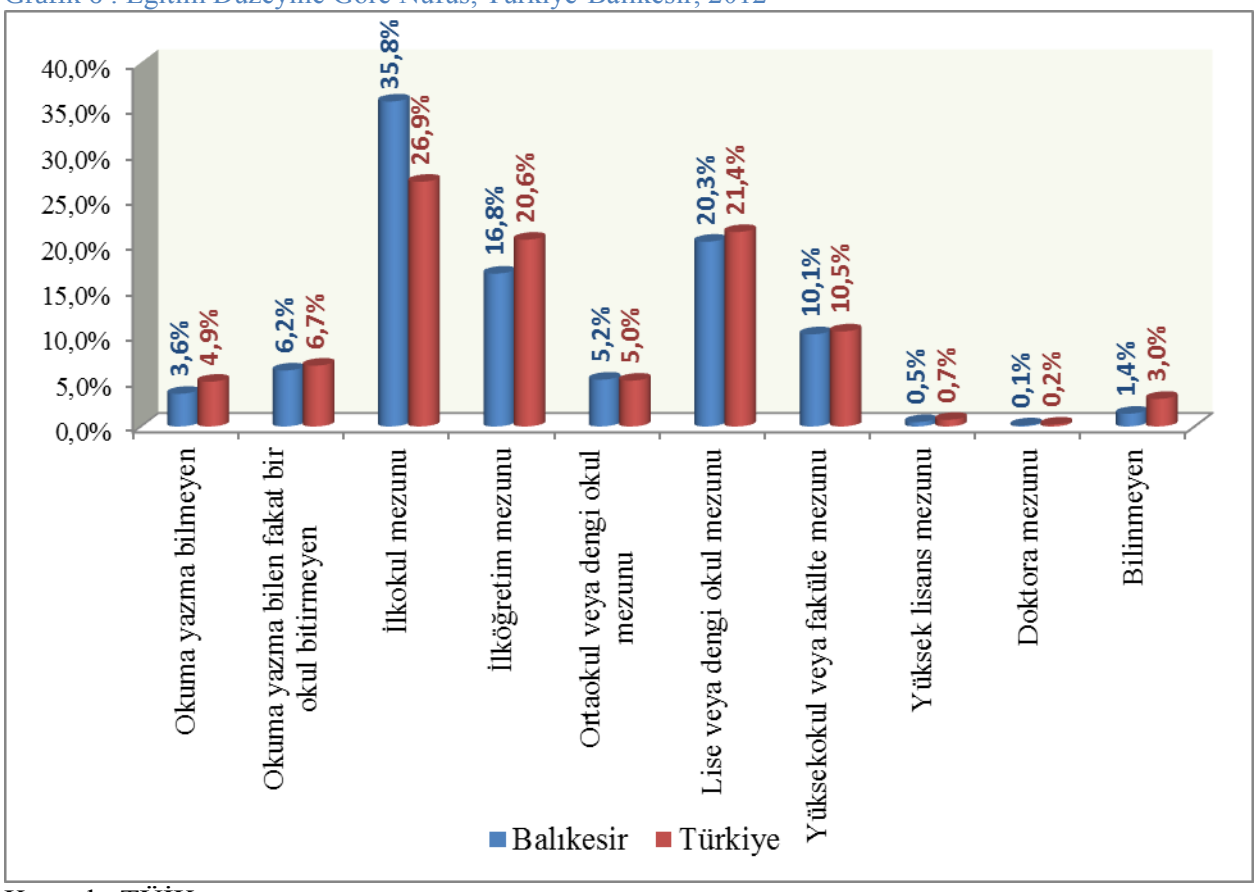

Kaynak: TÜİK

Türkiye geneli ve Balıkesir ilinde bitirilen eğitim durumları incelendiğinde en yüksek payın ilkokul mezunlarında olduğu görülmektedir. Balıkesir'de ilkokul mezunu sayısı 339.618 iken Türkiye genelinde bu sayı 15.220.028'dir.

6- Net Göç ve Net Göç Hızı

Tablo 10 : Net Göç Hızı, ‰, Balıkesir,2009-2012

YILLAR	ALDIĞI GÖÇ	VERDİĞİ GÖÇ	NET GÖÇ	NET GÖÇ HIZI ‰
2009	33.275	31.291	1.984	1,74
2010	36.784	35.162	1.622	1,41
2011	37.143	36.638	505	0,44
2012	34.922	35.315	-393	-0,34

Kaynak : TÜİK

2012 yılına kadar Balıkesir ilinin aldığı göç sayısı verdiği göç sayısından fazla iken, 2012 yılında bu durum tersine dönmüştür. Yıllara göre bakıldığında net göç hızının da sürekli azaldığı gözlemlenmektedir.

Tablo 11 : Balıkesir İline Ait Göç Verileri, 2012

En Fazla Göç Aldığı İller	En Fazla Göç Verdiği İller
İstanbul	İstanbul
İzmir	İzmir
Bursa	Bursa
Manisa	Ankara
Ankara	Manisa
Çanakkale	Çanakkale
Kocaeli	Kocaeli
Diyarbakır	Eskişehir
Eskişehir	Kütahya
Kütahya	Antalya

Kaynak: TÜİK, ADNKS Sonuçları

Balıkesir ilinin en çok göç aldığı ve verdiği iller aynı olup bunlar İstanbul, İzmir ve Bursa' dır. Balıkesir'in bu illere yakınlığı düşünüldüğünde sonucun normal olduğu düşünülebilir.

EĞİTİM GÖSTERGELERİ

Günümüzde eğitimin ekonomik gelişmeyi ve kalkınmayı sağlayan en temel araçlardan biri olduğu bilinmektedir. Eğitim kurumlarında işgücü piyasasındaki taleplere uygun niteliklerle donatılan bireyler, işgücü piyasasındaki talepleri karşılamalarının yanında kendi yaşam kalitelerinin artmasını da sağlamaktadırlar.

İlin istihdam göstergeleri açısından ilköğretimden ortaöğretime ve ortaöğretimden yükseköğretime geçişte görülen okuldan ayrılmalar çok önemlidir. Okuldan ayrılan genç nüfus potansiyel işgücüdür. Bu kesim ilk kez iş arayan kesim olarak öncelikle potansiyel işsiz olarak işgücü piyasasına giriş yapacak, iş bulan kesim de istihdamda yer alacaktır. Bir kısmı ise işgücü piyasası dışında yer alacaktır. Bu anlamda işgücü arzı ile ilgili veriler eğitim başlığında incelenmesi önem arz etmektedir. Özellikle eğitim seviyeleri arasında eğitimi bırakma durumu işgücünü niceliksel olarak etkilemekte ve sonuç olarak istihdam ve işsizlik de bu eğilimden etkilenmektedir.

Bu bölümde Balıkesir ili şu iki başlık altında incelenerek analiz edilmeye çalışılacaktır.

1- Okullaşma Oranı
2- Orta Öğretime kayıtlı toplam öğrenci sayısı

1- Okullaşma Oranı

Tablo 12 : Okullaşma Oranı, 2012-2013 Öğretim Yılı,%, Balıkesir

Okullaşma Oranı	İlkokul			Ortaokul			Genel Ortaöğretim			Mesleki ve Teknik Ortaöğretim		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Brüt	104,84	104,91	104,76	105,55	103,13	108,12	48,8	43,82	54,09	49,68	54,3	44,76
Net	98,53	98,62	98,44	95,79	95,43	96,16	35,74	30,95	40,83	43,3	47,79	38,53

Kaynak: MEB İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2012-2013

Balıkesir ilinde okullaşma oranlarını incelediğimizde en düşük payın genel ortaöğretimde olduğunu görmekteyiz. Genel ortaöğretimdeki öğrenciler ağırlıklı olarak kız öğrencilerden oluşmaktadır. Bu oran mesleki ve teknik ortaöğretim de değişmektedir. Mesleki ve teknik ortaöğretime erkek öğrencilerin daha fazla kayıt yaptırması okul sonunda işgücü piyasasına katılım ve istihdamlarının daha kolay olmasıyla ilgilidir.

2- Orta Öğretime Kayıtlı Toplam Öğrenci Sayısı

İlin ihtiyacı olan işgücünü eğitim durumu karşılar. Ortaöğretim öğrencilerinin bir kısmı yükseköğretime devam ederken diğer kısmı mezun olduktan hemen sonra işgücü piyasasına katılır ve ilin mevcut ara eleman ihtiyacını karşılayan ana unsur olarak kendini gösterir. Özellikle mesleki ve teknik eğitim veren ortaöğretim kurumları bu amaca doğrudan hizmet eder.

Tablo 13 : 2012-2013 Öğretim Yılı Ortaöğretime Kayıtlı Toplam Öğrenci Sayısı, Yerleşim yerine göre Balıkesir

	Toplam	Erkek	Kadın
Toplam	66.081	33.925	32.156
Şehir	63.229	32.044	31.185
Köy	2.852	1.881	971

Kaynak: MEB İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2012-2013

2012-2013 öğretim yılında orta öğretime kayıtlı öğrencilerin %51,3' ü erkek, %48,7' si kadındır. Ayrıca bu öğrencilerin %95,7' si şehirde, %4,3' ü ise köylerde yaşamaktadır.

Tablo 14 : 2012-2013 Öğretim Yılı Ortaöğretime Kayıtlı Toplam Öğrenci Sayısı, Erkek-Kadın,Balıkesir

	Genel			Mesleki ve Teknik		
	Toplam	Şehir	Köy	Toplam	Şehir	Köy
Toplam	32.746	31.665	1.081	33.335	31.564	1.771
Erkek	15.151	14.556	595	18.774	17.488	1.286
Kadın	17.595	17.109	486	14.561	14.076	485

Kaynak: MEB İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2012-2013

2012-2013 öğretim yılında kayıtlı öğrencilerden genel ortaöğretimde eğitim görenlerin %46,2' si erkek, %53,8' i kadındır. Mesleki ve teknik ortaöğretimde eğitim gören öğrencilerin %56,3' ü erkek, %43,7 'si ise kadındır. Bu oranlar genel ortaöğretimde kız öğrencilerin, mesleki ve teknik ortaöğretimde ise erkek öğrencilerin daha ağırlıklı olduğunu göstermektedir. Günümüzde ara elemana olan ihtiyaçtan dolayı mesleki ve teknik liselere olan eğilim artmakta olup 2012-2013 öğretim yılında mesleki ve teknik eğitim yapan okullardaki öğrenci sayısı, genel liselerde eğitim gören öğrenci sayısından 589 kişi fazla olduğu görülmektedir.

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasının genel bir resmini çıkartabilmek için işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranlarına cinsiyet, eğitim durumu, sektörler arası dağılım gibi göstergeler ışığında bakmak gerekmektedir. Bu tür bir analiz için gerekli verilerin çoğu TÜİK Hane Halkı İşgücü Anketlerine dayanmaktadır. Ancak bu verilerin büyük bölümü Balıkesir iline özel değildir, NUTS2 bölümlemesinde Balıkesir ve Çanakkale illerini kapsayan TR22 bölgesi bütününde mevcuttur. Dolayısıyla bu bölümde sunulacak analiz Balıkesir ili özelinden ziyade, bölgesel özellikleri yansıtmaktadır. Ancak bu analiz mümkün olduğu ölçüde Balıkesir iline ait verilerle de zenginleştirilmeye çalışacaktır.

Bu bölümde TR22 bölgesi yedi başlık altında analiz edilecektir.

1- 15+ Kurumsal Olmayan Nüfus[11]
2- İşgücü
3- İstihdam
4- Kayıt dışı İstihdam
5- İşsizlik
6- Yıllar itibariyle İşgücüne Katılım Oranları, İstihdam Oranları ve İşsizlik Oranları
7- İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Verileri

1- 15+ Kurumsal Olmayan Nüfus

Bu bölümde Kurumsal Olmayan Nüfus verileri 15 ve üzeri yaşlar için 2011 ve2012 yıllarına göre TR22 bölgesi ve Türkiye karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır.

Tablo 15 : Geniş yaş grubuna ve Eğitim durumuna göre Kurumsal Olmayan Nüfus, 15+ yaş, Bin Kişi,TR22,2012

TR22 (Balıkesir, Çanakkale)						
	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	**Toplam**
Okuma yazma bilmeyen	1	2	6	15	76	**99**
Lise altı[12]	86	33	113	342	286	**860**
Lise ve dengi meslek okulu	20	38	62	70	22	**212**
Yükseköğretim[13]	0	19	43	58	20	**140**
Toplam	**107**	**92**	**224**	**485**	**404**	**1.312**

Kaynak : TÜİK
Not : 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

[11] Kurumsal Olmayan Nüfus : Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.
[12] Okuma Yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen+İlköğretim mezunları
[13] Önlisans+Lisans+Yüksek Lisans+Doktora mezunları

TÜİK verilerinden derlenen Tablo 15 incelendiğinde TR22 bölgesinde 15 ve üzerindeki Kurumsal Olmayan toplam nüfusun %65,5'inin lise altı eğitim düzeyinde olduğu görülmektedir. Lise altı eğitimlilerin en yoğun olduğu yaş grubu 35-54 yaş grubudur. (%39,8)

15 ve üzeri yaş grubundaki Kurumsal Olmayan toplam nüfusun %16,2'si ise lise ve dengi meslek okulu mezunudur. Lise ve dengi okul mezunlarında da büyük çoğunluğunun yine 35-54 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Bu yaş grubundaki lise ve dengi okul mezunlarının nüfusu aynı eğitim seviyesindeki toplam nüfusun %33' ünü oluşturmaktadır.

15 ve üzerindeki Kurumsal Olmayan toplam nüfusun %10,7'si ise yükseköğretim mezunudur. Yükseköğretim mezunlarının en yoğun olduğu yaş grubu 35-54 yaş grubudur.(%41,4)

Tablo 16 : Geniş yaş grubuna ve Eğitim durumuna göre Kurumsal Olmayan Nüfus, 15+ yaş, Bin Kişi,Türkiye,2012

TÜRKİYE						
	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	**Toplam**
Okuma yazma bilmeyen	107	199	555	1.619	3.438	**5.918**
Lise altı[14]	5.103	2.277	6.548	12.545	6.362	**32.835**
Lise ve dengi meslek okulu	974	2.066	3.015	2.906	692	**9.653**
Yükseköğretim[15]	7	841	2.542	2.247	681	**6.319**
Toplam	**6.191**	**5.383**	**12.660**	**19.317**	**11.173**	**54.724**

Kaynak : TÜİK

TÜİK verilerinden derlenen ve Türkiye geneli bilgileri içeren Tablo16'yı TR22 bölgesi ile karşılaştırdığımızda, Türkiye'de de TR22 bölgesinde olduğu gibi 15+ Kurumsal Olmayan nüfusun büyük bir bölümü lise altı eğitim düzeyindedir. Türkiye de Kurumsal Olmayan 15 ve üzeri yaş grubundaki nüfusun %60 gibi büyük bir bölümünü lise altı eğitim düzeyindekiler oluşturmaktadır.

TR22 Bölgesinde %16,2 olan lise ve dengi okul mezunlarının Türkiye'de ki oranı ise 17,6'dır. Bu eğitim düzeyindeki kişilerin büyük bir bölümü 25-34 yaş grubundadır. (3.015)

Türkiye de yükseköğretim mezunlarının oranı %11,5'tir. Yükseköğretim mezunlarının yaş grubuna göre dağılımına baktığımızda ise yoğunluğun 25-34 yaş grubu aralığında olduğunu görmekteyiz. (%40,2)

[14] Okuma Yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen+İlköğretim mezunları
[15] Önlisans+Lisans+Yüksek Lisans+Doktora mezunları

Grafik 7 : Geniş yaş grubuna ve Eğitim durumuna göre Kurumsal Olmayan Nüfus, Kadın-Erkek, 15+ yaş, Bin Kişi,TR22,2012

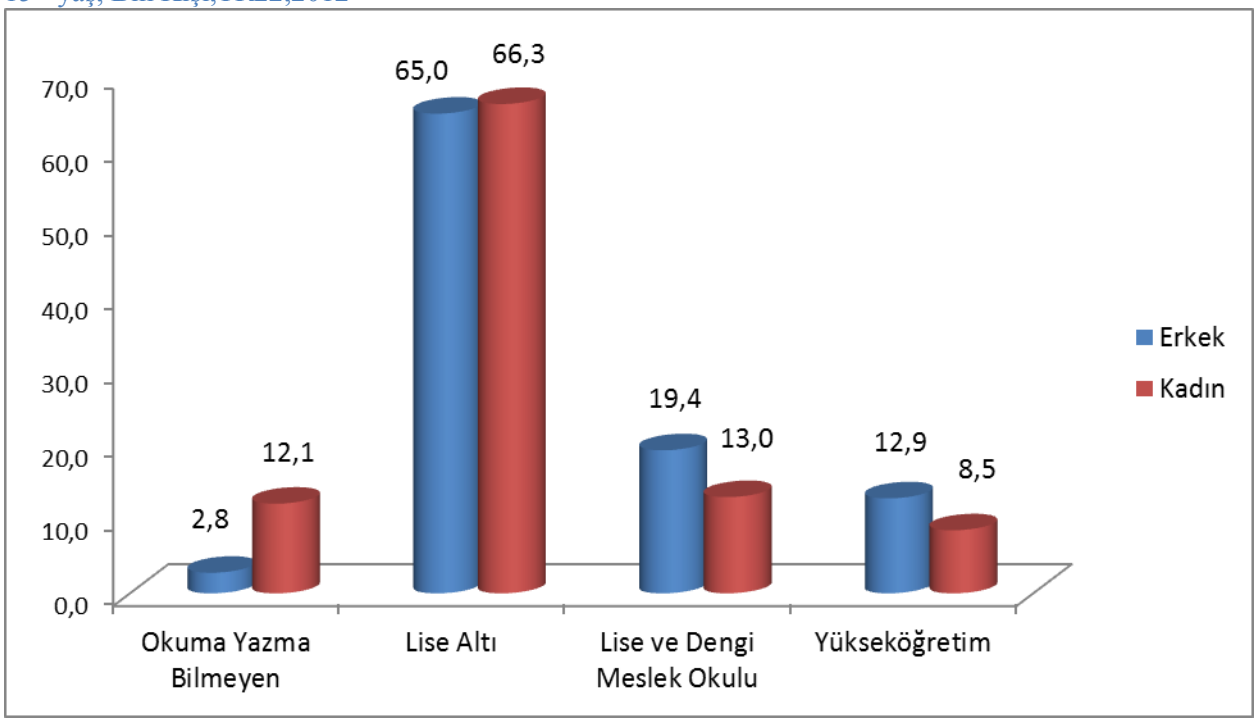

Kaynak : TÜİK

TR22 Bölgesinde Kurumsal Olmayan 15+ Yaş nüfusunda erkeklerin %65 gibi büyük bir bölümünün lise altı eğitim düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu durum kadınlar içinde aynıdır. TR22 bölgesinde kadınların da %66,3'ü lise altı eğitim düzeyindedir. Erkeklerin %19,4'ü, kadınların ise %13'ü lise ve dengi meslek okulu mezunudur.

Yükseköğretim de ise erkeklerin %12,9'u yükseköğretim mezunu iken Kadınların %8,5'i yükseköğretim mezunudur.

2- İşgücü

İşgücü belirli bir bölgede belirli bir zaman aralığında istihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfustur. Bu bölümde iş piyasasının en önemli arz unsuru olan işgücü parametresi cinsiyete, eğitim durumuna göre ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Grafik 8 : TR22 Bölgesi Eğitim ve Cinsiyete göre İşgücü durumu,2012,%

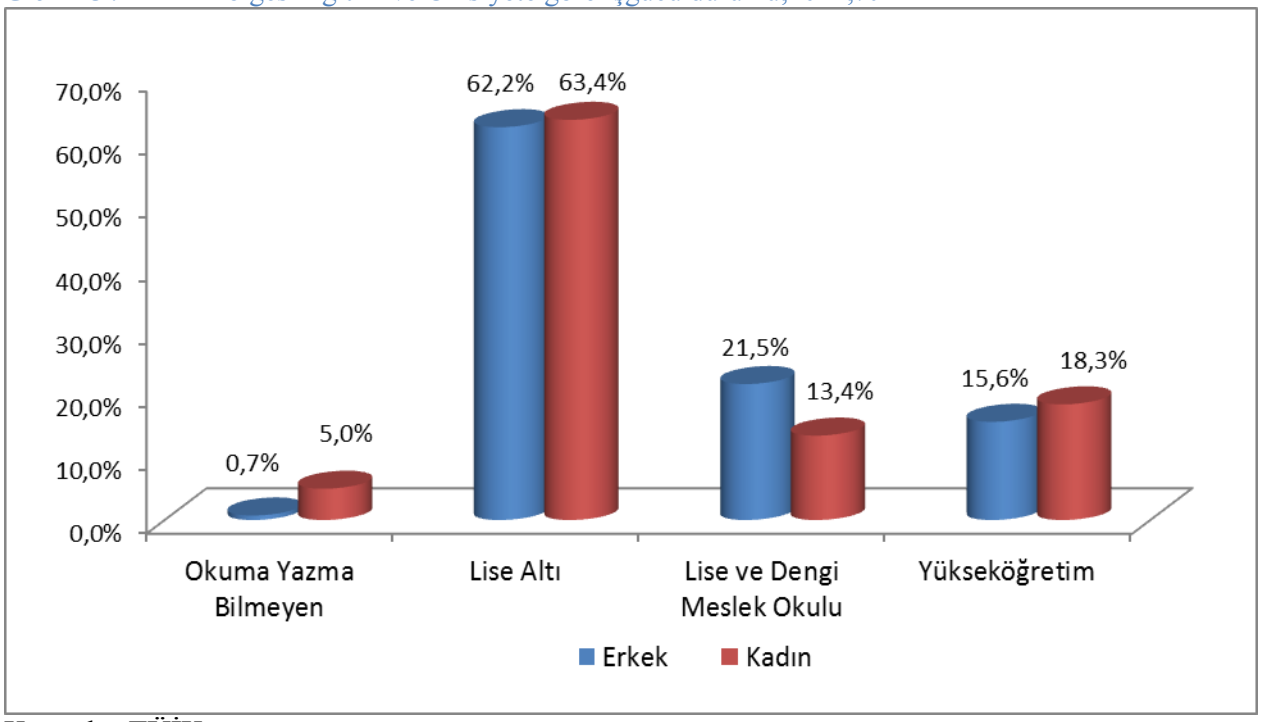

Kaynak : TÜİK

Balıkesir ilinin de içinde yer aldığı TR22 bölgesi için işgücü durumu incelendiğinde, işgücünde olan erkeklerin %62,2 gibi büyük bir kısmını lise altı eğitim düzeyindekiler oluşturmaktadır. Bu durum kadınlar içinde aynıdır. İşgücünde ki kadınlarında %63,4 gibi büyük bir bölümünü lise altı eğitim düzeyindekiler oluşturmaktadır.

Erkekler de işgücü durumunda lise ve dengi meslek okulu mezunlarının oranı %21,5 iken bu oran kadınlarda %13,4'tür. Yükseköğretimde erkeklerin işgücündeki durumuna baktığımızda ise %15,6 olduğunu görmekteyiz. Kadınlarda ise bu oran erkeklerden daha fazladır. Yükseköğretimde kadınlar işgücüne daha fazla katılmışlarıdır. (%18,3) Buradan da anlaşılacağı gibi okuyan kadınlar işgücüne daha çabuk katılabilirken erkeklerde bu durum biraz daha zayıf kalmıştır. Erkeklerde ise lise mezunlarının işgücüne hakim olduklarını söyleyebiliriz.

Sonuç olarak Erkeklerde okuma oranı arttıkça işgücüne katılım oranı düşerken kadınlarda bu durum biraz daha farklı olmuştur. Lise ve dengi okul mezunlarında kadınların işgücüne katılım oranı yükseköğretimde ki işgücüne katılım oranından düşük kalmıştır.

Grafik 9 : TR22 Bölgesi ve Türkiye, Eğitim durumuna göre İşgücü durumu,2012,%

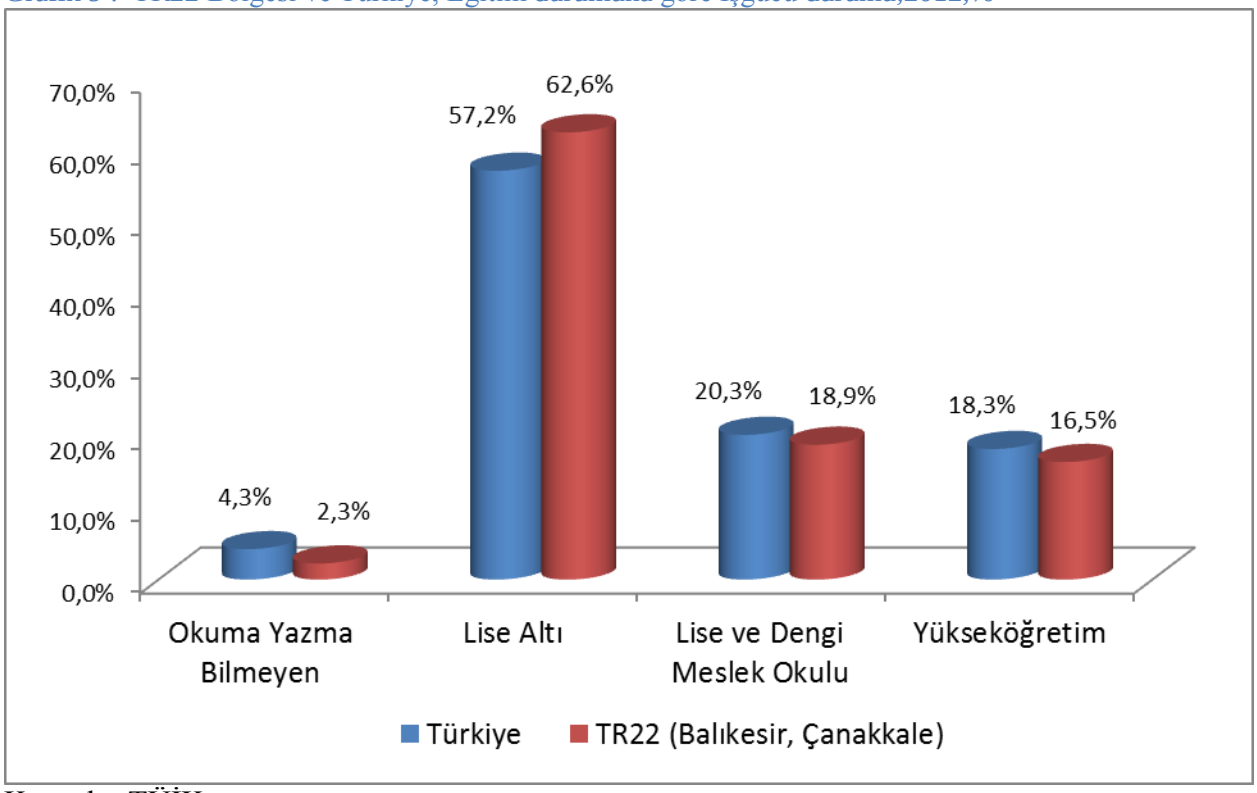

Kaynak : TÜİK

İşgücündeki durumun eğitim seviyesine göre TR22 bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak inceleyecek olursak, lise altı eğitim düzeyindeki işgücü durumunda TR22 Bölgesinin daha yoğun olduğunu görmekteyiz. Türkiye de lise altı eğitim düzeyindekilerin işgücündeki oranı %57,2 iken bu oran Balıkesir ilinin de içinde yer aldığı TR22 bölgesi için %62,6 olarak gerçekleşmiştir.

Lise ve dengi meslek okulu mezunlarında ise işgücü durumu birbirine paralel düzeydedir. TR22 Bölgesinde lise ve dengi meslek okulu mezunlarının işgücünde ki oranı %18,9 iken bu oran Türkiye de %20,3 olarak hesaplanmıştır.

Yükseköğretim mezunlarında da Türkiye ile TR22 bölgesi birbirine yakın oranlardadır. Türkiye'de yükseköğretim mezunlarının işgücündeki oranı %18,3 iken bu oran TR22 bölgesinde %16,5'tir.

Grafik 10 : TR22 Bölgesi Geniş yaş grubuna göre İşgücü durumu,2012,%

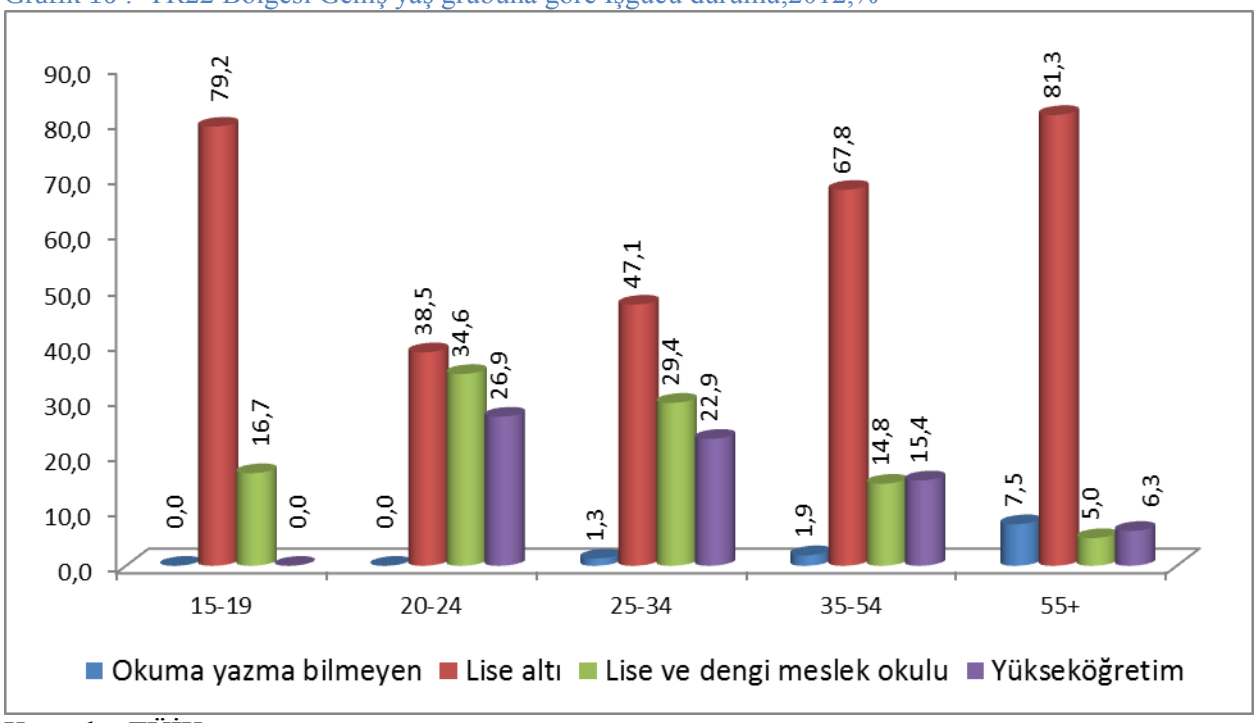

Kaynak : TÜİK

İşgücünü geniş yaş gruplarına göre incelediğimizde ise, bütün yaş gruplarında lise altı eğitim düzeyindekilerin yoğunlukta olduğunu görmekteyiz.

20-24 yaş grubundaki işgücünde yer alan nüfusun %38,5'i lise altı eğitim düzeyindedir. Lise ve dengi okul mezunlarının oranı ise %34,6'dır. Yükseköğretim mezunları ise %26,9'dur.

25-34 yaş gurubu aralığında da yine bütün yaş gruplarında olduğu gibi lise altı eğitim düzeyindeki işgücü oranı daha yüksektir. Bu yaş grubunda yükseköğretim mezunlarının işgücündeki oranı ise %22,9'dur

35-54 yaş gurubunda lise altı eğitim düzeyindekiler yine birinci sırada yer alırken lise ve dengi meslek okulu ile yükseköğretim mezunlarının oranlarını birbirine yakındır. Lise ve dengi meslek okulu mezunlarının oranı %14,8 iken yükseköğretim mezunlarının oranı da %15,4'tür.

Grafik 11 : TR22 Bölgesi Yıllar itibariyle Kadın-Erkek İşgücü durumu,2008-2012,%

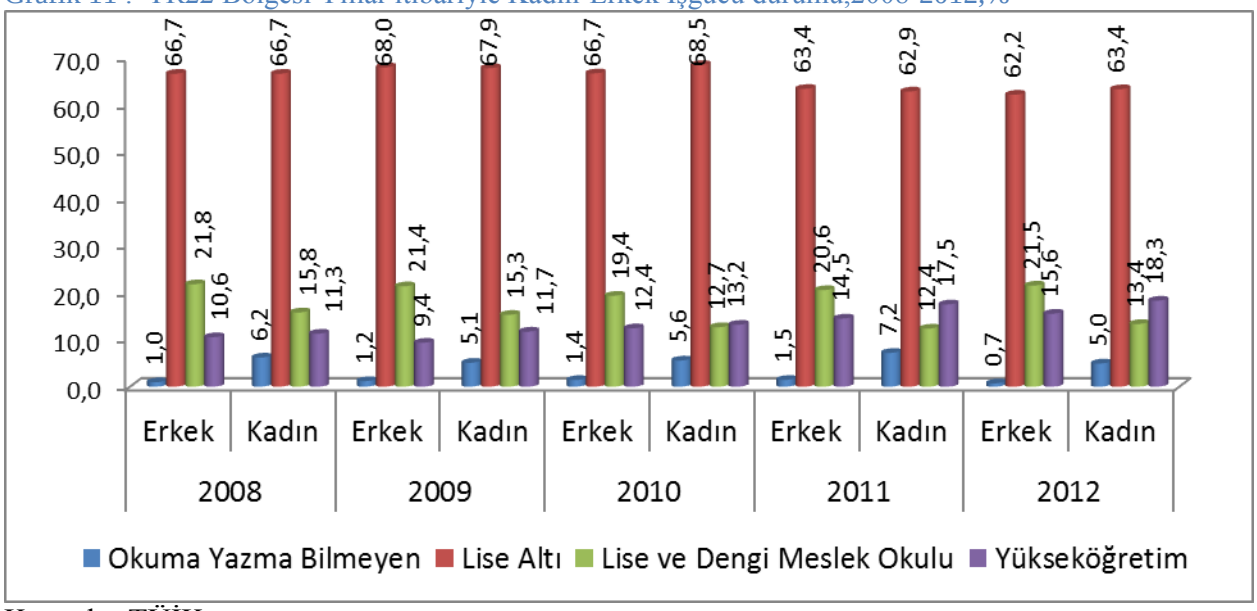

Kaynak : TÜİK

İşgücü durumunu son beş yıl için incelediğimizde karşımıza yine aynı oranların çıktığını görmekteyiz. Bütün yıllarda lise altı eğitim düzeyindekiler işgücünde daha fazladırlar. Ancak burada dikkat edilmesi gereken bir nokta vardır. Yıllar itibariyle yükseköğretim mezunlarının işgücünde daha fazla yer aldıklarını görmekteyiz. 2009 yılında itibaren hem erkekler de hem de kadınlarda yükseköğretim mezunlarının işgücündeki oranları sürekli artış göstermiştir. Erkeklerde 2009 yılında %9,4 olan işgücü oranı 2012 yılına gelindiğinde %15,6 olmuştur. Kadınlarda da 2009 yılında %11,7 olan oran, 2012 yılında %18,3 olarak hesaplanmıştır.

Yıllar itibariyle işgücündeki durumda yükseköğretim mezunlarının sürekli artış göstermesinden çıkarılabilecek yorum, işverenlerin artık ne iş olsa yaparım diyen elemandan ziyade nitelikli elemana yöneldiği görülmektedir. Her ne kadar lise altı eğitim düzeyindekiler hala yüksek oranlarda olsa da yıllar itibariyle dalgalı olarak düşüşler söz konudur. 2009 yılında lise altı eğitim düzeyindeki erkelerde işgücü oranı %68,0 kadınlarda da %67,9 iken 2012 yılına baktığımızda bu oranların düşü göstererek erkeklerde %62,2'ye kadınlarda ise %63,4'e gerilediğini görmekteyiz.

3- İstihdam

İstihdam bölümünü incelemeye başlamadan önce TÜİK kaynaklarına göre istihdamdan bahsetmekte yarar olacaktır.

İstihdam, aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dahil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İşbaşında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İşbaşında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına çalışanlar ve işverenler istihdamda kabul edilmektedir.

Ücretli ve maaşlı çalışan ve çeşitli nedenlerle referans döneminde işlerinin başında bulunmayan fertler; ancak 3 ay içinde işlerinin başına geri döneceklerse veya işten uzak kaldıkları süre zarfında maaş veya ücretlerinin en az % 50 ve daha fazlasını almaya devam ediyorlarsa istihdamda kabul edilmektedir. Bununla birlikte, referans haftası içinde "1 saat" bile çalışmamış olan ücretsiz aile işçileri ve yevmiyeliler istihdamda kabul edilmemektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dahil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: İstihdamın, kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranıdır.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek “zamana bağlı eksik istihdam” ve “yetersiz istihdam” kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir. Hane Halkı İşgücü anketi soru kâğıdında 2009 yılında bu doğrultuda gerekli düzenlemeler yapılmış olup, 2009 yılı Şubat dönemi sonuçlarından başlamak üzere, 2009 yılına kadar yayımlanagelen ‘eksik istihdam’ kavramı yerine ‘zamana bağlı eksik istihdam’ ve ‘yetersiz istihdama’ ilişkin bilgiler yayımlanmaktadır.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Bu bölümde yukarıda yer alan bilgiler ışığında TR22 bölgesi ve Türkiye de istihdam durumu incelenmiştir.

Tablo 17 : Eğitim durumuna göre istihdam edilenler, TR22 (Balıkesir , Çanakkale)-Türkiye,2012,%

	TR22 (Balıkesir, Çanakkale)		Türkiye	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Okuma Yazma Bilmeyen	23,1	76,9	27,4	72,6
Lise Altı	67,2	32,8	73,4	26,6
Lise ve Dengi Meslek Okulu	79,4	20,6	78,1	21,9
Yükseköğretim	64,9	35,1	64,2	35,8

Kaynak : TÜİK

Eğitim durumuna göre istihdam edilenlerin durumu incelendiğinde TR22 Balıkesir-Çanakkale bölgesinde okuma yazma bilmeyen erkeklerin %23,1'i istihdamda yer alırken bu oran Türkiye'de %27,4 olarak gerçekleşmiştir.

TR22 bölgesinde lise altı eğitimlilerde erkekler daha fazla istihdamda yer almaktadır. Lise altı eğitim seviyesinde istihdam edilenlerin %67,2'sini erkekler oluştururken %32,8'lik kısımda da kadınlar yer almaktadır. Bu oran Türkiye genelinde de TR22 bölgesi ile paralellik göstermektedir. Türkiye genelinde de lise altı eğitim düzeyinde istihdam edilenlerin büyük bir kısmını erkekler oluşturmaktadır.(%73,4)

Lise ve dengi meslek okulu mezunlarında da erkeklerin istihdamdaki yeri daha fazladır. TR22 Bölgesinde %79,4 olan bu oran Türkiye de %78,1 olarak gerçekleşmiştir.

Yükseköğretim mezunlarında da durum aynıdır. TR22 Bölgesi ve Türkiye birbirine paralel şekildedir. TR22 bölgesinde %64,9 olan oran Türkiye de %64,2'dir.

Lise ve dengi meslek okulu mezunlarında kadınların istihdamdaki yeri TR22 bölgesinde %20,6 iken bu oran yükseköğretim mezunu kadınlarda %35,1'e yükselmiştir. Buda gösteriyor ki kadınların eğitim seviyesi yükseldikçe istihdamda yer almaları artmaktadır.

Tablo 18 : İşteki durumuna göre istihdam edilenler, TR22 (Balıkesir, Çanakkale)-Türkiye,2012,%

	TR22 (Balıkesir, Çanakkale)	Türkiye
Ücretli veya Yevmiyeli	51,2	62,9
İşveren veya Kendi Hesabına	29,2	23,9
Ücretsiz Aile İşçisi	19,6	13,2
Toplam	**100,0**	**100,0**

Kaynak : TÜİK

İstihdam edilenlerin işteki durumuna bakarsak, TR22 bölgesinde istihdam edilenlerin %51,2'si ücretli ve yevmiyeli çalışmaktadır. Bu oran Türkiye de %62,9'dur. TR22 bölgesinde ücretli ve yevmiyeli olarak çalışanları %29,2 ile işveren veya kendi hesabına çalışanlar ve %19,6 ile de ücretsiz aile işçileri takip etmektedir. Bu durum Türkiye içinde aynıdır. Türkiye'de istihdam edilenlerin %23,9'u işveren veya kendi hesabına çalışan iken %13,2'si de ücretsiz aile işçisi olarak istihdamda yer almaktadır.

Tablo 19 : ISCO98 Meslek Grupları sınıflamasına göre istihdam edilenler, TR22 (Balıkesir, Çanakkale)-Türkiye,2012,%

ISCO98 Meslek Grupları	TR22 (Balıkesir, Çanakkale)	Türkiye
1. Kanun yapıcılar, üst düzey yöneticiler ve müdürler	6,0	7,7
2. Profesyonel meslek mensupları	7,8	7,8
3. Yardımcı profesyonel meslek mensupları	4,3	6,3
4. Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	5,5	7,0
5. Hizmet ve satış elemanları	12,4	12,8
6. Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	33,2	19,6
7. Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	11,1	12,9
8. Tesis ve makine operatörleri ve montajcıları	6,3	10,2
9. Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	13,5	15,6
Toplam	**100,00**	**100,00**

Kaynak : TÜİK

ISCO 98[16] meslek grupları sınıflamasına göre istihdam edilenlere baktığımızda, TR22 bölgesinde istihdamda yer alanların %33,2'si Nitelikli Tarım, Hayvancılık, Avcılık, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda yer almaktadır. Türkiye'de de aynı durum söz konusudur. Türkiye genelinde de Nitelikli Tarım, Hayvancılık, Avcılık, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda yer alanlar ilk sırada yer almaktadır.(%19,6)

TR22 bölgesinde Nitelikli Tarım, Hayvancılık, Avcılık, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda yer alanları sırasıyla %13,5 ile Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar, %12,4 ile Hizmet ve Satış Elemanları ve %11,1 ile de Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer alanlar takip etmektedir.

Türkiye'de ise Nitelikli Tarım, Hayvancılık, Avcılık, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda yer alanları sırasıyla %15,6 ile Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar, %12,9 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve %12,8 ile de Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda yer alanlar takip etmektedir.

[16] ISCO 98 Meslek Grubu Sınıflaması 10 meslek grubundan oluşmaktadır. Bunlar sırayla, "1. Kanun yapıcılar, üst düzey yöneticiler ve müdürler, 2. Profesyonel meslek mensupları, 3. Yardımcı profesyonel meslek mensupları, 4. Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar, 5. Hizmet ve satış elemanları, 6. Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünleri çalışanları, 7. Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, 8. Tesis ve makine operatörleri ve montajcıları 9. Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar ve 0. Silahlı Kuvvetler." (Raporumuzda TÜİK tarafından Silahlı Kuvvetler mensuplarına ait herhangi bir veri oluşturulmadığından kapsam dışı tutulmuştur.)

4- Kayıt dışı istihdam

Kayıt Dışı İstihdam, TÜİK'e göre Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Bu bölümde TR22 bölgesi ve Türkiye karşılaştırmalı olarak Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlılık durumuna göre incelenecektir. Ayrıca iktisadi faaliyet koluna göre de Türkiye ile TR22 bölgesi karşılaştırmalı olarak açıklanacaktır.

Tablo 20 : SGK Kayıtlılığa göre istihdam edilenler, TR22 (Balıkesir , Çanakkale)-Türkiye,2012,%

	Kayıtlı Değil	Kayıtlı	Toplam
TR22 (Balıkesir, Çanakkale)	42,2	57,8	100,0
Türkiye	39,0	61,0	100,0

Kaynak : TÜİK

İstihdam edilenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlılığına göre durumlarına baktığımızda, TR22 bölgesinde istihdam edilenlerin %57,8'i sosyal güvenlik kurumuna kayıtlı iken Türkiye de kayıtlı olanların oranı %61,0'dir.

Tablo 21 : İktisadi faaliyet koluna göre İstihdam edilenlerin SGK kayıtlılık durumları, TR22 (Balıkesir , Çanakkale)-Türkiye,2012, bin

	TR22 (Balıkesir, Çanakkale)		**Türkiye**	
	Kayıtlı Değil	Kayıtlı	Kayıtlı Değil	Kayıtlı
Tarım	155	60	5.098	999
Sanayi	32	75	1.802	4.658
Hizmet	62	204	2.787	9.477
Toplam	**248**	**339**	**9.686**	**15.134**

Kaynak : TÜİK

İstihdam edilenlerin iktisadi faaliyet koluna göre Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlılık durumları incelendiğinde, TR22 bölgesinde en fazla kayıtdışılığın Tarım sektöründe olduğunu görmekteyiz. TR22 bölgesinde Tarımda çalışanların %72,1 gibi büyük bir bölümü kayıt dışı çalışmaktadır. Bu durum Türkiye geneli içinde aynıdır. Türkiye'de Tarım sektöründe istihdam edilenlerin %83,6'sı kayıt dışı çalışmaktadır.

Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlı olanların durumuna baktığımızda ise en hem TR22 bölgesinde hem de Türkiye de kayıtlılığın en fazla olduğu sektör Hizmet sektörüdür. TR22 bölgesinde Hizmet sektöründe istihdam edilenlerin %76,7'si Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlıdır. Türkiye de hizmet sektöründe istihdam edilenlerin %77,3'ü Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlıdır.

5- İşsizlik

İşsiz, çalışma yaşında olup işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kar karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiçbir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dahildirler. Ayrıca üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

Bu bölümde TR22 bölgesinde işsizlik konusu "eğitim durumuna, geniş yaş grubuna göre incelenecek ve yıllar itibariyle TR22 bölgesinde işsizlerin cinsiyete göre dağılımlarına bakılacaktır.

Grafik 12 : Eğitim Durumuna ve Cinsiyete Göre İşsizler,TR22,%,2012

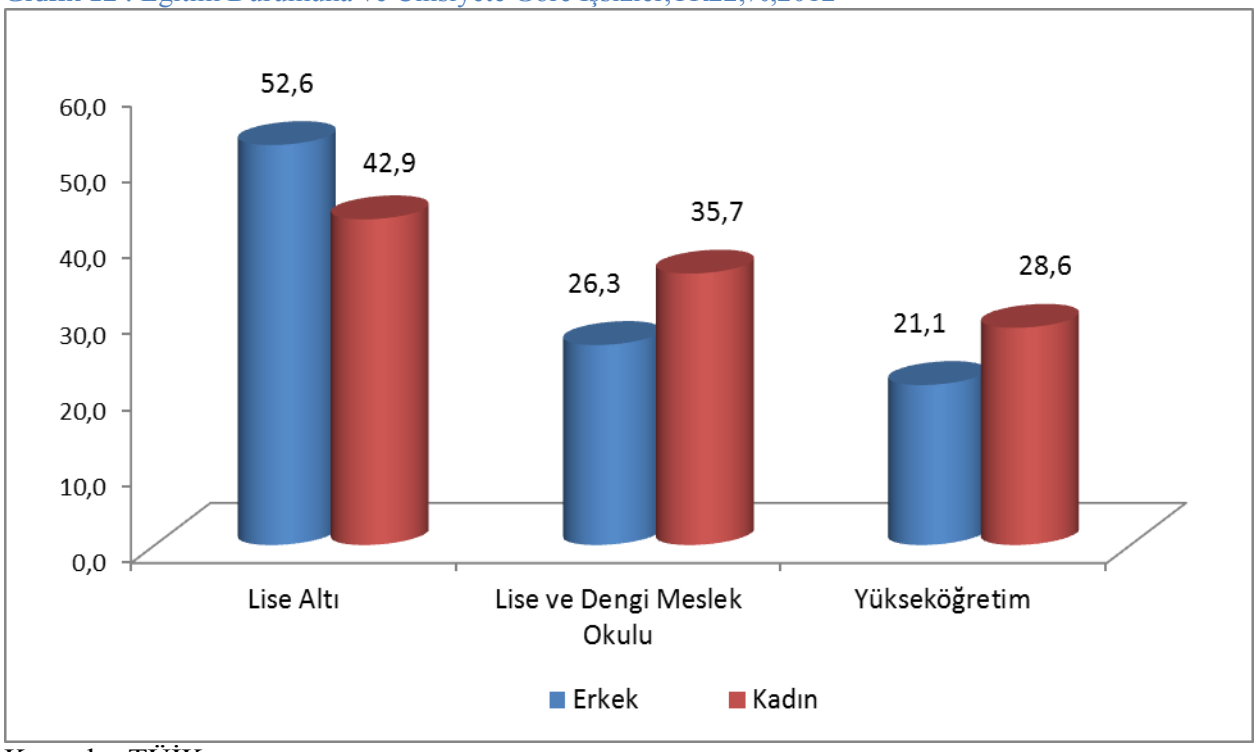

Kaynak : TÜİK

TR22 bölgesinde lise altı eğitimlilerde erkeklerin oranı %52,6 iken kadınların oranı %42,9'dur. Hem erkekler hem de kadınlarda eğitim seviyesi yükseldikçe işsizliğin düştüğü görülmektedir. Erkeklerde lise ve dengi meslek okulu mezunlarında işsizler %26,3 iken bu oran yükseköğretime gelindiğinde %21,'e gerilemiştir. Kadınlarda ise lise ve dengi okul mezunlarında %35,7 olan oran yükseköğretimde %28,6 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 13 : Eğitim Durumuna göre işsizler,TR22 (Balıkesir, Çanakkale)-Türkiye,%,2012

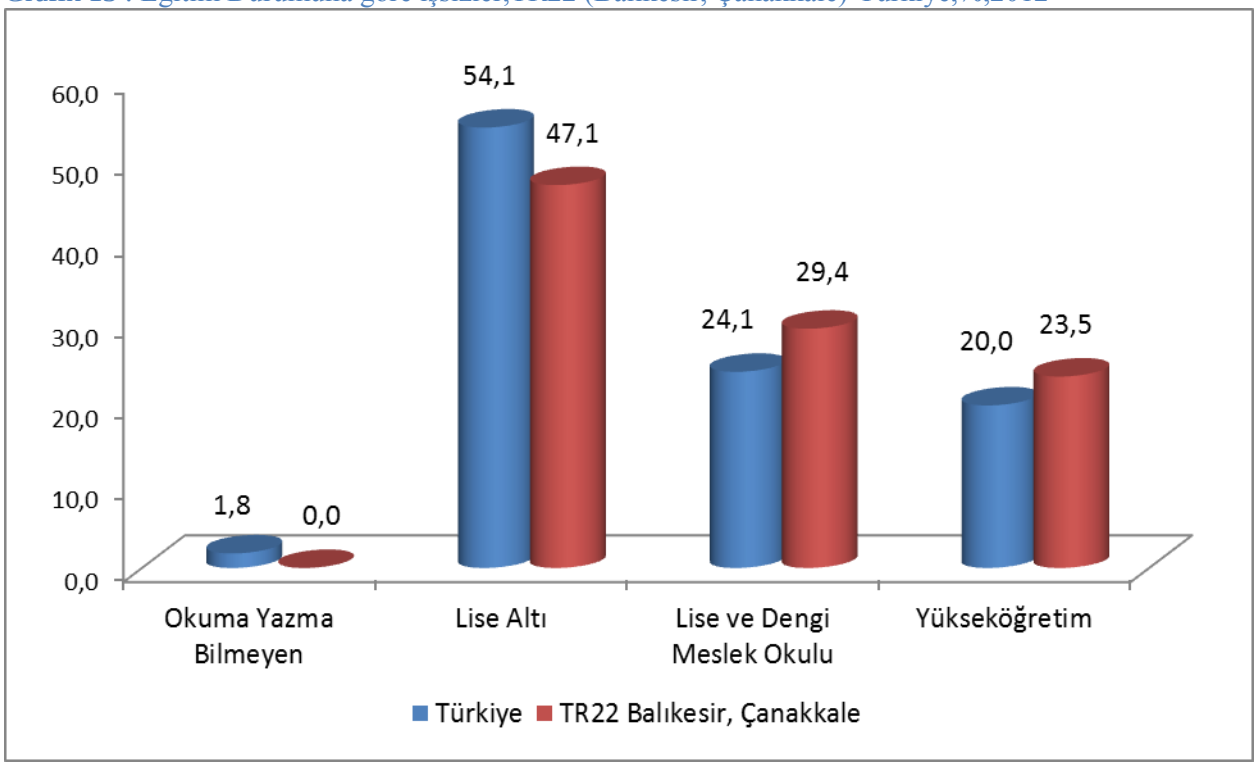

Kaynak : TÜİK

TR22 bölgesinde işsizlerin büyük bir bölümü lise altı eğitim düzeyindedir. Bu durum Türkiye içinde aynıdır. Hem Türkiye'de hem de TR22 bölgesinde eğitim seviyesi yükseldikçe işsiz nüfusun düştüğü görmekteyiz. TR22 bölgesinde işsiz nüfusun %29,4'ü lise ve dengi okul mezunu iken %23,5'i de yükseköğretim mezunudur.

Türkiye'de işsiz nüfusun %24,1'i lise ve dendi meslek okulu mezunu düzeyinde yer alırken %20,0'si de yükseköğretim düzeyinde yer almaktadır.

Grafik 14 : Geniş aş grubuna ve eğitim durumuna göre İşsiz nüfus,TR22,%,2012

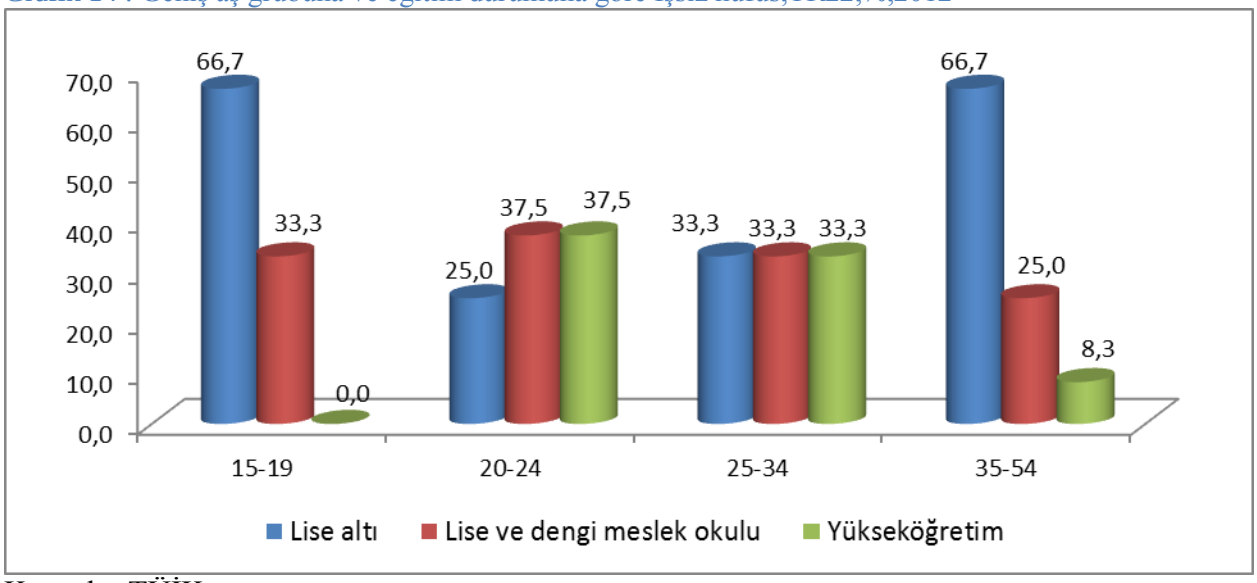

Kaynak : TÜİK

TR22 bölgesinde 15-19 yaş aralığında yer alan işsiz nüfusun %66,7'si lise altı eğitim düzeyindedir. Aynı yaş grubu aralığında lise ve dengi meslek okulu mezunları ise %33,3 olarak hesaplanmıştır.

20-24 yaş aralığında yer alan işsiz nüfusun %25,0'i lise altı eğitim düzeyinde yer alırken hem lise ve dengi meslek okulu hem de yükseköğretim mezunları %37,5 olarak hesaplanmıştır.

35-54 yaş gurubunda da yine lise altı eğitim düzeyinde yer alanların ağırlıkta olduğunu görmekteyiz. Bu yaş grubunda yer alan işsiz nüfusun %66,7'si gibi büyük bir bölümü lise altı eğitim düzeyindedir.

Grafik 15 : Yıllar itibariyle Cinsiyete ve Eğitim durumuna göre İşsiz nüfus,TR22,%,2012

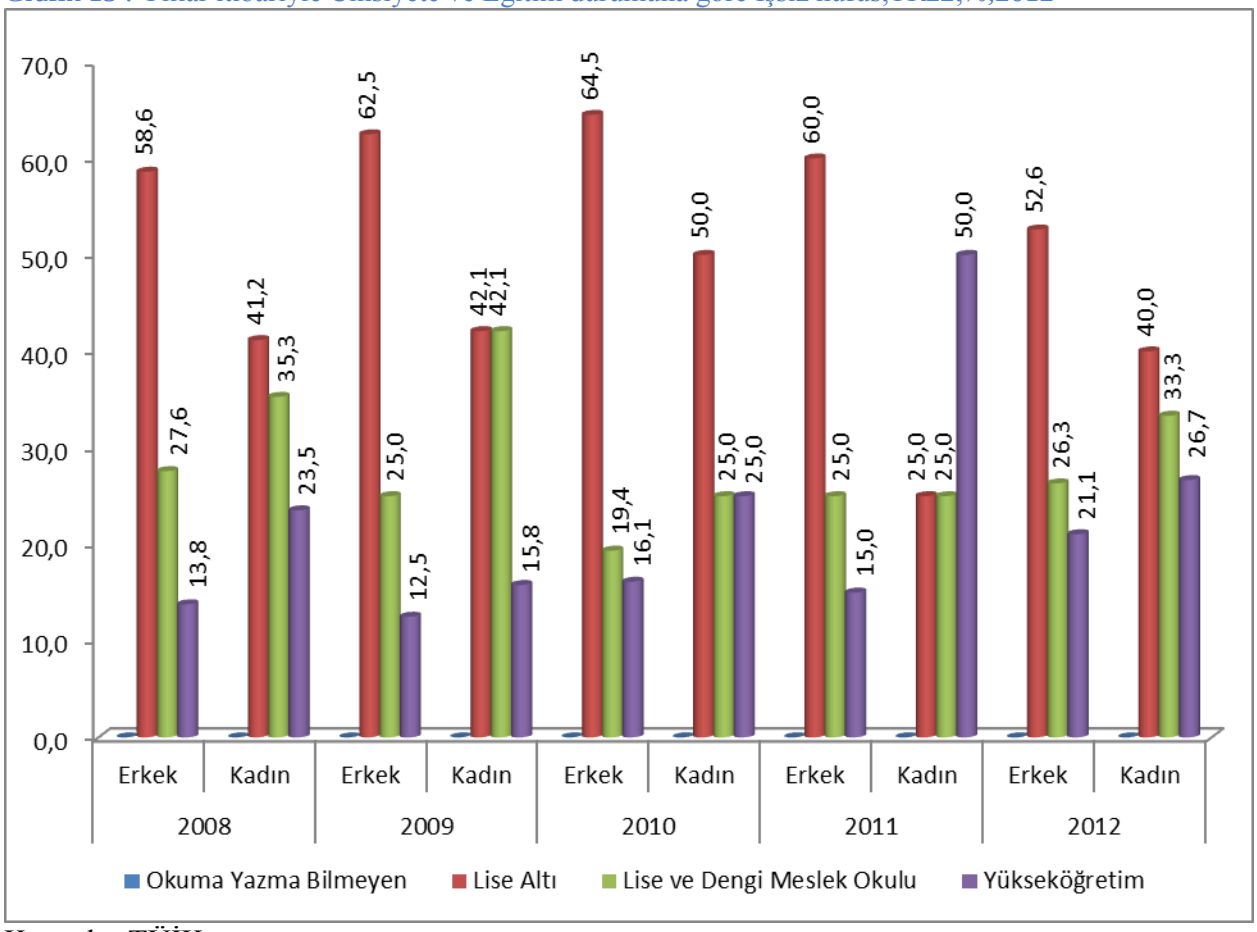

Kaynak : TÜİK

İşsiz nüfusun yıllar itibariyle cinsiyete göre dağılımına baktığımızda 2008 yılında erkek işsiz nüfusun %58,6'sı lise altı eğitim seviyesinde yer alırken kadınlarda ise bu oran %41,2 olarak gerçekleşmiştir.. Aynı yılda erkeklerde lise ve dengi meslek okulu mezunu işsiz nüfus %27,6 iken kadınlarda %35,3 olarak gerçekleşmiştir. Yükseköğretimde ise erkek işsiz nüfus %13,8 kadın işsiz nüfus ise %23,5 olarak hesaplanmıştır.

2009 yılında ise erkeklerde lise altı eğitim düzeyinde yer alan işsiz nüfusun arttığını görmekteyiz. 2008 yılında lise altı eğitim düzeyinde yer alan erkek işsiz nüfus %58,6 iken bu oran 2009 yılına gelindiğinde %62,5'e yükselmiştir. Kadınlarda ise bir önceki yıla göre büyük bir değişim olmamıştır. 2009 yılında kadın işsiz nüfusun %42,1'i lise altı eğitim düzeyindedir.

Erkek işsiz nüfusta lise altı eğitim düzeyindekiler 2010 yılında da artış göstermiştir. 2010 yılında lise ve altı eğitim seviyesinde yer alan erkek işsiz nüfus %64,5'tir. 2010 yılında kadınlarda yükseköğretim düzeyinde yer alan işsiz nüfus %25'tir.

Kadınlarda yükseköğretim mezunu işsiz nüfus %50 seviyelerindedir. Devletin aldığı tedbirlerle yükseköğretim mezunu kadın işsiz nüfus %50'lerde iken, 2012 yılında bu oran %26,7'ye gerilemiştir. Burada hükümetin almış olduğu teşvik siteminde kadınlara yönelik uygulanan pozitif ayrımcılık önemli bir yer tutmuştur.

Burada bir konunun önemle altını çizmek gerekmektedir. 2011 yılında kamu oyunda torba yasa olarak bilinen 6111 sayılı "Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun" yürürlüğe konularak burada işverenlere işe aldıkları elemanlar için bazı teşvik uygulamaları getirilmiştir. Bu yasa ile İŞKUR'a da bazı haklar verilerek bu kanun kapsamında işverenlerce işe alınacak elemanların İŞKUR kanalıyla alınması halinde ilave oranlarda teşvik verilmiştir. Konu ile ilgili geniş bilgi kanunda ve bu kanunun uygulanması için çıkarılan tebliğlerde yer almaktadır.

6- Yıllar İtibariyle İşgücüne Katılım Oranları, İstihdam Oranları ve İşsizlik Oranları

İşgücüne katılma oranı: İşgücünün kurumsal olmayan[17] çalışma çağındaki nüfus içindeki oranıdır.

Grafik 16 : Yıllar itibariyle işgücüne katılma oranları, TR22 (Balıkesir, Çanakkale)-Türkiye, %, 2012

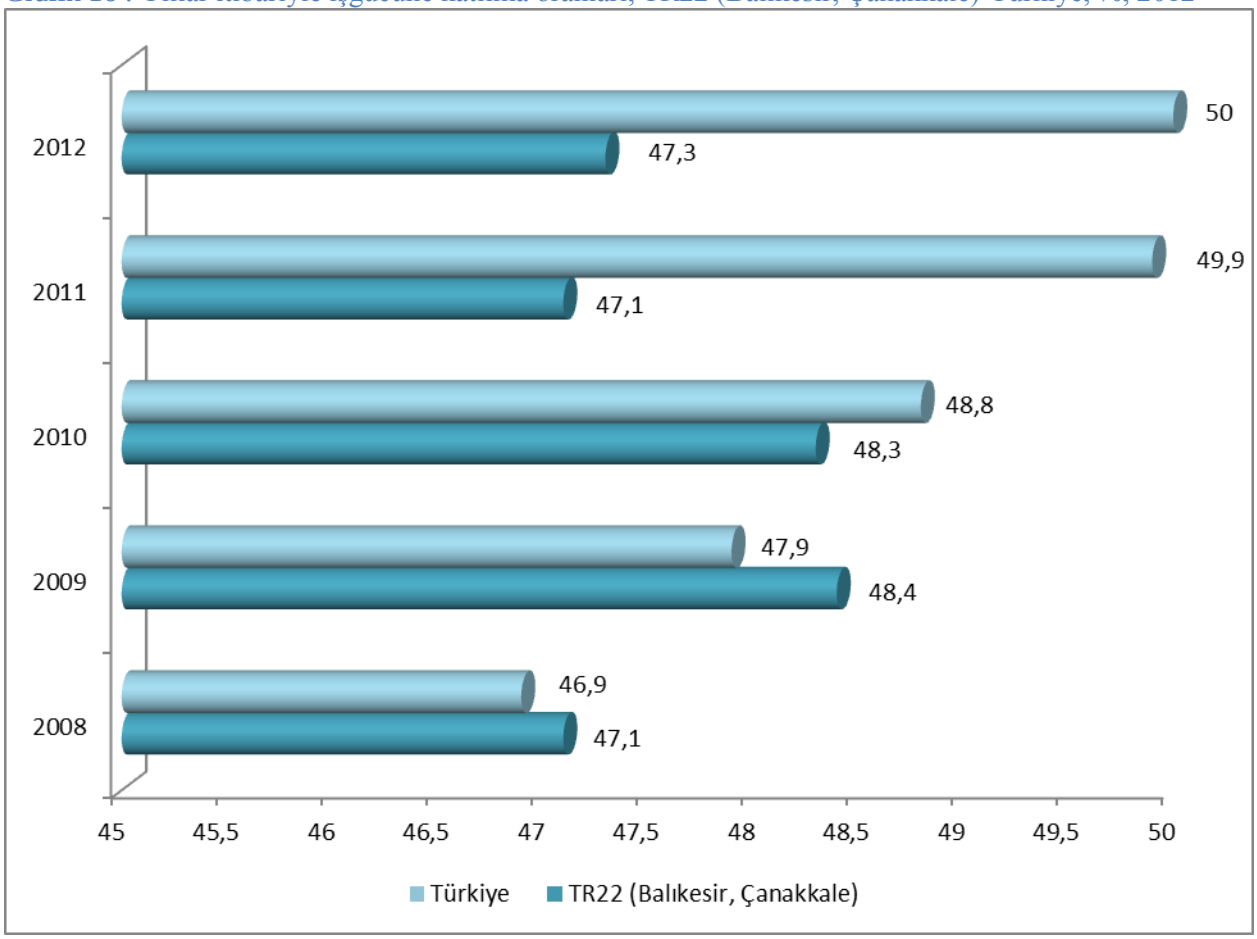

Kaynak : TÜİK

İşgücüne katılma oranlarını yıllar itibariyle Türkiye ile karşılaştırmalı olarak incelediğimiz Grafik 16'da, TR22 bölgesinde 2008 yılında %47,1 olan işgücüne katılım oranı 2009 yılında 48,4'e yükselmiştir. 2010 yılında TR22 bölgesinde %48,3 olarak gerçekleşen işgücüne katılım oranı 2011 yılında %47,1, 2012 yılında ise %47,3 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'de 2008 yılında TR22 bölgesi ile paralellik göstermektedir. Türkiye'de 2008 yılında işgücüne katılım oranı %46,9'dur. 2009 yılan gelindiğinde ise bu oran %47,9'a yükselmiştir. Türkiye'de 2010 yılında işgücüne katılım oranı %48,8 iken, 2011 yılında %49,9'a 2012 yılında da %50'ye yükselmiştir.

TÜİK tarafından açıklanan en son Haziran/2013 dönemine ait Haber Bülteninde Türkiye genelinde İşgücüne Katılma Oranı %51,9 olarak gerçekleşmiştir.

---

17 Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane) huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.
Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

İstihdam oranı: İstihdamın kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranı bize istihdam oranını vermektedir.

Grafik 17 : Yıllar itibariyle istihdam oranları, TR22 (Balıkesir, Çanakkale)-Türkiye, %, 2012

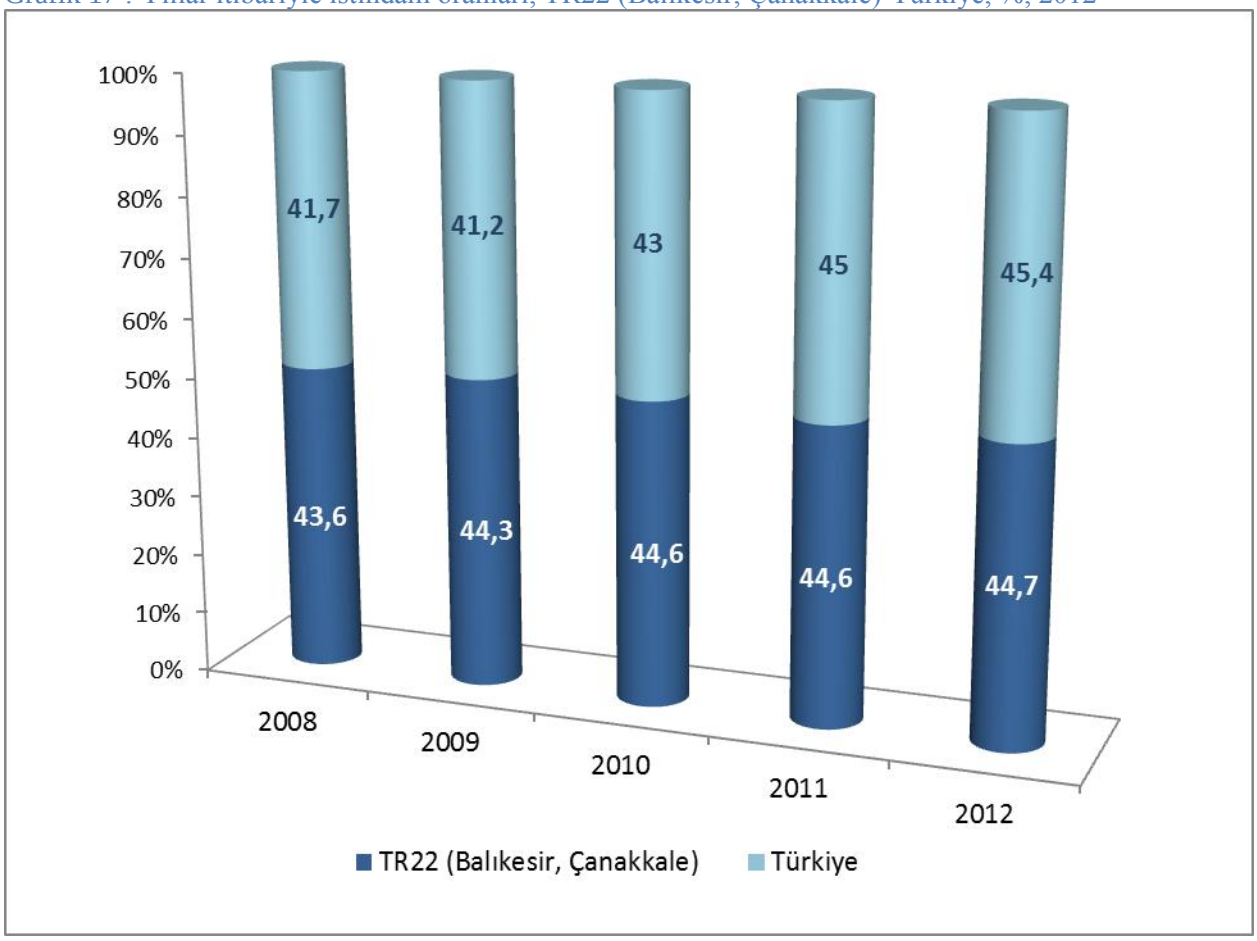

Kaynak : TÜİK

İstihdam oranlarında yıllar itibariyle baktığımızda 2008 yılında TR22 bölgesinde 43,6 olan istihdam oranı 2009 yılında 44,3'e 2010 yılında da 44,6'ya yükselmiştir. 2011 yılında istihdam oranında bir önceki yıla göre herhangi bir değişiklik olmazken 2012 yılına gelindiğinde istihdam oranı TR22 bölgesinde %44,7'ye çıkmıştır.

Türkiye'de ise 2008 yılında 41,7 olan istihdam oranı 2009 yılında 41,2'ye gerilemiştir. 2010 yılına gelindiğinde Türkiye'de istihdam oranında yükselme trendi başlamıştır. 2009 yılında %41,2 olan istihdam oranı, 2010 yılında %43'e, 2011 yılında %45'e yükselmiştir. 2012 yılına gelindiğinde Türkiye'de istihdam oranı %45,4 olarak gerçekleşmiştir.

TÜİK tarafından yayınlanan en son 2013/Haziran dönemine ait işgücü verilerinde Türkiye genelinde istihdam oranı %47,4 olarak gerçekleşmiştir.

İşsizlik oranı: İşsizlik oranı, işsiz nüfusun işgücü içindeki oranını ifade etmektedir. Burada yıllar itibariyle işsizlik oranlarına değinilerek TR22 bölgesi ve Türkiye karşılaştırmalı olarak incelenmeye çalışılacaktır. Tüm dünyanın en önemli sorunlarından biri olan işsizlik, ülkemizde son yıllarda düşüş göstermektedir. Türkiye genelinde 2008 yılında %11,0 olan işsizlik oranı 2011 yılında %9,8, 2012 yılında %9,2 olarak gerçekleşmiştir. TÜİK tarafından yayınlanan en son 2013/Haziran dönemine ait haber bülteninde yer alan bilgiler ışığında Türkiye'de işsizlik oranı %8,8 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 18 : Yıllar itibariyle işsizlik oranları, TR22 (Balıkesir, Çanakkale)-Türkiye, %, 2012

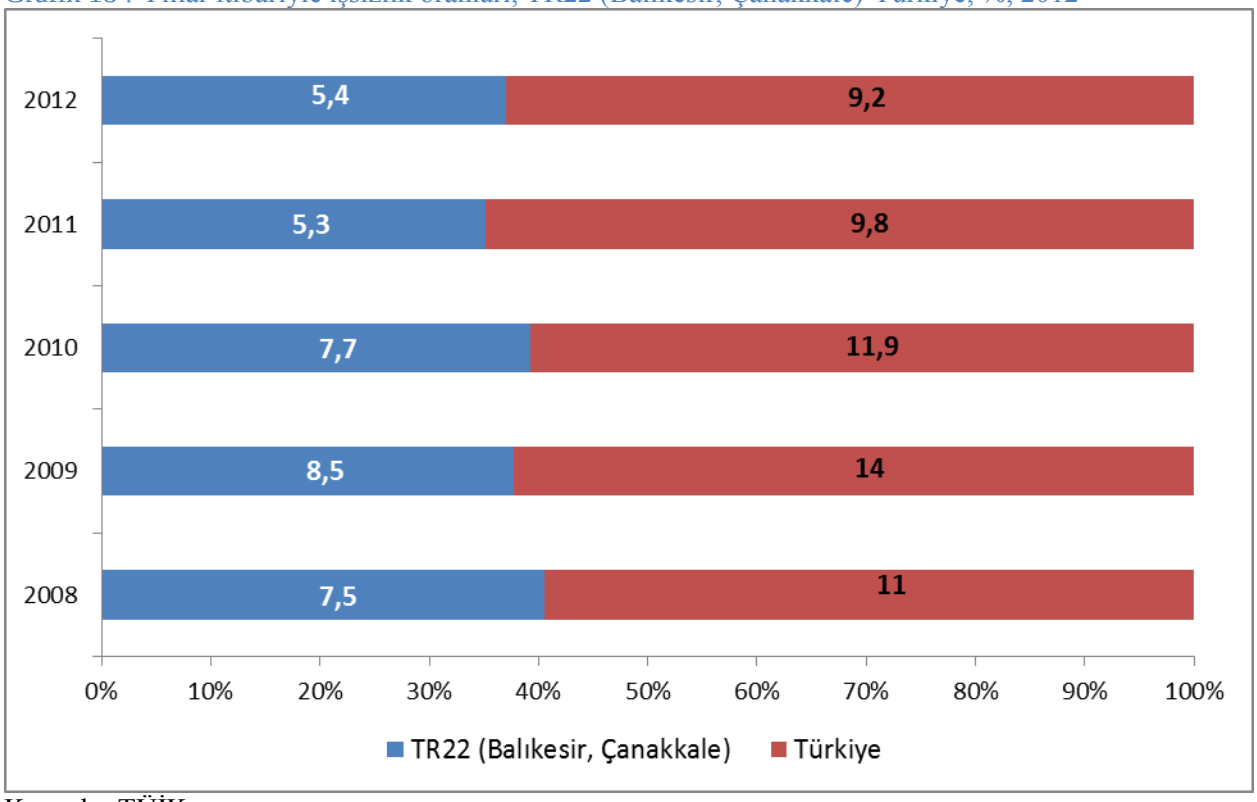

Kaynak : TÜİK

İşsizlik oranları TR22 bölgesinde Türkiye ile paralel bir seyir takip etmiştir. Türkiye'de işsizlik oranları yükseldiğinde TR22 bölgesinde de yükselmiştir. Türkiye'de işsizlik oranı düştüğünde TR22 bölgesinde de işsizlik oranlarında düşüş olmuştur.

2008 yılından 2009 yılına gelindiğinde ise hem Türkiye hem dünya Amerika Birleşik Devletleri'nde baş gösteren ve tüm dünyayı etkisi altına alan global ekonomik kriz "subprime mortgage" kredilerine bağlı bir uluslararası bankacılık krizi ile karşı karşıya kalmıştır. Nitekim bu kriz tüm dünyayı etkilerken ülkemizi de etkileyerek işsizlik oranlarında bir artış meydana getirmiştir. 2009 yılında gerçekleşen işsizlik oranlarına bakıldığında bu durum kendini gösterecektir. Türkiye'de 2008 yılında %11 olan işsizlik oranı 2009 yılına gelindiğinde krizinde etkisiyle %14 seviyelerine çıkmıştır. Bu durum TR22 bölgesi içinde geçerli olmuş ve 2008 yılında TR22 bölgesinde %7,5 olan işsizlik oranı 2009 yılına gelindiğinde %8,5'e yükselmiştir. Ancak Türkiye bu krizden başarıyla çıkmış ve uygulamaya koyduğu birçok teşvik sistemiyle işsizlik oranları düşürmeyi başarmıştır. Nitekim 2013/Haziran döneminde TÜİK tarafından yayınlanan Haber Bülteninde Türkiye'de işsizlik oranı %8,8'lere kadar gerilemiştir.2009 yılından sonra hem Türkiye'de hem de TR22 bölgesinde işsizlik oranları sürekli azalmaktadır. 2009 yılında TR22 bölgesinde %8,5, Türkiye'de %14 olan işsizlik oranları 2012 yılına gelindiğinde TR22 bölgesinde %5,4, Türkiye'de ise %9,2 olarak gerçekleşmiştir.

7- İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Verileri

Bu bölümde TR22 bölgesinde işgücüne dahil olmayan nüfus "nedene göre işgücüne dahil olmamama" ve "eğitime göre işgücüne dahil olmama" bakımından Türkiye ile karşılaştırmalı olarak analiz edilecektir.

TÜİK kaynaklarından alınan bilgiler ışığında genel olarak işgücüne dahil olmayan nüfus verilerinden aşağıda bahsedilmiştir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus, işsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle bir iş aramayan, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir. İki alt başlıkta ele alınmaktadır:

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya da hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya da hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/öğretim: Bir öğrenim kurumuna devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya da hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve işbaşı yapmaya da hazır olmayan kişilerdir.

6. Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya da hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve işbaşı yapmaya da hazır olmayan kişilerdir.

Tablo 22 : İşgücüne dahil olmama nedenine göre işgücüne dahil olmayanlar, TR22 (Balıkesir , Çanakkale)-Türkiye,2012, %

	TR22 (Balıkesir, Çanakkale)		TÜRKİYE	
	Erkek	**Kadın**	**Erkek**	**Kadın**
İş bulma ümidi yok	6,6	2,8	6,1	1,1
İş aramayıp çalışmaya hazır olan/Diğer	8,4	9,7	5,9	4,3
Mevsimlik çalışan	0,0	0,4	0,2	0,3
Ev işleri ile meşgul	0,0	57,1	0,0	61,2
Emekli	51,1	5,8	37,9	4,3
Öğrenci(eğitim-öğretim)	18,1	7,1	28,9	11,0
Ailevi ve kişisel nedenler	1,8	3,2	2,2	6,1
Engelli yaşlı veya hasta	12,3	13,4	16,4	11,1
Diğer	1,8	0,4	2,4	0,6
TOPLAM	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak : TÜİK

İşgücüne dahil olmayan nüfus verilerini işgücüne dahil olmama nedenine göre incelediğimizde TR22 bölgesinde erkeklerde işgücüne dahil olmama nedeni olarak en fazla %51,1 ile emekli olma gösterilmiştir. Kadınlarda ise işgücünde olmama nedeni olarak %57,1 ile ev işleri ile meşgul olmak gösterilmiştir. Erkeklerde işgücünde olmama nedeni olarak emeklilikten sonra öğrenci olmak gelmektedir. Erkekler iş bulma ümidi olmayanlar %6,6 iken kadınlarda bu oran %2,8'dir.

İşgücüne dahil olmayan nüfus verilerini işgücüne dahil olmama nedenine göre Türkiye genelinde incelediğimizde aynı TR22 bölgesinde olduğu gibi hem erkeklerde hem de kadınlarda işgücünde olmama nedeni olarak "emekli" ve "ev işleri ile meşgul" gösterilmiştir. Erkeklerde işgücünde olmama nedeni olarak emekliliği gösterenler %37,9'dur. Kadınlarda işgücünde olmama nedeni olarak ev işleri ile meşgul diyenlerin oranı %61,2'dir.

TR22 bölgesinde her 100 erkekten 7'si iş bulma ümidim yok derken, kadınlarda ise her 100 kadından sadece 3'ü iş bulma ümidim yok demiştir. Türkiye geneline baktığımızda da bu durum TR22 bölgesi ile paralellik göstermektedir. Türkiye'de her 100 erkekten 6'sı iş bulma ümidim yok derken kadınlarda ise her 100 kadından sadece 1'i iş bulma ümidim yok demiştir.

Tablo 23 : İşgücüne dahil olmayanlar, Eğitim Durumuna Göre, TR22 (Balıkesir, Çanakkale)-Türkiye,2012, %

	TR22 (Balıkesir, Çanakkale)			**Türkiye**		
	Erkek	Kadın	**Toplam**	Erkek	Kadın	**Toplam**
Okuma Yazma Bilmeyen	6,6	15,3	**12,4**	8,5	20,9	**17,4**
Lise Altı	70,2	67,5	**68,4**	66,0	61,5	**62,8**
Lise ve Dengi Meslek Okulu	15,4	12,9	**13,7**	18,5	13,6	**15,0**
Yükseköğretim	7,9	4,3	**5,5**	7,0	4,0	**4,8**

Kaynak : TÜİK

İşgücüne dahil olmayanların eğitim durumuna göre baktığımızda, TR22 bölgesinde işgücünde olmayanların %68,4 gibi büyük bir kısmı lise altı eğitim düzeyindedir. Erkeklerde lise altı eğitim düzeyinde işgücüne dahil olmayanların oranı %70,2 iken kadınlarda bu oran %67,5'tir. Lise ve dengi meslek okulu mezunlarına baktığımızda, erkeklerde işgücüne dahil olmayanlar %15,4 iken kadınlarda %12,9 olarak hesaplanmıştır. Yükseköğretim mezunlarında ise işgücüne dahil olmayanların oranı oldukça düşüktür (%5,5).

İşgücüne dahil olmayanların eğitim durumuna göre Türkiye'de ki durumuna baktığımızda da sonuç TR22 bölgesi ile paralellik göstermektedir. Türkiye genelinde de işgücüne dahil olmayan nüfusun büyük bir bölümü lise altı eğitim düzeyindedir (%62,8). Erkeklerde işgücüne dahil olmayan nüfusun %66'sı lise altı eğitim seviyesinde iken kadınlarda bu oran %61,5 olarak gerçekleşmiştir.

İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bu kısımda İŞKUR istatistiklerinden yararlanarak ilin işgücü piyasası değerlendirilmiştir. İŞKUR istatistikleri sadece İŞKUR' a kayıtlı vatandaşlardan oluşmuş olmasına rağmen, bu veriler ile il bazında cinsiyet, yaş, eğitim gibi kayıtlı işsizlerin özelliklerini görebilmekte ve açık işlerin sektörel dağılımı gibi önemli özellikleri inceleyebilmekteyiz.

İŞKUR'a Yapılan Başvurular

İşgücü piyasası içerisinde son yıllarda yeni iş sahaları oluşurken bu piyasada yerini almak isteyen yeni potansiyel işgücü okullardan mezun olmakta ya da iş piyasasına katılmaktadır. Bu durum bu iki potansiyelin doğru eşleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu eşleştirmenin doğru yapılabilmesi adına İŞKUR' a yapılan başvurular büyük önem taşımaktadır.

Grafik 19 : 2008-2012 Yılları Arasında İŞKUR'a Yapılan Başvurular, Balıkesir, 2012

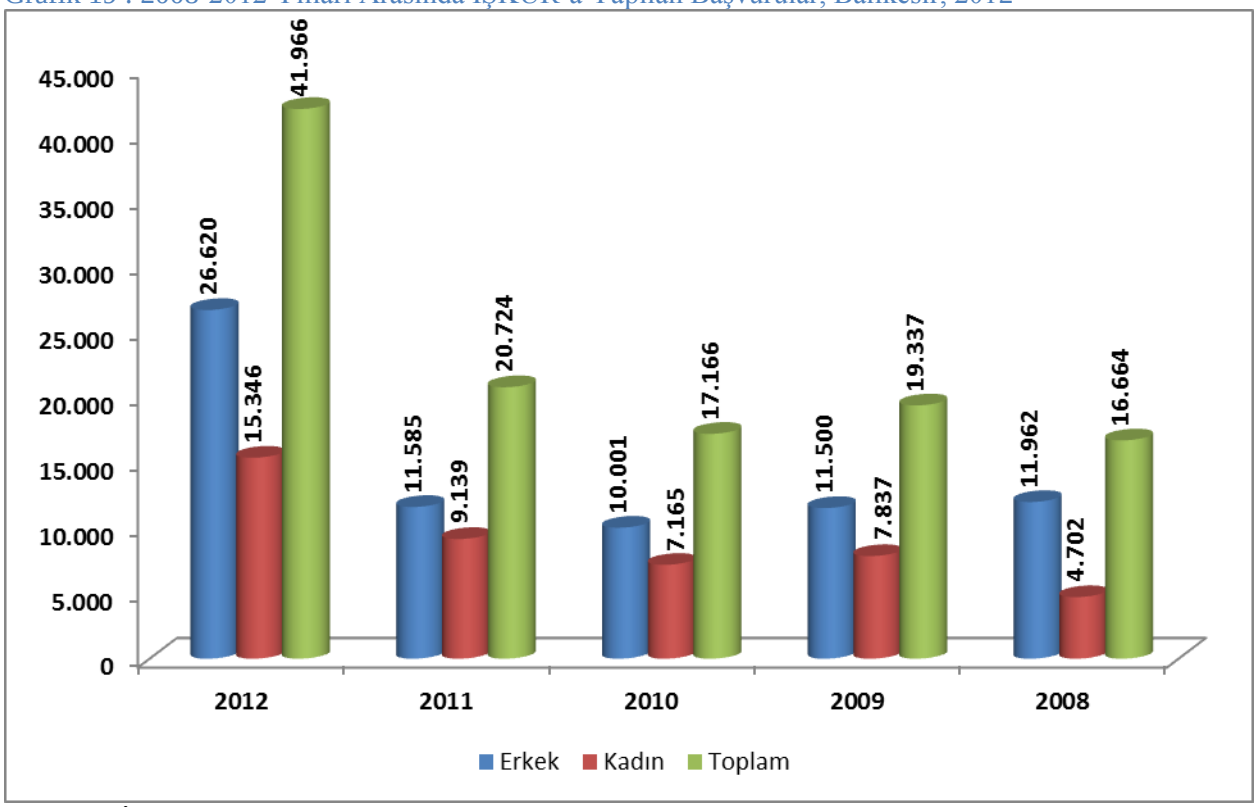

Kaynak: İŞKUR

2008-2012 yılları arasındaki verilere bakıldığında İŞKUR' a yapılan başvuru sayısı yıllar içinde genel bir artış periyodu göstermektedir. Başvuru sayısındaki genel artış kadın ve erkek bireylerin başvurularında da paralel olarak görülebilmektedir. Toplam başvuru sayısı 2012 yılında 2008'e nazaran % 151,82'lik bir artış göstermiştir. İŞKUR'a başvuru yapan erkek bireylerin sayısı aynı dönemde % 122,54 artarken bu oran başvuru yapan kadın bireylerde % 226,37'dir. Bu sayısal verilerden de anlaşılacağı üzere kadınlarımızın işgücü piyasasına artık daha büyük oranda katıldığı öngörülebilir.

Tablo 24 : Eğitim Durumlarına Göre Başvurular, Balıkesir, 2012

BALIKESİR		
Eğitim Durumu	**Erkek**	**Kadın**
Okuma-Yazma Bilmeyenler	142	135
Okur-Yazar Olanlar	155	130
İlköğretim	13.548	8.273
Ortaöğretim	8.723	3.840
Önlisans	2.421	1.679
Lisans	1.589	1.244
Yüksek Lisans	39	43
Doktora	3	2

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında İŞKUR'a yapılan başvurular eğitim durumuna göre incelendiğinde erkek ve kadın başvurularında da en büyük oranın ilköğretim mezunlarına ait olduğu görülmektedir. Bu yıl içinde gerçekleşen erkek birey başvuruları içinde ilköğretim mezunlarının başvuru oranı % 50,89 iken kadın başvurularında bu oran aynı yıl için % 53,91'dir. Genel olarak eğitim seviyesi artarken başvuru sayısı azalmaktadır. Ancak öğretim seviyesi yükseldikçe bu öğrenim durumuna sahip birey sayısının azaldığı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 25 : En Fazla Başvuru Alınan İlk 20 Meslek, Balıkesir-Türkiye, 2012

BALIKESİR		TÜRKİYE	
Meslekler	**Başvuru Sayısı**	**Meslekler**	**Başvuru Sayısı**
Beden İşçisi (Genel)	13.540	Beden İşçisi (Genel)	572.862
Büro Memuru (Genel)	1.831	Büro Memuru (Genel)	100.687
Beden İşçisi (Temizlik)	1.604	Beden İşçisi (Temizlik)	86.976
Çiftçi (Hayvancılık)	1.035	Temizlik Görevlisi	53.649
Proses İşçisi	1.013	Satış Elemanı (Tanıtım)	47.515
Satış Elemanı (Tanıtım)	903	Sekreter	36.929
Şoför-İtfaiye Aracı	797	Şoför-Yük Taşıma	33.993
Ön Muhasebeci	670	Ön Muhasebeci	30.406
Tren Teşkil İşçisi	602	Garson (Servis Elemanı)	27.132
Şoför-Yük Taşıma	589	Muhasebeci	25.799
Garson (Servis Elemanı)	580	Şoför (Yolcu Taşıma)	21.000
Temizlik Görevlisi	482	Aşçı	20.870
Kasiyer	401	Güvenlik Görevlisi	20.686
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	391	Bilgisayar İşletmeni	20.649
Sekreter	369	Kasiyer	19.481
Bilgisayar İşletmeni	349	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	18.560
Şoför (Yolcu Taşıma)	342	Çaycı	18.547
Muhasebeci	337	Makineci (Dikiş)	17.979
Aşçı Yardımcısı	294	Beden işçisi (İnşaat)	17.754
Çaycı	291	Büro İşçisi	16.029

Kaynak: İŞKUR

En fazla başvuru alınan meslekler incelenirken Türkiye verileri ile Balıkesir verilerini karşılaştırmak daha verimli bir analiz sağlayacaktır. Türkiye verileri ile yerel veriler karşılaştırılırken en fazla başvuru alınan meslekler ilk sıralarda paralellik gösterse de, daha alt sıralara doğru yerel etkiler durumu farklılaştırmaktadır.

En fazla başvuru alınan ilk 20 mesleğe bakıldığında, ilk sıradaki Beden İşçisi (Genel) mesleğinin Balıkesir'de alınan başvurulardaki oranı %19,80 iken Türkiye genelinde bu oran % 47,44'tür. Sıralamalarda aşağıya inildikçe yerel faktörler başvuruları etkilemektedir.

Tablo 26 : En Fazla Açık İş Olan ve En Fazla Başvuru Alınan İlk 20 Meslek, Balıkesir, 2012

En Fazla Açık İş Olan Meslekler	Ağırlığı	En Fazla Açık Başvuru Alınan Meslekler	Ağırlığı
Beden İşçisi (Genel)	66,6	Beden İşçisi (Genel)	51,2
Beden İşçisi (Temizlik)	8,6	Büro Memuru (Genel)	6,9
Güvenlik Görevlisi	3,6	Beden İşçisi (Temizlik)	6,1
Hizmetli (Kamu Kuruluşları)	3,0	Çiftçi (Hayvancılık)	3,9
Torba ve Çuval Dikme Makinesi İşçisi	2,3	Proses İşçisi	3,8
Garson (Servis Elemanı)	2,1	Satış Elemanı (Tanıtım)	3,4
Satış Elemanı (Tanıtım)	1,7	Şoför-İtfaiye Aracı	3,0
Overlok Makinesi Operatörü	1,4	Ön Muhasebeci	2,5
Büro Memuru (Genel)	1,3	Tren Teşkil İşçisi	2,3
Gaz Altı Kaynakçısı	1,2	Şoför-Yük Taşıma	2,2
Ön Muhasebeci	1,1	Garson (Servis Elemanı)	2,2
Şoför-Yük Taşıma	1,0	Temizlik Görevlisi	1,8
Proses İşçisi	1,0	Kasiyer	1,5
Kasiyer	0,9	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	1,5
Temizlik Görevlisi	0,8	Sekreter	1,4
Tıbbi Dokümantasyoncu ve Sekreter	0,8	Bilgisayar İşletmeni	1,3
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	0,8	Şoför (Yolcu Taşıma)	1,3
Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)	0,7	Muhasebeci	1,3
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	0,6	Aşçı Yardımcısı	1,1
Aşçı	0,6	Çaycı	1,1

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında en fazla açık iş olan ve en fazla başvuru alınan mesleklere bakıldığında her iki grupta da ilk sırayı Beden İşçisi (Genel) almaktadır. En fazla açık iş olan mesleklerde ilk sırada yer alan Beden İşçisi (Genel) mesleğinin toplam alınan açık işlerdeki ağırlığı %66,6'dır. Aynı meslek en fazla başvuru alınan mesleklerde de %51,2 ile birinci sırada yer almaktadır.

İŞKUR'a Kayıtlı İşsizler

İşgücü piyasasında aktivitesini her geçen yıl daha da artıran İŞKUR, işgücü piyasasının daha iyi oluşturulabilmesi için, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınması gerektiğinin de bilinciyle çalışmalarına devam etmektedir.

Grafik 20 : 2008-2012 Yılları Arasında Kayıtlı İşsiz Sayısının Değişimi, Balıkesir

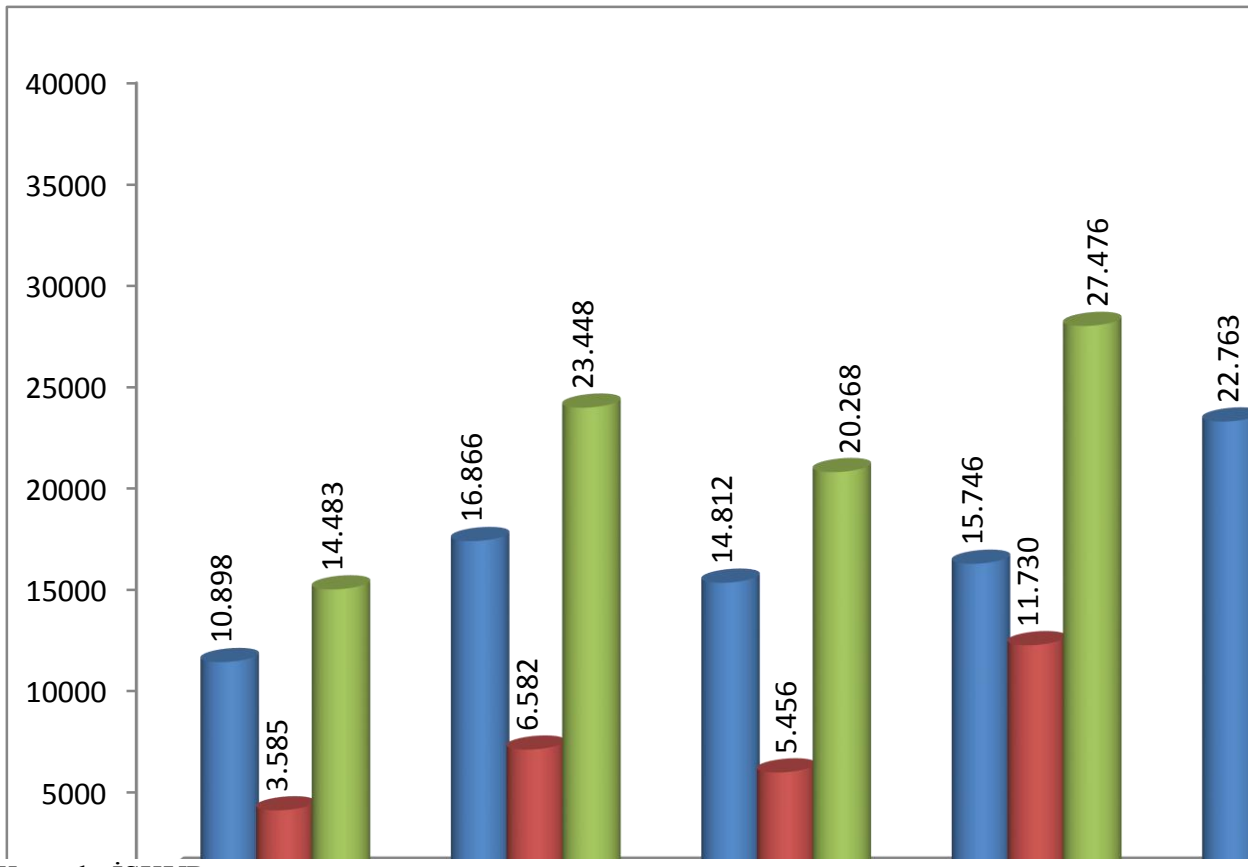

Kaynak: İŞKUR

İŞKUR'a kayıtlı iş arayan sayısı yıllara bağlı olarak artış göstermektedir. Özellikle son dönemler kadın istihdamını desteklemek üzere projeler gerçekleştiren İŞKUR'un kurum kayıtlarına aldığı kadın vatandaş sayısı da artmıştır. Şöyle ki, 2008 yılında Kurum'a kayıtlı olan kadın vatandaşlar toplam sayının % 12,3' ünü oluştururken, bu oran 2012' de %20,6' ya çıkmıştır.

Tablo 27 : En Fazla Kayıtlı İşsizin Bulunduğu İlk 20 Meslek, Balıkesir-Türkiye, 2012

BALIKESİR		TÜRKİYE	
MESLEKLER	**KAYITLI İŞSİZ SAYISI**	**MESLEKLER**	**KAYITLI İŞSİZ SAYISI**
Beden İşçisi (Genel)	11.142	Beden İşçisi (Genel)	580.621
Büro Memuru (Genel)	2.284	Büro Memuru (Genel)	142.007
Beden İşçisi (Temizlik)	1.533	Beden İşçisi (Temizlik)	92.007
Satış Elemanı (Tanıtım)	899	Satış Elemanı (Tanıtım)	47.614
Proses İşçisi	790	Sekreter	46.050
Ön Muhasebeci	759	Temizlik Görevlisi	45.512
Çiftçi (Hayvancılık)	688	Ön Muhasebeci	38.206
Şoför-Yük Taşıma	637	Şoför-Yük Taşıma	35.912
Şoför-İtfaiye Aracı	634	Muhasebeci	32.002
Garson (Servis Elemanı)	522	Bilgisayar İşletmeni	26.951
Bilgisayar İşletmeni	473	Garson (Servis Elemanı)	25.819
Sekreter	436	Aşçı	24.021
Tren Teşkil İşçisi	425	Şoför (Yolcu Taşıma)	22.344
Temizlik Görevlisi	424	Çaycı	21.965
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	418	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	19.608
Kasiyer	416	Beden İşçisi (İnşaat)	19.408
Muhasebeci	393	Büro İşçisi	17.425
Çaycı	307	Kasiyer	16.640
Şoför (Yolcu Taşıma)	298	Makineci (Dikiş)	15.574
Büro işçisi	275	Aşçı Yardımcısı	14.503

Kaynak: İŞKUR

En fazla kayıtlı işsizin bulunduğu ilk 20 meslekte Balıkesir ve Türkiye'deki sıralamalardan ilk dördünün aynı olduğu gözlenmektedir. Yine ilk 20 meslek incelendiğinde bu ilk dört meslekteki kayıtlı işsizler Balıkesir'de %66,7'lik bir orana sahipken, Türkiye de %67,1'lik bir orana sahiptir. Oranların da birbirine yakın oluşu dikkat çekicidir. Ancak tablo incelendiğinde diğer mesleklerde farlılıklar olduğu da görülmektedir.

Grafik 21 : Balıkesir İlinde Bekleme Sürelerine Göre İşsizlerin Dağılımı, %, 2012

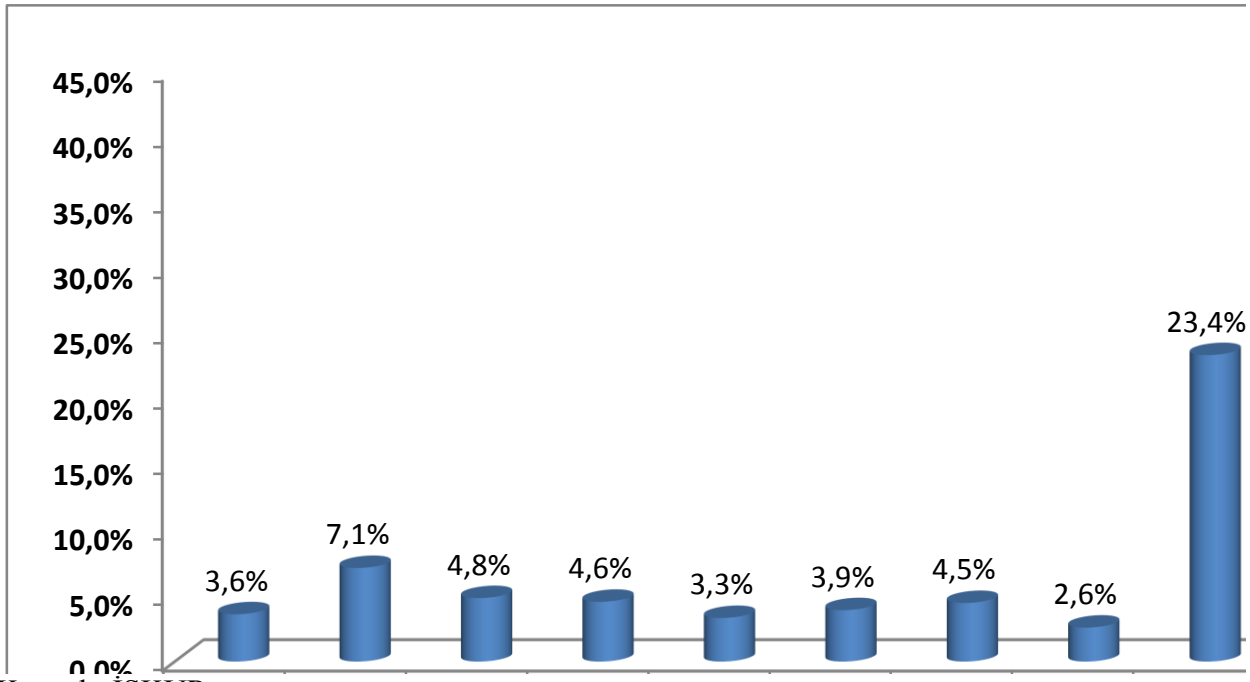

Kaynak: İŞKUR

İlimizde Kurumumuza kayıtlı danışanların bekleme sürelerine bakıldığında en az bekleme süresine sahip vatandaş sayısı 1.288 kişi ile 4-5 ay bekleyenlerden oluştururken, en fazla bekleme süresine sahip vatandaş sayısı 16.318 kişi ile 1 yıl ve daha fazla iş bekleyen vatandaşlardan oluşmaktadır.

Tablo 28 : Yaş Gruplarına Göre Kayıtlı İşsiz Sayıları, Balıkesir, 2012

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	652	297	949
20-24	5.185	3.272	8.457
25-29	4.722	3.403	8.125
30-34	3.763	2.799	6.562
35-39	2.928	2.435	5.363
40-44	2.346	1.943	4.289
45-49	2.001	1.078	3.079
50-54	705	461	1.166
55-59	290	169	459
60-64	109	74	183
65+	62	25	87
Toplam	**22.763**	**15.956**	**38.719**

Kaynak: İŞKUR

Yaş gruplarına göre kayıtlı işsizlerde en düşük oran %0,2 ile 65 üstü yaş gurubuna aitken, en yüksek oran %21,8 ile 20-24 yaş grubuna aittir. İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 38.719 kişidir. Bunların 8.457 kişisi 20-24 yaş grubu aralığındadır. 25-29 yaş grubu aralığında kayıtlı işsiz sayısı da 8.125 kişidir.

Grafik 22 : Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımları, Balıkesir, 2012

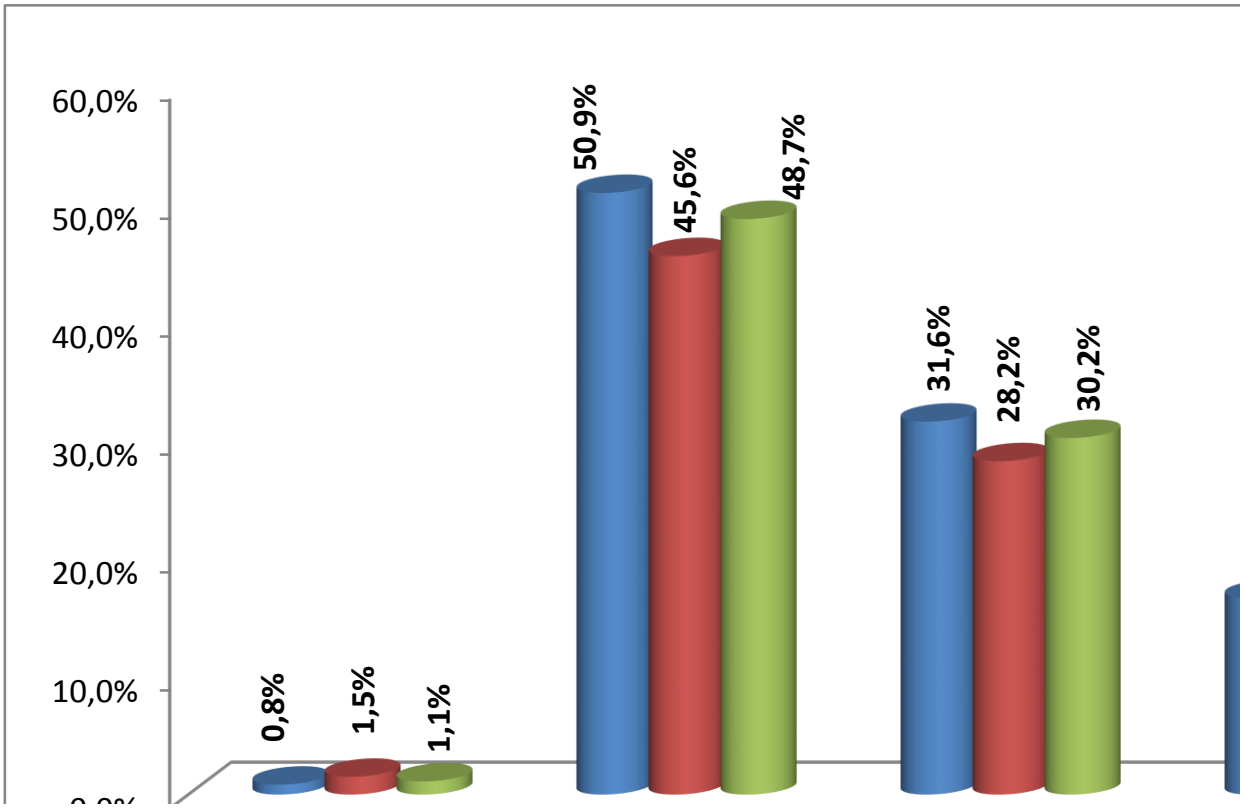

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında Balıkesir ilinde kayıtlı işsizlerin eğitim durumuna bakıldığında en yüksek oranın lise altı eğitimde olduğu görülmektedir. 11.596 erkek, 7.276 kadın vatandaş, lise altı eğitim durumunda Kurumumuza kayıtlıdır.

İŞKUR Tarafından Alınan Açık İşler

İşverenler kendilerine uygun elemanı bulmak isterken, iş arayanlar da kendilerine uygun bir işte çalışmak istemektedirler. Bu iki durumu birleştirmek, doğru iş-kişi eşleştirmesi yapabilmek için Kurumumuz personeli İş ve Meslek Danışmanları iş yerlerini ziyaret ederek, mevcut eleman ihtiyaçlarını özellikleriyle beraber saptayıp, bu mevcut açık işleri Kurum sistemi üzerinden yayınlamaktadırlar.

Grafik 23 : Balıkesir İlinde Yıllara Göre Açık İş Sayıları.2008-2012

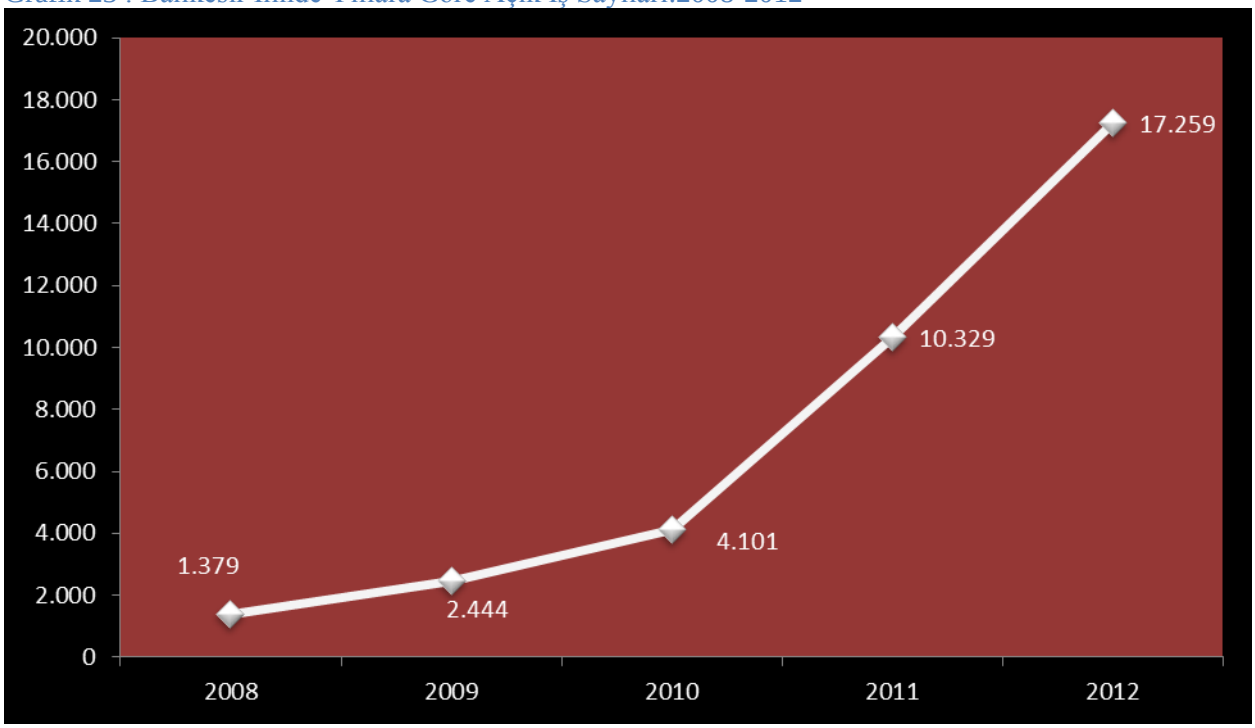

Kaynak: İŞKUR

2008- 2012 yılları arasında, her geçen yıl ilimizde Kuruma kaydedilen açık iş sayısının arttığı görülmektedir. 2008 yılında Türkiye genelinde İŞKUR'a kayıtlı açık işlerin %0,8'i Balıkesir'e aitken, bu oran 2012 yılında %1,7'ye yükselmiştir.

2012 yılı içinde Kamu 'dan 1.127, Özel Sektör' den 16.132 açık iş olmak üzere toplam 17.259 açık iş Kurum kayıtlarına alınmıştır.

Tablo 29 : En Fazla Açık İş Bulunan 20 Meslek, Balıkesir-Türkiye, 2012

BALIKESİR		TÜRKİYE	
Meslekler	**Açık İş Sayısı**	**Meslekler**	**Açık İş Sayısı**
Beden İşçisi (Genel)	9.653	Beden İşçisi (Genel)	366.718
Beden İşçisi (Temizlik)	1.246	Beden İşçisi (Temizlik)	48.132
Güvenlik Görevlisi	516	Temizlik Görevlisi	43.931
Hizmetli (Kamu Kuruluşları)	431	Satış Elemanı (Tanıtım)	22.153
Torba Ve Çuval Dikme Makinesi İşçisi	329	Büro Memuru (Genel)	20.913
Garson (Servis Elemanı)	301	Güvenlik Görevlisi	20.446
Satış Elemanı (Tanıtım)	243	Makineci (Dikiş)	18.058
Overlok Makinesi Operatörü	201	Garson (Servis Elemanı)	15.768
Büro Memuru (Genel)	195	Çağrı Merkezi Görevlisi	13.197
Gaz Altı Kaynakçısı	175	Reyon Görevlisi	11.054
Ön Muhasebeci	159	Kasiyer	10.159
Şoför-Yük Taşıma	152	Gaz Altı Kaynakçısı	7.944
Proses İşçisi	138	Ön Muhasebeci	7.860
Kasiyer	131	Lojistik Elemanı	7.723
Temizlik Görevlisi	122	Şoför-Yük Taşıma	7.551
Tıbbi Dokümantasyoncu Ve Sekreter	122	Bulaşıkçı (Stevard)	7.114
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	116	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	6.820
Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)	95	Konfeksiyon İşçisi	6.621
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	88	Aşçı	6.033
Aşçı	84	Elektrik Teknisyeni	5.817

Kaynak: İŞKUR

Açık işlerin en fazla sayıda alındığı ilk 20 meslekte, en önemli pay Beden İşçisi (Genel) mesleğine aittir. Balıkesir'de ilk 20 meslekteki payı %66,6 olan bu mesleğin, Türkiye genelindeki payı %56,1'dir.

Tablo 30 : En Fazla Açık İş Olan ve En Fazla Başvuru Alınan Meslekler, Balıkesir, 2012

En Fazla Açık İş Olan Meslekler	Ağırlığı	En Fazla Başvuru Alınan Meslekler	Ağırlığı
Beden İşçisi (Genel)	66,6	Beden İşçisi (Genel)	51,2
Beden İşçisi (Temizlik)	8,6	Büro Memuru (Genel)	6,9
Güvenlik Görevlisi	3,6	Beden İşçisi (Temizlik)	6,1
Hizmetli (Kamu Kuruluşları)	3,0	Çiftçi (Hayvancılık)	3,9
Torba Ve Çuval Dikme Makinesi İşçisi	2,3	Proses İşçisi	3,8
Garson (Servis Elemanı)	2,1	Satış Elemanı (Tanıtım)	3,4
Satış Elemanı (Tanıtım)	1,7	Şoför-İtfaiye Aracı	3,0
Overlok Makinesi Operatörü	1,4	Ön Muhasebeci	2,5
Büro Memuru (Genel)	1,3	Tren Teşkil İşçisi	2,3
Gaz Altı Kaynakçısı	1,2	Şoför-Yük Taşıma	2,2
Ön Muhasebeci	1,1	Garson (Servis Elemanı)	2,2
Şoför-Yük Taşıma	1,0	Temizlik Görevlisi	1,8
Proses İşçisi	1,0	Kasiyer	1,5
Kasiyer	0,9	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	1,5
Temizlik Görevlisi	0,8	Sekreter	1,4
Tıbbi Dokümantasyoncu Ve Sekreter	0,8	Bilgisayar İşletmeni	1,3
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	0,8	Şoför (Yolcu Taşıma)	1,3
Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)	0,7	Muhasebeci	1,3
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	0,6	Aşçı Yardımcısı	1,1
Aşçı	0,6	Çaycı	1,1

Kaynak: İŞKUR

En fazla açık iş olan ilk 20 meslek ile en fazla başvuru alınan ilk 20 meslek incelendiğinde mesleklerin büyük çoğunluğunun aynı olduğu görülmektedir. Bu da iş-kişi eşleşmesinin daha isabetli olmasına olanak vererek, işe yerleşme sayısının artmasına katkı sağlamaktadır.

Grafik 24 : Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı, Balıkesir, 2012

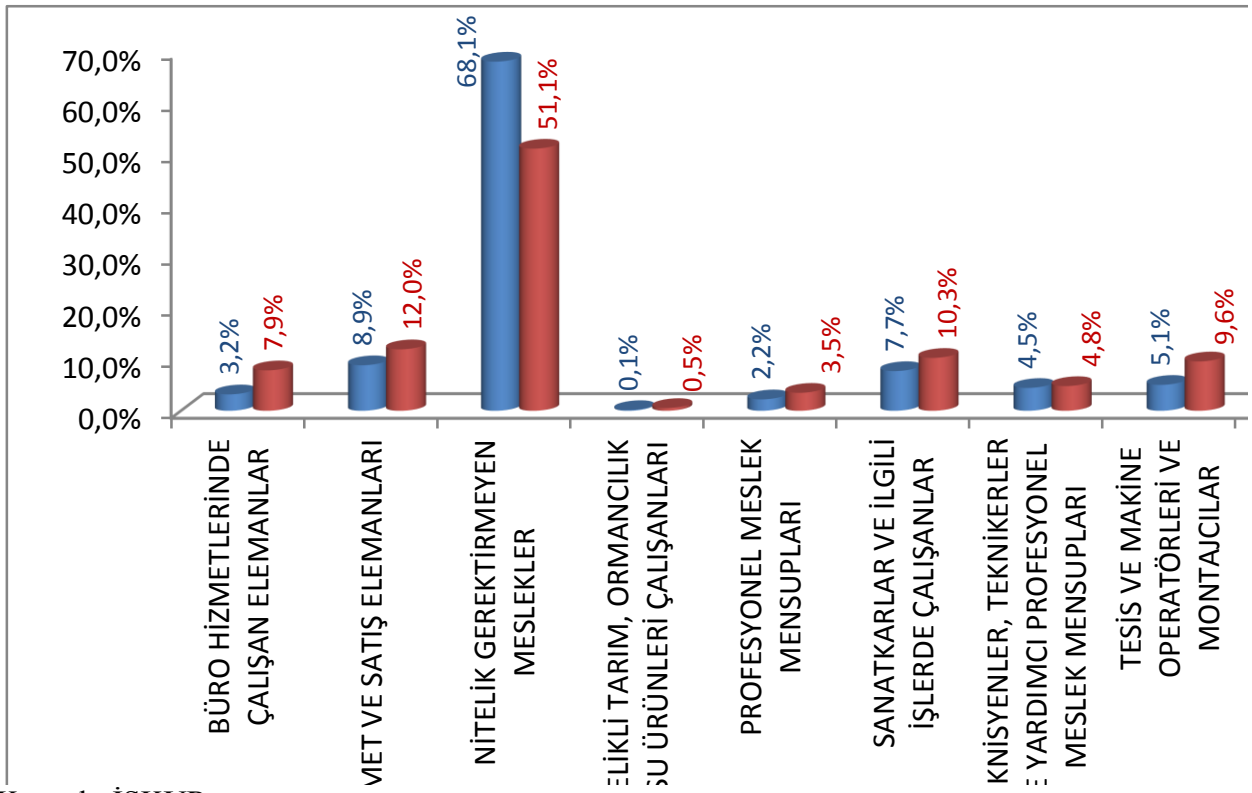

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında Kuruma kayıt yaptıran Türkiye genelindeki toplam 2.334 kişinin ana meslek grubu Yönetici'dir. Bu durumdaki kişi sayısı Balıkesir ilinde 43' tür. Aynı şekilde Türkiye genelinde toplam 506.818 kişinin ana meslek grubu Nitelik Gerektirmeyen Meslekler iken, bu meslek grubunda Balıkesir' deki kayıtlı vatandaş sayısı 11.748' dir.

Tablo 31 : Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımı, Balıkesir, 2012

SEKTÖRLER	BALIKESİR	TÜRKİYE
Bilgi ve iletişim	3,8%	4,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	17,3%	9,1%
Eğitim	1,0%	3,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,9%	0,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2,8%	1,1%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	0,1%
Hane Halklarının işverenler olarak faaliyetleri; hane Halkları tarafından kendi kullanımlarına yönelik olarak ayrım yapılmamış mal ve hizmet üretim faaliyetleri	0,0%	0,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5,2%	8,6%
İmalat	40,8%	33,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,2%	1,4%
İnşaat	3,2%	5,4%
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	0,7%	1,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5,5%	5,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1,2%	0,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	1,8%	0,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3,2%	6,7%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1,2%	1,5%
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	2,9%	1,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	4,6%	9,5%
Ulaştırma ve depolama	3,7%	4,2%

Kaynak: İŞKUR

Açık işlerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında en fazla oranı hem Türkiye genelinde hem de Balıkesir' de İmalat sektörü almaktadır. Balıkesir' de 17.259 açık işin 7.040 adeti imalat sektöründe iken, Türkiye genelinde 991.804 açık işin 336.449 adeti imalat sektöründedir. Burada dikkat edilmesi gereken bir husus da Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri sektörüdür. Balıkesir' de bu sektörde açık iş bulunmamaktadır. Ancak Türkiye genelinde 49 adet bu sektörde açık iş bulunmaktadır. Burada sayı küçük olduğundan, oran %0 olarak karşımıza çıktığından bu sektöre tabloda yer verilmemiştir.

İlimizde açılan 17.259 açık işin; 16.602 adeti Normal statüde, 645 adeti Engelli statüde, 12 adeti ise Eski Hükümlü-TMY (Terörle Mücadelede Yaralanan) statüde yer almaktadır.

İŞKUR Tarafından Gerçekleştirilen İşe Yerleştirmeler

Grafik 25 : 2008-2012 Yılları Arasında İşe Yerleştirme Faaliyeti, Balıkesir

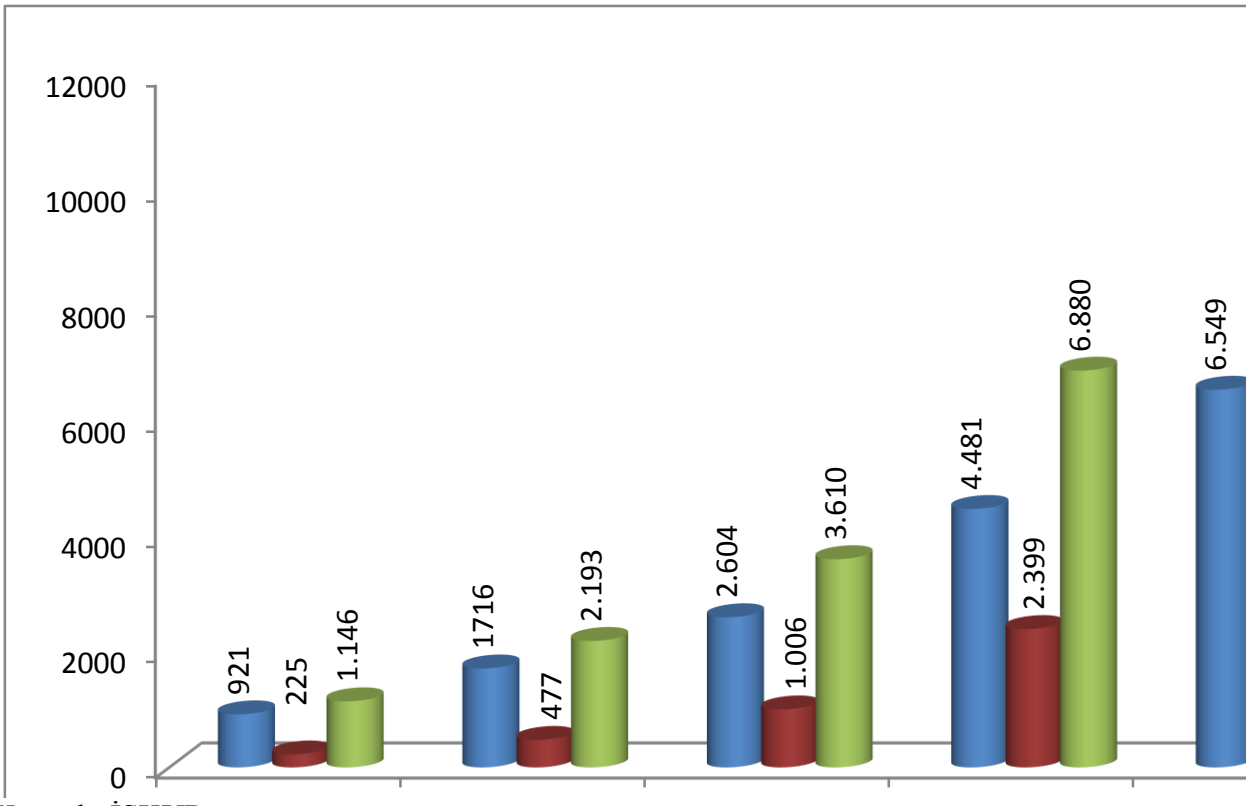

Kaynak: İŞKUR

2008-2012 yılları arasında Kurum tarafından işe yerleştirilen vatandaş sayısı sürekli artış göstermektedir. 2008 yılında Balıkesir İŞKUR tarafından işe yerleştirme Türkiye genelinin %1,05'i iken, bu oran 2012 yılında %1,99'a yükselmiştir.

Tablo 32 : Kamu-Özel İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Balıkesir, 2012

Kamu			Genel Toplama Oranı %	Özel			Genel Toplama Oranı %
Erkek	Kadın	Toplam		Erkek	Kadın	Toplam	
808	308	1.116	**0,81**	5.741	4.205	9.946	**2,37**

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında Balıkesir'de kamu işe yerleştirmeleri Türkiye genelinin %0,81' ini oluşturmaktadır. Aynı şekilde Balıkesir'de özel sektör işe yerleştirmeleri Türkiye genelinin %2,37' sini oluşturmaktadır.

2012 yılında Balıkesir'de işe yerleştirmede özel sektörün payı çok büyüktür. İşe yerleştirmelerin %89,9' unu özel sektör işe yerleştirmeler oluşturmaktadır.

Tablo 33 : Eğitim Durumlarına Göre İşe Yerleştirmeler, Balıkesir-Türkiye, 2012

EĞİTİM DURUMU	BALIKESİR	TÜRKİYE
Okuma-Yazma Bilmeyenler	25	2.602
Okur-Yazar Olanlar	46	20.965
İlköğretim	7.589	318.636
Ortaöğretim	2.393	159.761
Önlisans	710	32.547
Lisans	295	21.425
Yüksek Lisans	4	644
Doktora	0	7

Kaynak: İŞKUR

Eğitim durumlarına göre işe yerleştirmeler incelendiğinde, en yüksek oran ilköğretim mezunu vatandaşlarımıza aittir. Balıkesir' de bu oran %68,6 iken, Türkiye' de %57,2'dir.

Grafik 26 : Eğitim Durumlarına Göre İşe Yerleştirmeler, Balıkesir, 2012

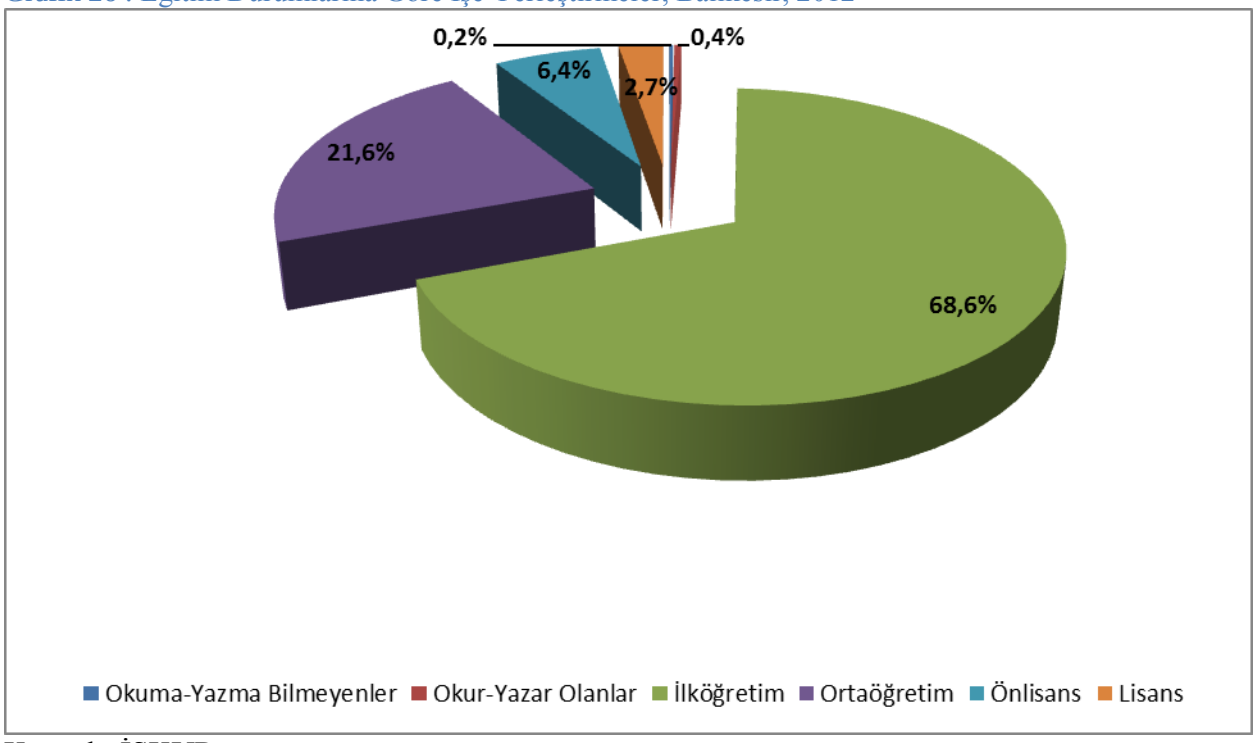

Kaynak: İŞKUR

Eğitim durumlarına göre işe yerleştirmeler incelendiğinde, en düşük oran doktora mezunu vatandaşlarımıza aittir. Balıkesir' de bu eğitim durumunda işe yerleştirilen vatandaş olmamakla birlikte Türkiye genelinde 7 kişi doktora mezunu olarak işe yerleştirilmiştir.

Grafik 27 : Cinsiyet Bazında Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Balıkesir, 2012

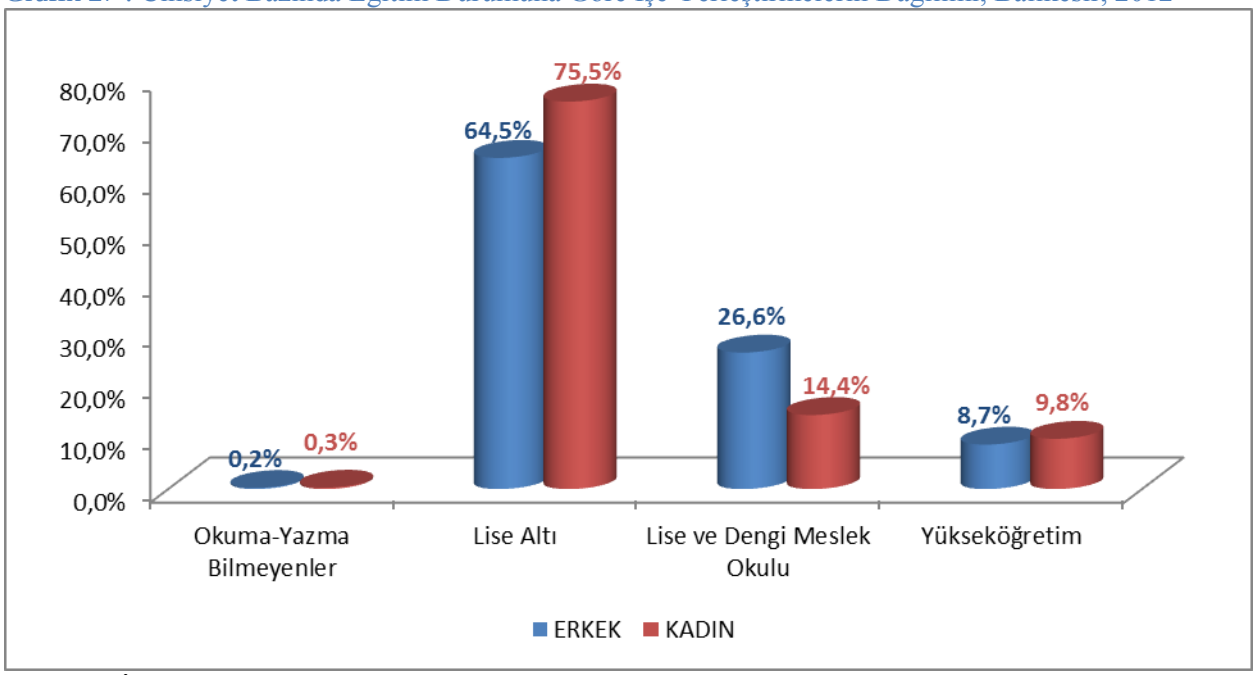

Kaynak: İŞKUR

İşe yerleştirme de en yüksek oran lise altı eğitim durumuna aittir. Toplam 7.635 vatandaşımız bu eğitim durumunda işe yerleşmiştir. Bu vatandaşların 4.227'si erkek, 3.408'i ise kadındır.

Tablo 34 : En Fazla İşe Yerleştirme Yapılan İlk 20 Meslek, Balıkesir-Türkiye, 2012

BALIKESİR		TÜRKİYE	
MESLEKLER	**SAYI**	**MESLEKLER**	**SAYI**
Beden İşçisi (Genel)	7.276	Beden İşçisi (Genel)	229.943
Hizmetli (Kamu Kuruluşları)	430	Beden İşçisi (Temizlik)	37.294
Torba Ve Çuval Dikme Makinesi İşçisi	278	Temizlik Görevlisi	29.650
Güvenlik Görevlisi	200	Güvenlik Görevlisi	13.308
Beden İşçisi (Temizlik)	177	Satış Elemanı (Tanıtım)	11.867
Overlok Makinesi Operatörü	165	Büro Memuru (Genel)	8.597
Proses İşçisi	149	Reyon Görevlisi	8.267
Garson (Servis Elemanı)	147	Çağrı Merkezi Görevlisi	8.152
Temizlik Görevlisi	131	Makineci (Dikiş)	8.115
Satış Elemanı (Tanıtım)	130	Kasiyer	6.740
Gaz Altı Kaynakçısı	119	Lojistik Elemanı	6.087
Kasiyer	104	Garson (Servis Elemanı)	6.017
Ön Muhasebeci	80	Konfeksiyon İşçisi	4.940
Şoför-Yük Taşıma	76	İplikçi (Ring/Vater/Vargel)	4.029
Büro Memuru (Genel)	64	Şoför-Yük Taşıma	3.261
Elektrikçi (Diğer)	62	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	2.913
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	42	Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Elle)	2.842
Tel Halat İmal İşçisi	39	Gaz Altı Kaynakçısı	2.838
Elektrik Teknikeri	38	Beden İşçisi (İnşaat)	2.739
Şoför-İtfaiye Aracı	34	Ön Muhasebeci	2.738

Kaynak: İŞKUR

En fazla işe yerleştirme yapılan ilk 20 meslek incelendiğinde en yüksek paya Beden İşçisi (Genel) mesleğinin sahip olduğu görülmektedir. Balıkesir' de %74,7 olan bu pay, Türkiye genelinde %57,4' tür.

Grafik 28 : Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirme, Balıkesir, 2012

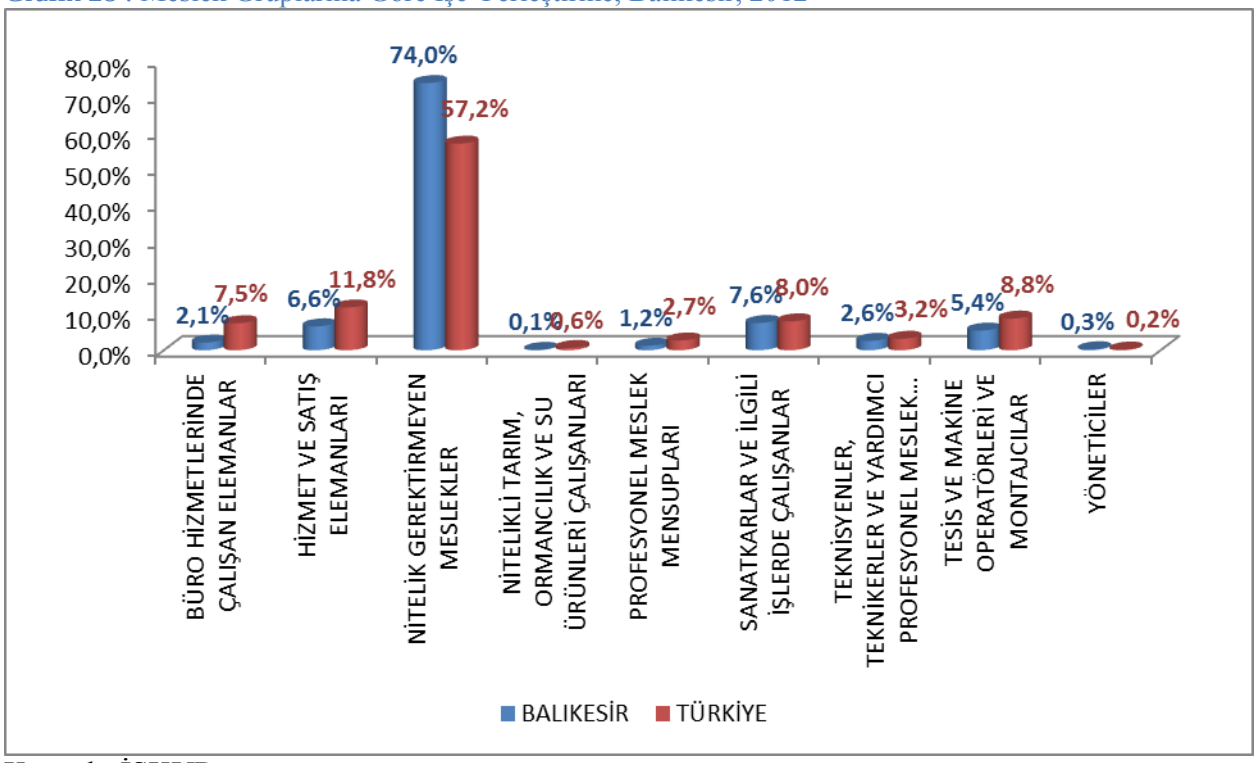

Kaynak: İŞKUR

İşe yerleştirmelerde meslek gruplarına baktığımızda en yüksek payın Nitelik Gerektirmeyen Meslekler' de olduğu görülmektedir. Balıkesir'de bu meslek grubunda işe yerleştirilen sayısı 8.188 kişi iken, Türkiye genelinde 318.556 kişidir.

Grafik 29 : Sektörlere Göre İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Balıkesir, 2012

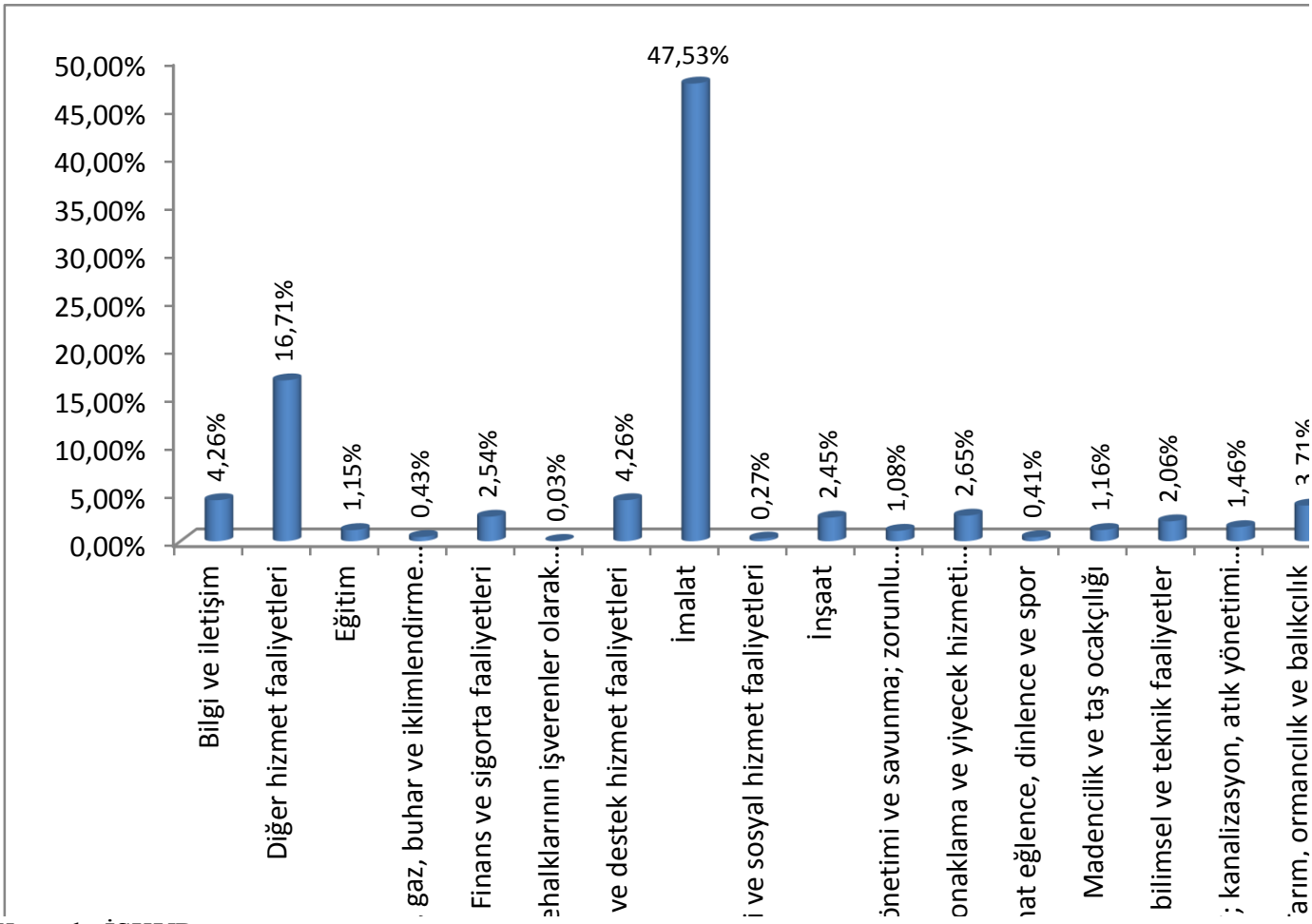

Kaynak: İŞKUR

Sektörlere göre işe yerleştirmelerde en yüksek pay İmalat sektörüne aittir. 2012 yılında Balıkesir' de 5.258 vatandaşımız İmalat sektöründe işe yerleştirilmişken, aynı yıl Türkiye geneli bu sektörde işe yerleşen sayısı 155.869' dur.

Tablo 35 : Sektörlere Göre İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Balıkesir-Türkiye, 2012

SEKTÖRLER	BALIKESİR	TÜRKİYE
Bilgi ve iletişim	4,26%	6,09%
Diğer hizmet faaliyetleri	16,71%	9,77%
Eğitim	1,15%	6,00%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,43%	0,85%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2,54%	1,24%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,00%	0,03%
Hane Halklarının işverenler olarak faaliyetleri	0,03%	0,03%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4,26%	10,68%
İmalat	47,53%	28,00%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,27%	1,45%
İnşaat	2,45%	5,55%
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	1,08%	1,76%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2,65%	3,33%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,41%	0,38%
Madencilik ve taş ocakçılığı	1,16%	0,75%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2,06%	7,28%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1,46%	2,42%
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	3,71%	2,33%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	4,61%	8,02%
Ulaştırma ve depolama	3,25%	4,03%
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	0,00%	0,00%

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı sektörlere göre işe yerleştirmeler incelendiğinde Türkiye genelinde de yine en yüksek paya İmalat sektörü sahiptir. Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri sektöründe Balıkesir ilinde işe yerleştirme gerçekleşmemiştir. Ancak bu sektörde, Türkiye genelinde 17 kişi işe yerleşmiştir. Sayının az olması sebebiyle oran %0 olarak karşımıza çıkmaktadır.

2012 yılında Balıkesir' de kayıtlı vatandaşlarımızın işe yerleşme statülerine baktığımızda, 11.062 kişinin işe yerleştiğini görmekteyiz. Bunun 10.751' ini normal statülü, 305' ini engelli statülü, 6'sını ise Eski Hükümlü-TMY (Terörle Mücadelede Yaralanan) statülü vatandaşlarımız oluşturmaktadır.

İşsizlik Ödeneği

Tablo 36 : Eğitim Durumuna Göre Cinsiyet Bazında İşsizlik Ödeneği Hak Edenler, Balıkesir, 2012

Eğitim Durumu	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma-Yazma Bilmeyen	7	9	16
Lise Altı	1.761	458	2.219
Lise ve Dengi Meslek Okulu	842	412	1.254
Yükseköğretim	324	318	642
Toplam	**2.934**	**1.197**	**4.131**

Kaynak: İŞKUR

Eğitim durumuna göre işsizlik sigortasından faydalanan vatandaşlarımızın %53,7' si lise altı eğitim durumundadır. İşsizlik sigortasından faydalanan vatandaşlarımızın %71' i erkek, %29'u kadındır.

İŞKUR Tarafından Düzenlenen Kurslar

Tablo 37 : Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayıları

KURS TÜRÜ	KURS SAYISI	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Eski Hükümlülere Yönelik Kurslar	1	10	0	10
Girişimcilik	12	121	187	308
Hükümlülere Yönelik Kurslar	16	171	20	191
İş.Yet.Kurs/ İstihdam Garantili	7	66	37	103
İş.Yet.Kurs/Genel	72	758	1.040	1.798
İş.Yet.Kurs/Tyçp	45	390	314	704
İşbaşı Eğitim Programı(İep)	107	215	101	316
Engelli Kursları	4	31	28	59
Umem Projesi	51	512	281	793
Umem Projesi/İep	105	241	193	434
TOPLAM	**420**	**2.515**	**2.201**	**4.716**

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında katılımcı sayısının en fazla olduğu İşgücü Yetiştirme Kursu / Genel olup, bu kursa katılanların %42' si erkek, %58' i kadın vatandaşlarımızdan oluşmaktadır. Burada Genel Kurslar olarak bahsedilen programlar, %5'lik bütçe kapsamında Halk Eğitim, Milli Eğitim ve Sivil Toplum Kuruluşları ile yapılan kurslardır.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Tablo 38 : İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2013)

İŞKUR'UN UYGULADIĞI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	**Kapsamı**	**Period**	**Sınıflamalar**	**Yöntem**	**GÖRÜŞME YAPILAN İŞYERİ SAYISI[18]**	
2007	50+ TÜM İŞYERLERİ	15 EKİM - 30 KASIM	İSCO 88- NACE REV.1.1	Yüz yüze	Toplam	**12.712**
2008	TÜM İŞYERLERİ	15 Ekim - 5 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**71.001**
					10+ işyeri	26.409
					50+işyeri	7.224
2009/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	17 Nisan - 30 Mayıs	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**275.099**
					10+ işyeri	83.404
					50+işyeri	15.273
2009/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	4 Kasım-13 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**255.938**
					10+ işyeri	80.638
					50+işyeri	15.985
2010/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**218.068**
					10+ işyeri	73.418
					50+işyeri	14.476
2010/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**198.479**
					10+ işyeri	69.442
					50+işyeri	14.688
2011/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**159.862**
					10+ işyeri	60.501
					50+işyeri	13.393
2011/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	19 Aralık- 19 Ocak	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	**5.941**
					10+ işyeri	3.283
					50+işyeri	1.606
2012/I	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	2 Mayıs- 15 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim	**5.225**
2012/II	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	10 Eylül-31 Ekim	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**53.164**
2013/1	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	15 Mayıs-30 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**87.719**

Kaynak: İŞKUR

[18] Genelleme yapılmamış işyeri sayısıdır.

Türkiye İş Kurumu, 2013 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında Türkiye genelinde 87.719 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

Talep araştırması için örnek hacmi, örnek seçimi, tahmin ve notasyon yöntemleri hakkında Ek 2'de ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde İPTA 2013 sonuçlarına göre, 2013 yılı itibariyle Balıkesir ve Türkiye genelinde işyeri sayıları ve mevcut istihdam durumu analiz edilecektir.

İşyeri sayıları sektörlere göre gruplandırılacak ve sektörlere göre çalışan sayıları cinsiyet, meslek grupları ve mesleklere göre Balıkesir-Türkiye karşılaştırmalı olarak incelenecektir.

Tablo 39 : Sektörlere ve çalışan sayılarına göre işyeri sayıları,2013

Sektör	İşyeri Sayısı(1-9)	İşyeri Sayısı(10-49)	İşyeri Sayısı(50+)	TOPLAM
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	11	24	9	44
İmalat	72	303	78	454
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve D.	0	5	0	5
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme	2	1	0	3
İnşaat	108	188	17	313
Toptan Ve Perakende Ticaret	115	326	38	479
Ulaştırma Ve Depolama	42	91	11	144
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	36	79	19	134
Bilgi Ve İletişim	4	6	0	10
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	4	42	2	48
Gayrimenkul Faaliyetleri	5	3	0	8
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	14	28	4	46
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	8	25	22	55
Kamu Yönetimi Ve Savunma Zorunlu Sosyal Güvenlik	0	0	0	0
Eğitim	12	64	5	82
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3	20	6	29
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	3	6	0	9
Diğer Hizmet Faaliyetleri	22	22	1	46
Genel Toplam:	**462**	**1.236**	**210**	**1.909**

Kaynak : İPTA 2013

Çalışmaya katılan işyerlerinin büyük bir bölümü 10-49 aralığında işçi çalıştıran işyerleridir. Çalışmaya toplam 1.909 işyeri katılmış ve bunların 1.236 tanesi 10-49 aralığında işçi çalıştıran işyerleri olmuştur.

İl genelinde çalışmaya katılan 1.909 işyerinden alınan veriler ışığında derlenen sonuçlara göre işyerlerinin % 25,1' i Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu sektörü % 23,8 ile İmalat ve % 16,4 ile İnşaat sektörü takip etmektedir. Dördüncü sırada % 7,5 pay ile Ulaştırma ve Depolama yer almaktadır.

Grafik 30 : Sektörlere göre işyerlerinin oransal dağılımı, Balıkesir-Türkiye, %, 2013

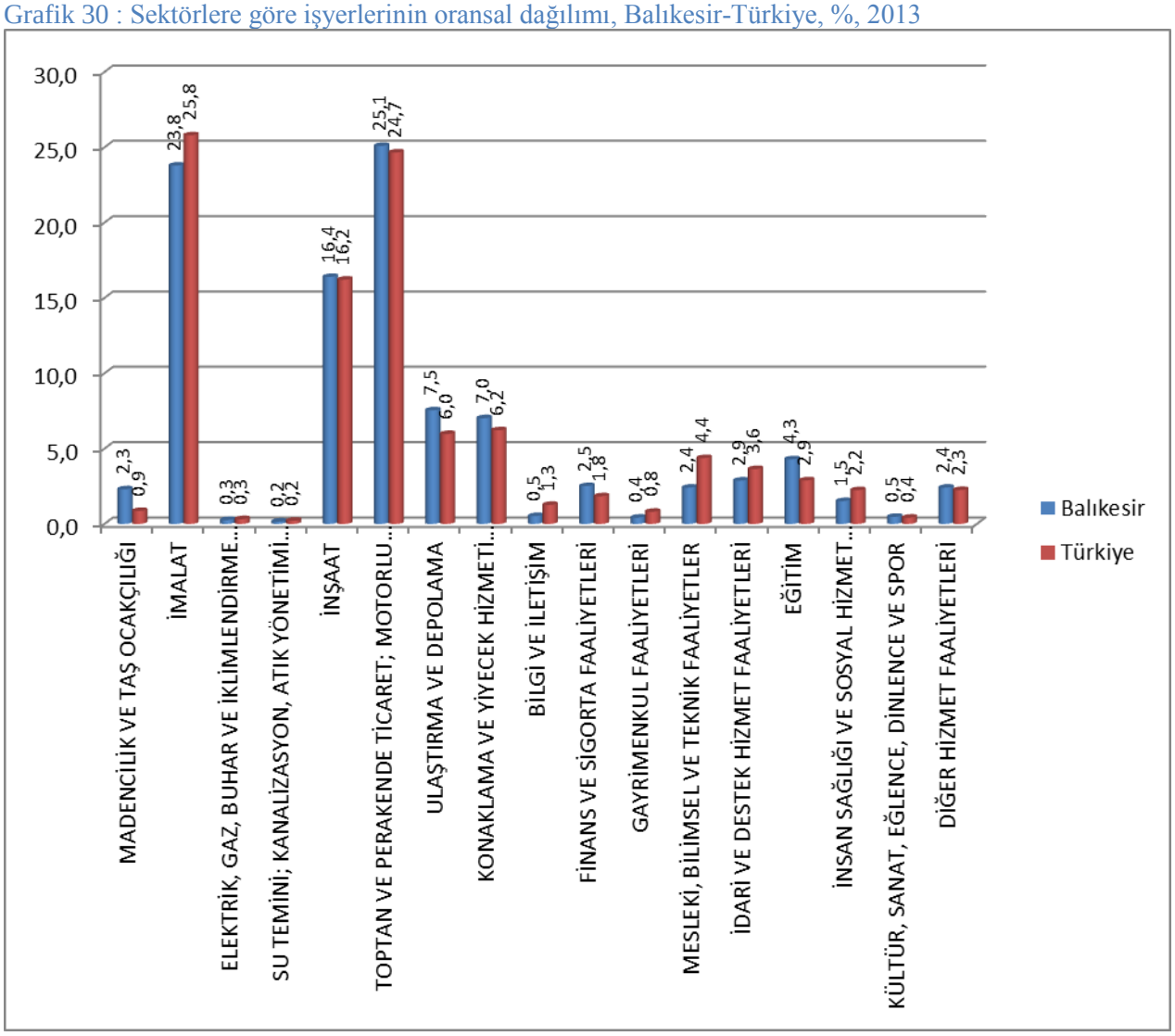

Kaynak : İPTA 2013

Sektörlere göre işyerlerinin dağılımının Türkiye ile karşılaştırmasını incelediğimiz grafik 30' da Balıkesir'de %25,1 ile birinci sırada yer alan Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, Türkiye'de İmalat sektöründen sonra %24,7 ile ikinci sırada yer almaktadır. Türkiye'de araştırmaya katılan işyerlerinin %25,8'i İmalat sektöründe yer almaktadır. İmalat sektörü Balıkesir'de %23,8 ile ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 40 : Cinsiyete göre çalışanların sektörel dağılımı, Balıkesir, 2013

Sektör	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	1.283	99	1.382
İmalat	18.207	4.713	22.920
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	80	14	94
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	28	11	39
İnşaat	5.553	404	5.957
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	7.416	2.244	9.660
Ulaştırma Ve Depolama	3.200	427	3.627
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	2.334	1.202	3.536
Bilgi Ve İletişim	69	49	118
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	509	289	798
Gayrimenkul Faaliyetleri	96	45	141
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	540	231	771
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1.907	707	2.614
Eğitim	1.133	1.081	2.214
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	513	919	1.432
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	104	30	134
Diğer Hizmet Faaliyetleri	430	123	553
Genel Toplam:	**43.403**	**12.587**	**55.989**

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma sonuçlarına göre toplam çalışanların %77,5'ini erkekler oluşturmaktadır. Erkeklerin en yoğun çalıştığı sektör 18.207 kişi ile İmalat sektörüdür. Bu sektörde çalışan erkekler toplam çalışan erkeklerin %41,9'unu oluşturmaktadır. Erkek çalışanların en yoğun çalıştığı ikinci sektör ise Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında bu sektörde çalışan erkeklerin sayısı 7.416 kişidir.

Araştırma sonuçlarına göre kadınların en yoğun çalıştığı sektör de tıpkı erkeklerde olduğu gibi İmalat sektörüdür. Çalışan kadınların %37,4'ü bu sektörde çalışmaktadır. Kadınları en yoğun çalıştığı ikinci sektör ise %17,8 ile erkeklerde olduğu gibi Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür. Bu sektörde çalışan kadın sayısı 2.244'tür.

Grafik 31 : Çalışanların sektörel dağılımı, Balıkesir-Türkiye, %, 2013

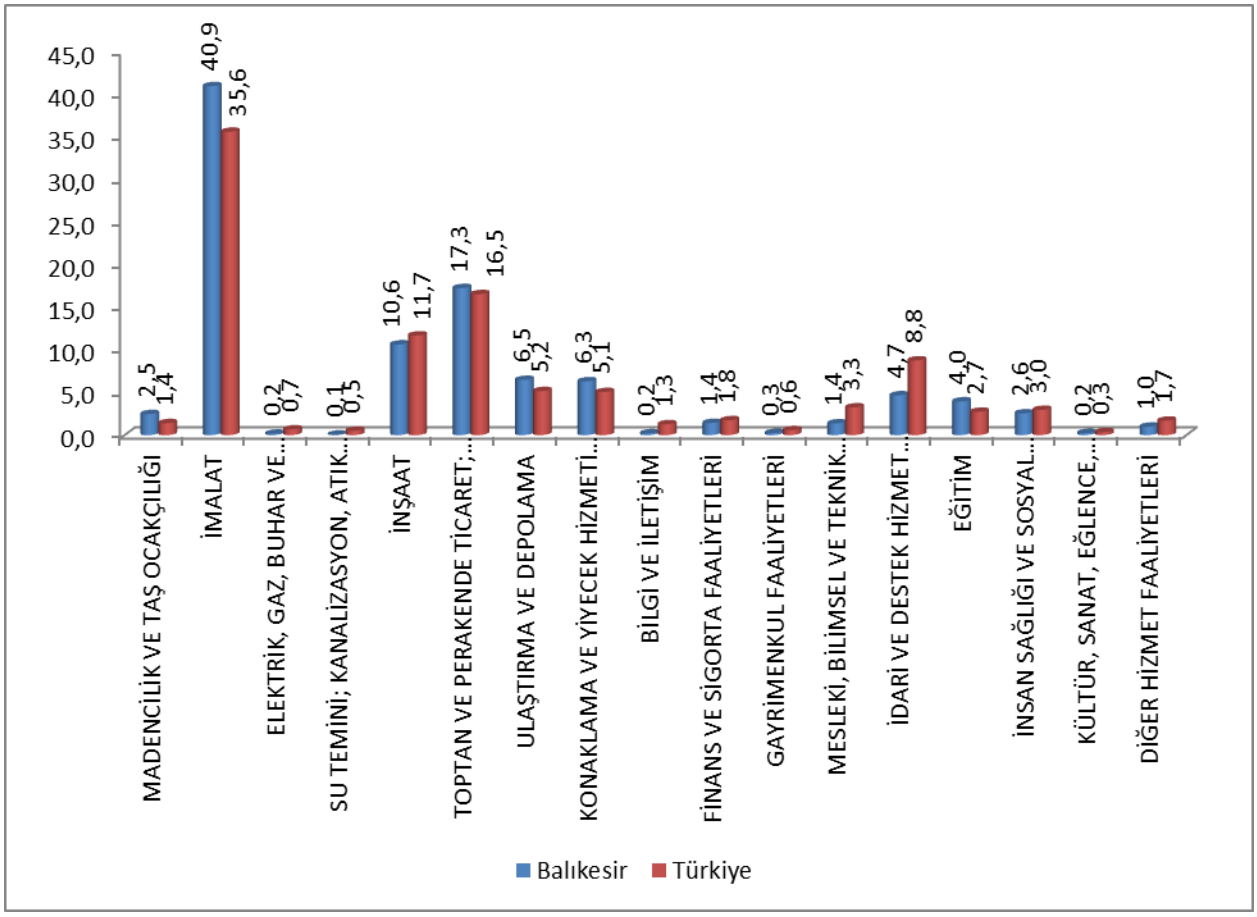

Kaynak : İPTA 2013

Araştırmaya katılan işverenlerden elde edilen bilgiler ışığında derlenen sonuçlara göre Balıkesir ilinde çalışanların büyük bir bölümü İmalat sektöründe yer almaktadır. Balıkesir ilinde İmalat sektöründe çalışanların oranı %40,9'dur. İmalat sektörünü sırasıyla %17,3 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, %10,6 ile İnşaat sektörü ve %6,5 ile de Ulaştırma ve Depolama sektörü takip etmiştir.

Türkiye'de ki durumu değerlendirdiğimizde ise aynı Balıkesir'de olduğu gibi ilk sırada %35,6 ile İmalat sektörü yer almaktadır. İkinci sırada %16,5 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü gelmektedir. Bu sektörü sırasıyla %11,7 ile İnşaat, %8,8 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

Tablo 41 : Sektörlere göre çalışanların cinsiyet ağırlıkları, Türkiye-Balıkesir, %, 2013

Sektör	BALIKESİR		TÜRKİYE	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	92,8%	7,2%	95,6%	4,4%
İmalat	79,4%	20,6%	78,0%	22,0%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	85,1%	14,9%	84,3%	15,7%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	71,8%	28,2%	92,8%	7,2%
İnşaat	93,2%	6,8%	92,8%	7,2%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	76,8%	23,2%	76,4%	23,6%
Ulaştırma Ve Depolama	88,2%	11,8%	87,9%	12,1%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	66,0%	34,0%	75,4%	24,6%
Bilgi Ve İletişim	58,5%	41,5%	66,9%	33,1%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	63,8%	36,2%	64,0%	36,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	68,3%	31,7%	82,2%	17,8%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	70,0%	30,0%	67,3%	32,7%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	73,0%	27,0%	72,1%	27,9%
Eğitim	51,2%	48,8%	50,7%	49,3%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	35,8%	64,2%	40,1%	59,9%
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	77,6%	22,4%	78,1%	21,9%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	77,8%	22,2%	65,9%	34,1%

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma sonuçlarına göre Balıkesir ilinde çalışanların en yoğun olduğu İmalat sektöründe, çalışanların %79,4 gibi büyük bir bölümünü erkekler oluşturmaktadır. Toptan ve perakende Ticaret sektöründe de durum aynıdır. Burada da çalışanların %76,8 gibi büyük bir bölümünü erkekler oluşturmaktadır. Kadınların ise en yoğun çalıştığı sektör İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. Bu sektörde çalışanların %64,2'sini kadınlar oluşturmaktadır. Kadınların en yoğun olduğu ikinci sektör ise Eğitim sektörüdür. Bu sektörde çalışanların büyük bir bölümünü yine erkekler oluştursa da kadınların en yoğun olduğu sektörlerden bir tanesi olmuştur. (%48,8)

Türkiye'de sektörler itibariyle çalışanların cinsiyete göre durumlarına baktığımızda ise en yoğun çalışılan sektör olan imalat sektöründe çalışanların %95,6 gibi büyük bir bölümü erkeklerden oluşmaktadır. Türkiye genelinde de Balıkesir ilinde olduğu gibi kadınların en yoğun çalıştığı sektör %59,9 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüdür.

Tablo 42 : Meslek gruplarına göre çalışan sayıları, Balıkesir, 2013

Meslek Grup	Erkek	Kadın	Toplam
Yöneticiler	867	204	1.070
Profesyonel Meslek Mensupları	2.783	1.884	4.667
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3.926	558	4.484
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2.634	2.084	4.718
Hizmet Ve Satış Elemanları	5.236	2.086	7.322
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	573	32	605
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	11.619	2.803	14.422
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	6.538	430	6.969
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	9.228	2.505	11.733
Genel Toplam:	**43.403**	**12.587**	**55.989**

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma sonuçlarına göre Balıkesir ilinde, çalışanların en yoğun olduğu meslek grubu 14.422 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubudur. Bu grupta çalışanları sırasıyla 11.733 kişi ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, 7.322 kişi ile Hizmet ve Satış Elemanları ve 6.969 kişi ile de Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları meslek grubunda çalışanlar takip etmektedir. Balıkesir ilinde meslek gruplarına göre erkeklerin en yoğun olduğu grup ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubudur. Bu meslek grubunda çalışan erkeklerin sayısı 11.619 kişidir. Erkeklerin en yoğun olduğu ikinci meslek grubu 9.228 kişi ile Nitelik Gerektirmeyen meslekler grubudur. Bu meslek gruplarını sırasıyla, 6.538 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları, 5.236 kişi ile de Hizmet ve Satış Elemanları meslek grupları takip etmektedir.

Kadınların en fazla çalışanı olan meslek grubu ise 2.803 kişi ile yine erkeklerde olduğu gibi Sanatkârlar ve İlgili işlerde çalışanlar meslek grubudur. Kadınların en fazla çalışanı olan ikinci meslek grubu 2.505 kişi ile Nitelik gerektirmeyen meslekler grubudur. Bu meslek gruplarını sırasıyla 2.086 kişi ile hizmet ve satış elemanları, 2.084 kişi ile Büro Hizmetlerinde çalışanlar ve 1.884 kişi ile de Profesyonel meslek mensupları meslek grupları takip etmektedir.

Grafik 32 : Meslek gruplarına göre çalışanların dağılımı, Balıkesir-Türkiye, %, 2013

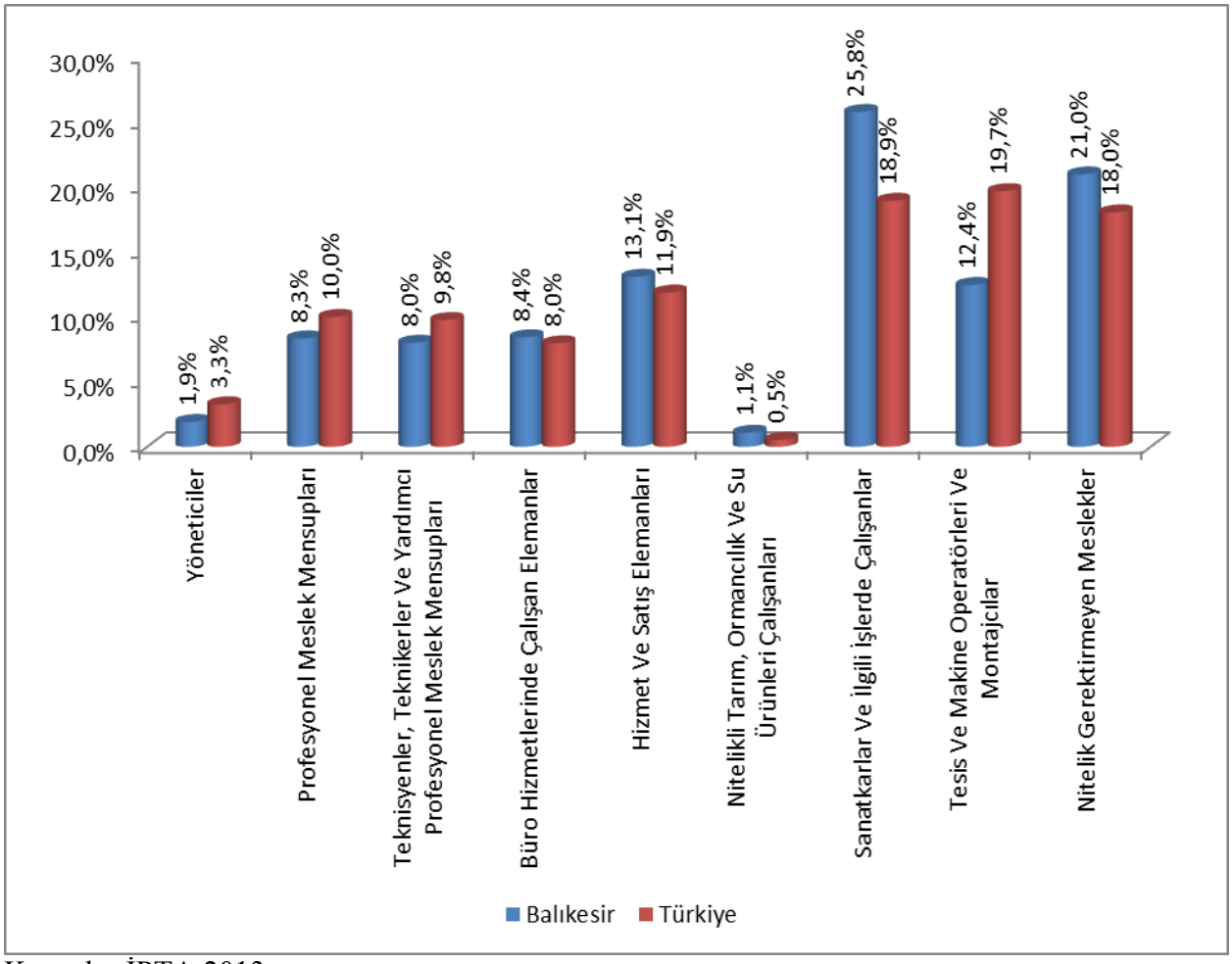

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma sonuçlarına göre çalışanların meslek gruplarına göre dağılımını Türkiye ile karşılaştırdığımızda Balıkesir'de çalışanların en yoğun olduğu meslek grubu %25,8 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu iken Türkiye'de çalışanların en yoğun olduğu meslek grubu %19,7 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları meslek grubudur. Balıkesir ilinde ilk sırada yer alan Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu Türkiye'de ise %18,9 ile ikinci sırada yer almaktadır. Balıkesir'de %21,0 ile ikinci sırada yer alan Nitelik Gerektirmeyen meslekler grubu Türkiye'de %18,0 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre Balıkesir ilinde çalışanların en az olduğu meslek grubu %1,1 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubudur. Bu durum Türkiye içinde aynı olmuştur. Bu meslek grubunda çalışanların Türkiye genelinde ki oranı ise sadece %0,5'tir.

Grafik 33 : Meslek gruplarına göre çalışanların cinsiyet ağırlıkları, Balıkesir, %, 2013

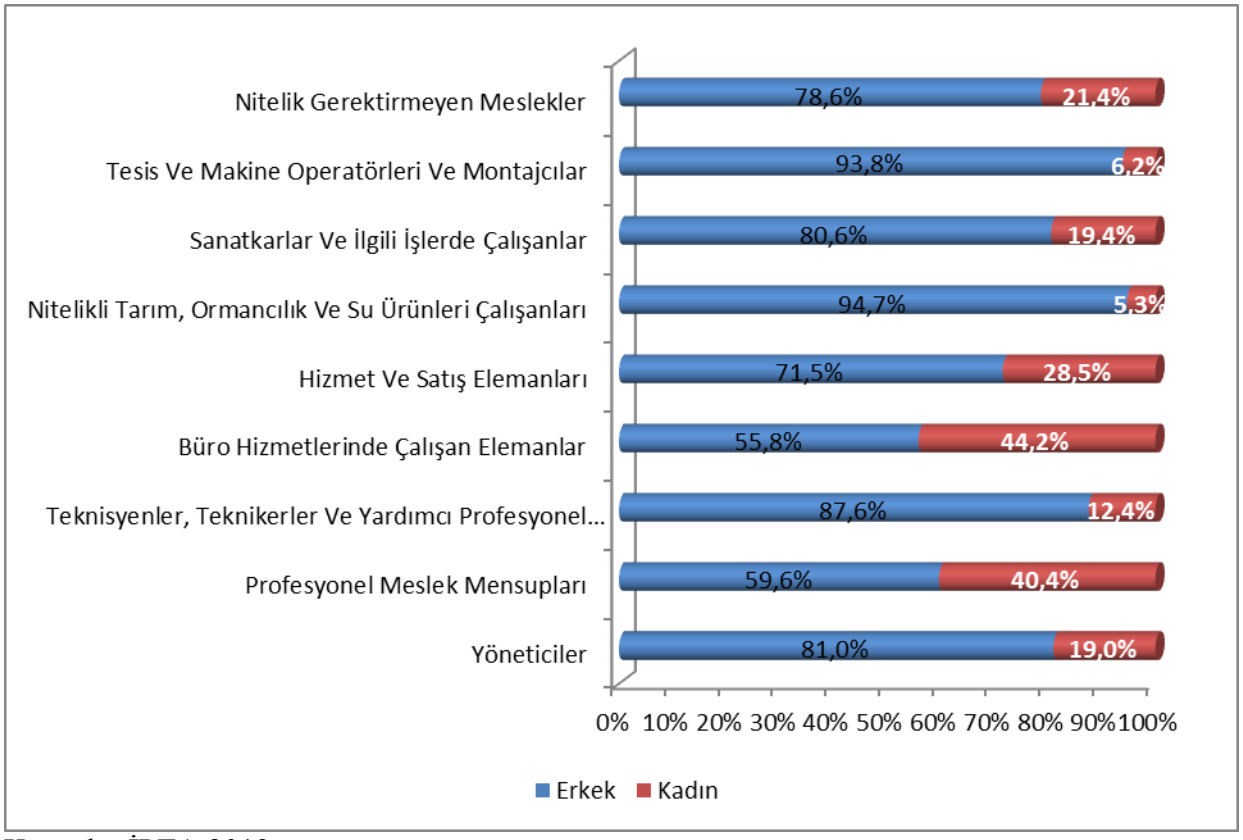

Kaynak : İPTA 2013

İşyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda oluşturulan araştırma sonuçlarına göre, çalışanların en yoğun olduğu meslek grubunun Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu olduğuna yukarıda değinilmişti. Bir de meslek gruplarında çalışanların cinsiyete göre ağırlıklarına bakacak olursak, en fazla çalışan olan meslek grubunda yani Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda istihdam edilenlerin %80,6 gibi büyük bir bölümünü erkekler oluşturmaktadır. Bu meslek grubunda çalışan kadınların oranı ise %19,4 olarak gerçekleşmiştir. Kadınların yoğun olduğu meslek gruplarının genelde fiziki güç gerektirmeyen meslek grupları olduğunu görmekleyiz. Örneğin Büro Hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda çalışanların %44,2'sini kadınlar oluşturmaktadır. Profesyonel Meslek Mensupları grubunda da çalışanların %40,4'ünü kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 43 : Çalışanların mesleklere ve cinsiyete göre dağılımı, ilk 20 meslek Balıkesir, %, 2013

Meslek	Erkek	Kadın
Beden İşçisi (Genel)	88,9%	11,1%
Diğer Kasaplar Ve Et Hazırlama İşçileri	50,1%	49,9%
Şoför-Yük Taşıma	99,9%	0,1%
Satış Danışmanı	57,6%	42,4%
Beden İşçisi (İnşaat)	100,0%	0,0%
Et Ve Et Ürünleri İşlemecisi	59,5%	40,5%
Beden İşçisi (Temizlik)	53,0%	47,0%
Garson (Servis Elemanı)	75,7%	24,3%
Büro Memuru (Genel)	52,1%	47,9%
Gaz Altı Kaynakçısı	100,0%	0,0%
Temizlik Görevlisi	47,6%	52,4%
Mermer İşçisi	93,8%	6,2%
Muhasebeci	49,8%	50,2%
Ön Muhasebeci	46,7%	53,3%
Torba Ve Çuval Dikme Makinesi İşçisi	64,3%	35,7%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	99,7%	0,3%
Kasiyer	38,4%	61,6%
Şoför (Yolcu Taşıma)	100,0%	0,0%
Pazarlamacı	91,2%	8,8%
Aşçı	66,2%	33,8%

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma sonuçlarından elde edilen bilgiler ışığında Balıkesir ilinde en fazla çalışanı olan meslek 5.398 kişi ile Beden İşçisi (Genel) mesleğidir. Bu meslekte çalışanları sırasıyla 2.066 kişi ile Diğer Kasaplar ve Et Hazırlama İşçileri, 1.653 kişi ile Şoför-Yük Taşıma ve 1.511 kişi ile de Satış Danışmanı mesleğinde çalışanlar takip etmektedir.

Mesleklere göre en fazla çalışılan meslek olan Beden İşçisi (Genel) mesleğinde çalışanların %88,9 gibi büyük bir bölümünü erkekler oluşturmaktadır. Diğer Kasaplar ve Et Hazırlama İşçileri mesleğinde çalışanların %50,1'ini erkekler oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre dikkat edilecek olursa fiziki güç gerektiren mesleklerde erkeklerin oranı hep yüksek iken, fiziki güç gerektirmeyen işlerde kadınların oranı yüksek olmuştur. Örnek verecek olursak en fazla çalışılan ilk 20 meslek içerisinde 11 inci sırada yer alan Temizlik Görevlisi mesleğinde çalışanların 52,4'ünü, 17 inci sırada yer alan Kasiyer mesleğinde çalışanlarında %61,6 gibi büyük bir bölümünü kadınlar oluşturmaktadır.

AÇIK İŞLER

Referans Dönemi içerisinde (15 Mayıs – 30 Haziran 2013) işyerlerinin eleman ihtiyacı duyduğu (açık işlere) meslekler mevcut işgücü talebi hakkında değerlendirme yapılmasına imkan sunan önemli bir göstergedir.

Sektörlere, meslek gruplarına, mesleklere, talep edilen asgari eğitim düzeyine ve talep edilen beceri düzeyine göre açık işler 2013 yılının ilk altı aylık dönemi itibariyle Balıkesir ve Türkiye karşılaştırmasında incelenecek, Balıkesir ve Türkiye'de açık iş oranları meslekler, meslek grupları ve sektörler bazında karşılaştırılacaktır.

Kısa bir değerlendirme yapacak olursak araştırma kapsamında ziyaret edilen işverenlerden Balıkesir ilinde toplam 1.315 açık iş alınmıştır. Türkiye genelinde işverenlerden 258.082 açık iş alınmıştır. Balıkesir ilinde açık iş oranı[19] %2,3 iken Türkiye'de açık iş oranı %4,4 olarak gerçekleşmiştir. Bir başka ifade ile Balıkesir'de her 100 kadrodan 98'i dolu olup 2'si doldurulmaya hazırdır.

Bu bölümde inceleyeceğimiz veriler şöyledir;

- Açık iş veren işyerleri
- Açık işlerin sektörel dağılımı
- Açık işlerin ekonomik faaliyet kollarına göre dağılımı
- Açık iş oranının Türkiye ile karşılaştırılması
- Meslek gruplarına göre açık işler
- Meslek gruplarına göre açık iş oranlarının Türkiye ile karşılaştırılması
- Mesleklere göre açık iş dağılımı
- Açık işlerin talep edilen eğitim durumlarına göre dağılımı
- Açık işlerde talep edilen beceriler
- Açık işlerin aranma kanallarının Türkiye geneli ile karşılaştırılması

[19] Açık İş Oranı = (Açık İş Sayısıx100)/(Mevcut İstihdam+Açık İş Sayısı)

- **Açık İş Veren İşyerleri**

Tablo 44 : Sektörlere göre açık iş veren işyerleri, Türkiye-Balıkesir, %, 2013

Sektör	Sektörlere Göre İşyerleri Sayısı	Açık İş Veren İşyeri Sayısı	Açık İş veren İşyeri Dağılımı BALIKESİR	Açık İş veren İşyeri Dağılımı TÜRKİYE
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	44	7	15,0%	19,9%
İmalat	454	106	23,4%	40,6%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	5	0	0,0%	13,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	3	1	33,3%	23,4%
İnşaat	313	34	10,8%	17,3%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	479	82	17,0%	27,8%
Ulaştırma Ve Depolama	144	11	7,5%	18,1%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	134	30	22,3%	35,8%
Bilgi Ve İletişim	10	3	33,3%	29,1%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	48	0	0,0%	17,2%
Gayrimenkul Faaliyetleri	8	2	28,6%	21,6%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	46	4	7,7%	24,1%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	55	6	10,9%	24,8%
Eğitim	82	11	13,9%	21,8%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	29	9	30,8%	36,9%
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	9	0	0,0%	19,9%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	46	9	20,0%	27,4%
Genel Toplam:	**1.909**	**314**	**16,5%**	**28,7%**

Kaynak : İPTA 2013

Açık iş veren işyerlerini incelediğimiz Tablo 44'de Balıkesir ve Türkiye karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Araştırma sonuçlarından elde edilen veriler doğrultusunda Balıkesir ilinde toplam ziyaret edilen 1.909 işyerinden 479 tanesi Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu sektörde alınan açık iş ise 82'dir. Oransal olarak baktığımızda ise %17,0 olarak hesaplanmıştır. Bir başka ifadeyle Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet gösteren her 100 işyerinden 17 tanesi açık iş vermiştir. Balıkesir ilinde İmalat sektöründe açık iş veren işyeri dağılımına baktığımızda ise oran %23,4 olarak hesaplanmıştır. Balıkesir ilinde toplamda ziyaret edilen işyerlerinin 314 tanesi açık iş vermiştir. Bu da oransal olarak %16,5 olarak belirlenmiştir. Yani Balıkesir ilinde araştırma kapsamında ziyaret edilen her 100 işyerinden 17 tanesi açık iş vermiştir.

Araştırma kapsamında Türkiye genelini incelediğimizde ise açık iş veren işyerlerinin oranı %28,7 olarak hesaplanmıştır. Yani Türkiye'de araştırma kapsamında ziyaret edilen her 100 iş yerinden 29'u açık iş vermiştir. Türkiye'de açık iş veren iş yerlerinin en yoğun olduğu sektör %40,6 ile İmalat sektörü olmuştur.

- **Açık İşlerin Sektörel Dağılımı**

Grafik 34 : Açık İşlerin Sektörel Dağılımı, Balıkesir-Türkiye, %, 2013

TÜRKİYE **BALIKESİR**

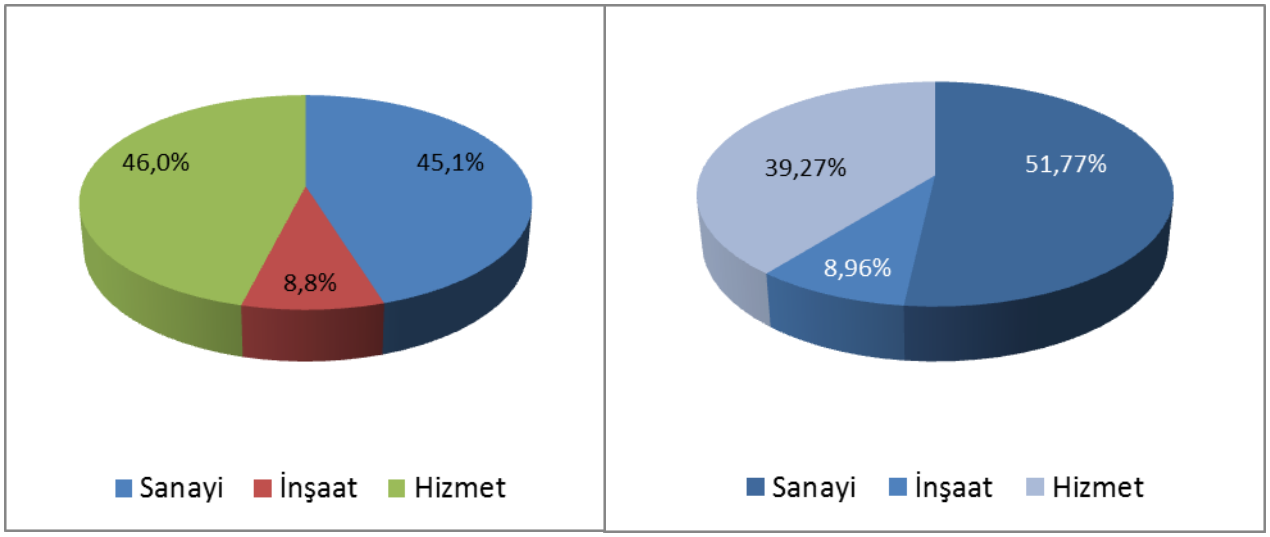

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma sonuçlarından elde edilen bilgiler ışığında Türkiye'de açık işlerin en yoğun olduğu sektör %46,0 ile Hizmetler sektörü iken bu sektörü sırasıyla %45,1 ile Sanayi ve %8,8 ile de İnşaat sektörü takip etmektedir.

Araştırma kapsamında elde edilen bilgiler doğrultusunda Balıkesir ilinde ise açık işin en yoğun olduğu sektör %51,77 ile Sanayi sektörüdür. Türkiye'de birinci sırada yer alan Hizmetler sektörü Balıkesir ilimizde %39,27 ile ikinci sırada yer almaktadır. Balıkesir'de İnşaat sektörünün oranı ise %8,96 olarak hesaplanmıştır.

- **Açık İşlerin Ekonomik Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı**

Tablo 45 : Ekonomik Faaliyet kollarına göre açık iş sayıları, Açık İş Oranı, Balıkesir, %, 2013

Sektör	Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı	Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	23	1,76%	1382	1,6%
İmalat	645	49,03%	22920	2,7%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	0	0,00%	94	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	13	0,99%	39	25,0%
İnşaat	118	8,96%	5957	1,9%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	230	17,50%	9660	2,3%
Ulaştırma Ve Depolama	59	4,49%	3627	1,6%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	101	7,68%	3536	2,8%
Bilgi Ve İletişim	3	0,25%	118	2,7%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0	0,00%	798	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	16	1,22%	141	10,2%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	8	0,63%	771	1,1%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	22	1,64%	2614	0,8%
Eğitim	22	1,66%	2214	1,0%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	26	1,95%	1432	1,8%
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	0	0,00%	134	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	30	2,25%	553	5,1%
Genel Toplam:	**1315**	**100,00%**	**55.990**	**2,3%**

Kaynak : İPTA 2013

Araştırmaya katılan işverenlerden alınan bilgiler ışığında açık iş sayıları belirlenmiştir. Balıkesir ilinde araştırma kapsamında elde edilen veriler ışığında açık iş oranı %2.3 olarak hesaplanmıştır. Bir başka ifadeyle her 100 kadrodan 98'i dolu, 2'si ise doldurulmaya hazırdır. Balıkesir ilinde toplam alınan açık iş sayısı 1.315 olarak belirlenmiştir. Alınan açık işlerin sektörlere göre dağılımını yaptığımızda en fazla alınan açık işin %49,03 ile İmalat sektöründe olduğunu görmekteyiz. İmalat sektöründe açık iş oranı ise %2,7 olarak hesaplanmıştır.

Açık iş oranlarının sektörlere göre durumu analiz edilecek olursa, araştırma kapsamında elde edilen veriler ışığında derlenen bilgilere göre açık iş oranının en yüksek olduğu sektör %25 ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörüdür. Açık iş oranının en yüksek olduğu ikinci sektör ise %10,2 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörüdür. Bu sektörleri sırasıyla %5,1 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri ve %2,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörleri takip etmektedir.

- **Açık İş Oranının Türkiye İle Karşılaştırılması**

Grafik 35 : Açık İş Oranı Balıkesir-Türkiye karşılaştırması, %, 2013

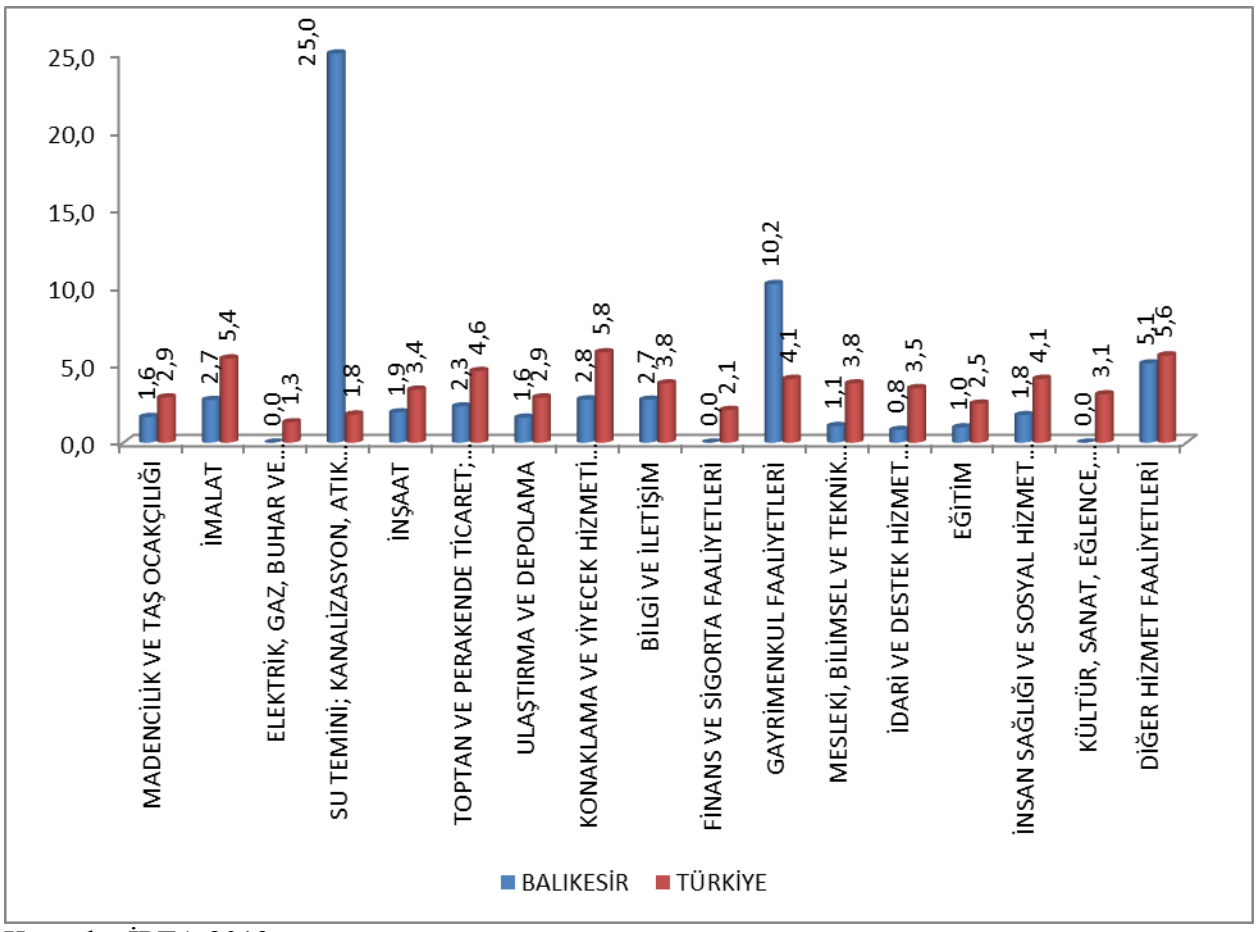

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma sonuçlarından elde edilen veriler ışığında açık iş oranı hesaplanmış ve sektörel bazda derlenerek Grafik 35 oluşturulmuştur.

Balıkesir'de açık iş oranının en yüksek olduğu sektör %25 ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü iken Türkiye'de açık iş oranının en yüksek olduğu sektör %5,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörüdür.

Balıkesir'de açık iş oranının en yüksek olduğu ikinci sektör %10,2 ile Gayri Menkul Faaliyetleri sektörü iken, Türkiye'de açık iş oranının en yüksek olduğu ikinci sektör %5,6 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörüdür.

- **Meslek Gruplarına Göre Açık İşler**

Tablo 46 : Meslek gruplarına göre açık iş sayıları, Açık işlerin dağılımı, Açık İş Oranı, Balıkesir, %, 2013

Meslek Grup	Açık İş	Açık İş Dağılımı[20]	Açık İş Oranı
Yöneticiler	0	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	82	6,2%	1,7%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	101	7,7%	2,2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	68	5,2%	1,4%
Hizmet Ve Satış Elemanları	266	20,2%	3,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	134	10,2%	18,2%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	319	24,3%	2,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	208	15,8%	2,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	137	10,4%	1,2%
Genel Toplam:	**1.315**	**100,0%**	**2,3%**

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma sonuçlarından elde edilen veriler ışığında, meslek gruplarına göre açık iş sayılarına baktığımızda en fazla açık işin Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğunu görmekteyiz. İşverenlerden alınan bilgiler ışığında alınan açık işlerin %24,3' ünü bu meslek grubu oluşturmaktadır. Açık işin en fazla olduğu ikinci meslek grubu ise Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubudur. Bu meslekte alınan açık işler (266) toplam açık işlerin %20,2'sini oluşturmaktadır.

Açık iş sayısının en fazla olduğu meslek grubu olan Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda açık iş oranı %2,2'dir. Açık iş oranında en yüksek meslek grubu %18,2 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubundadır. Bir başka ifadeyle Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda her 100 işten 98'i dolu, 2'si doldurulmaya hazır iken, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda ise her 100 işten 82'si dolu, 18'i ise doldurulmaya hazırdır.

[20] Açık İş Dağılımı : Meslek Grubunun toplam içerisindeki ağırlığını gösterir.

- **Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranlarının Türkiye İle Karşılaştırılması**

Grafik 36 : Meslek gruplarına göre Açık İş Oranlarının Balıkesir-Türkiye karşılaştırması, %, 2013

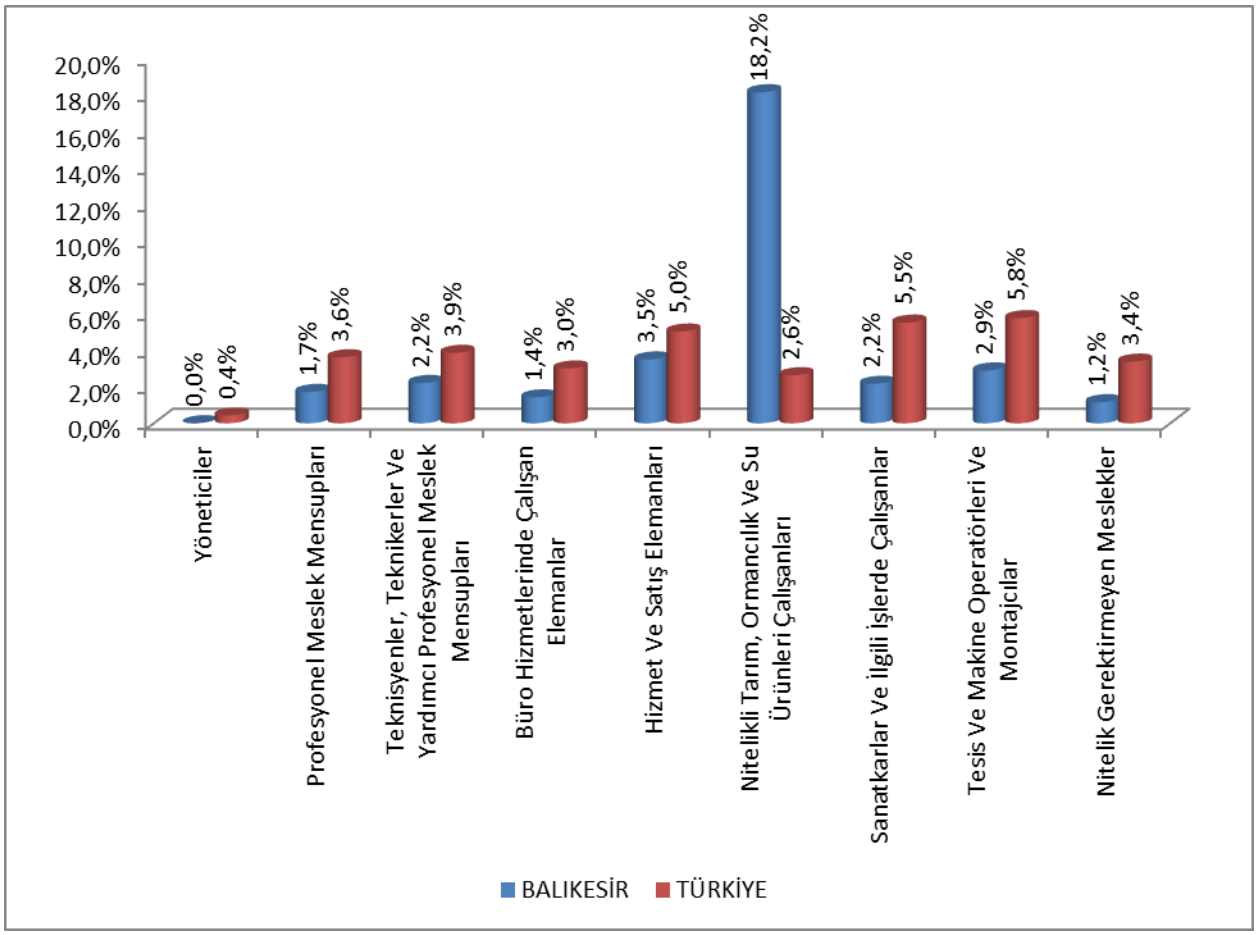

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma kapsamında elde edilen veriler ışığında oluşturulan açık iş oranında, meslek gruplarına göre incelediğimizde Balıkesir ilinde açık iş oranın en yüksek olduğu meslek grubunun % 18,2 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda olduğunu görmekteyiz. Türkiye'de ise açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu %5,8 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları meslek grubudur.

Balıkesir ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu ikinci meslek grubu % 3,5 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu iken Türkiye'de açık iş oranının en yüksek olduğu ikinci meslek grubu ise % 5,5 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde çalışanlar meslek grubudur.

- **Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı**

Tablo 47 : Mesleklere göre açık işlerin dağılımı, Balıkesir, %, 2013

BALIKESİR	Açık İş Dağılımı	TÜRKİYE	Açık İş Dağılımı
Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi (Genel)	10,0%	Makineci (Dikiş)	7,9%
Garson (Servis Elemanı)	7,2%	Beden İşçisi (Genel)	3,3%
Beden İşçisi (Genel)	6,6%	Güvenlik Görevlisi	3,2%
Satış Danışmanı	4,3%	Garson (Servis Elemanı)	2,4%
Ayıklama İşçisi (Konserve İmali) (Makineyle)	3,9%	Temizlik Görevlisi	2,2%
Gaz Altı Kaynakçısı	3,6%	Ortacı	1,7%
Torba Ve Çuval Dikme Makinesi İşçisi	3,3%	Gaz Altı Kaynakçısı	1,7%
Seyahat Servis Elemanı (Host/hostes/otobüs-Tren)	2,2%	Satış Danışmanı	1,6%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	2,0%	Pazarlamacı	1,4%
Kasiyer	1,7%	Çağrı Merkezi Görevlisi	1,3%
Şoför-Yük Taşıma	1,7%	Komi (Garson Yardımcısı)	1,1%
Mobilya Montaj İşçisi	1,6%	Şoför-Yük Taşıma	1,1%
Terzi	1,3%	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,0%
Ön Muhasebeci	1,2%	Ütücü	1,0%
Mermer İşçisi	1,1%	Depo Hamalı	0,9%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	1,1%	CNC Torna Tezgahı Operatörü	0,9%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	0,9%	Overlok Makinesi Operatörü	0,9%
İş Makineleri Operatörü	0,9%	Beden İşçisi (İnşaat)	0,8%
Elektrikçi (Genel)	0,9%	Ön Muhasebeci	0,8%
Beden İşçisi (İnşaat)	0,9%	Muhasebeci	0,7%

Kaynak : İPTA 2013

Araştırmaya katılan işverenlerin verdiği bilgiler ışığında, Balıkesir ilinde en fazla açık iş %10,0 ile Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi (Genel) mesleğindedir. İkinci sırada ise %7,2 ile Garson(Servis Elemanı) mesleği gelmektedir. Bu iki mesleği sırasıyla %6,6 ile Beden İşçisi (Genel), %4,3 ile Satış Danışmanı ve %3,9 ile de Ayıklama İşçisi (Konserve İmali) mesleği takip etmektedir.

Türkiye genelinde baktığımızda ise en fazla açık işin % 7,9 ile Makineci mesleğinde olduğunu görmekteyiz. Makineci mesleğini sırasıyla % 3,3 ile Beden İşçisi (Genel), %3,2 ile Güvenlik Görevlisi ve %2,4 ile de Garson (Servis Elemanı) mesleği takip etmektedir.

- **Açık İşlerin Talep Edilen Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı**

Grafik 37 : Açık İşlerin Talep Edilen Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı, Balıkesir, %, 2013

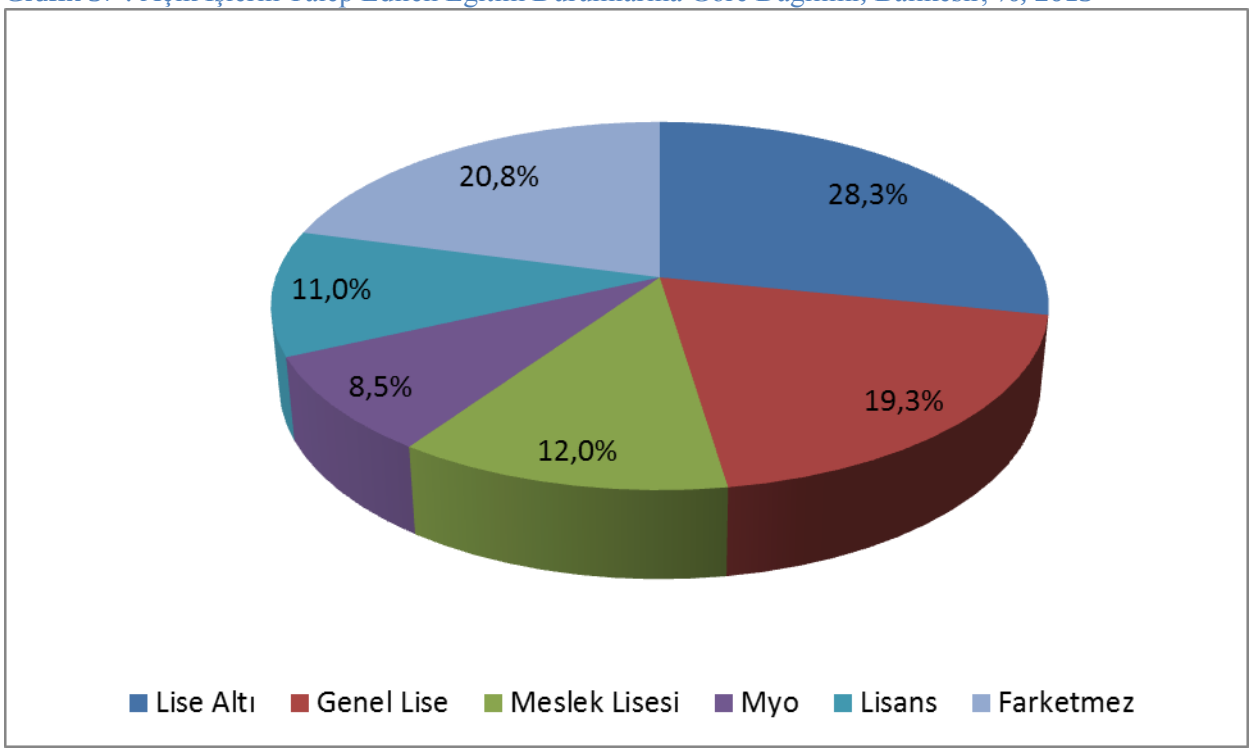

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma sonuçlarından elde edilen bilgilere göre Balıkesir ilinde açık işlerde aranan eğitim düzeyinde ilk sırada %28,3 ile lise altı eğitim düzeyi gelmektedir. herhangi bir eğitim olması fark etmez diyenlerde %20,8 ile ikinci sırada yer almaktadır. Buradan da anlaşılacağı gibi işverenlerin verdikleri açık işlerde eğitimden ziyade mesleki deneyime daha çok önem verdiklerini söyleyebiliriz. Çünkü araştırmaya katılan işverenlerden alınan bilgilere göre açık işlerde talep edilen eğitim düzeyinde hemen hemen yarısını fark etmez diyenler ile lise altı eğitim düzeyi olsun diyenler oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan işverenlerden alınan bilgilere göre açık işlerde talep edilen eğitim düzeylerinde lisans mezunu diyenler de % 11,0' dir.

- **Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler**

Grafik 38 : Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Dağılımı, Balıkesir, %, 2013

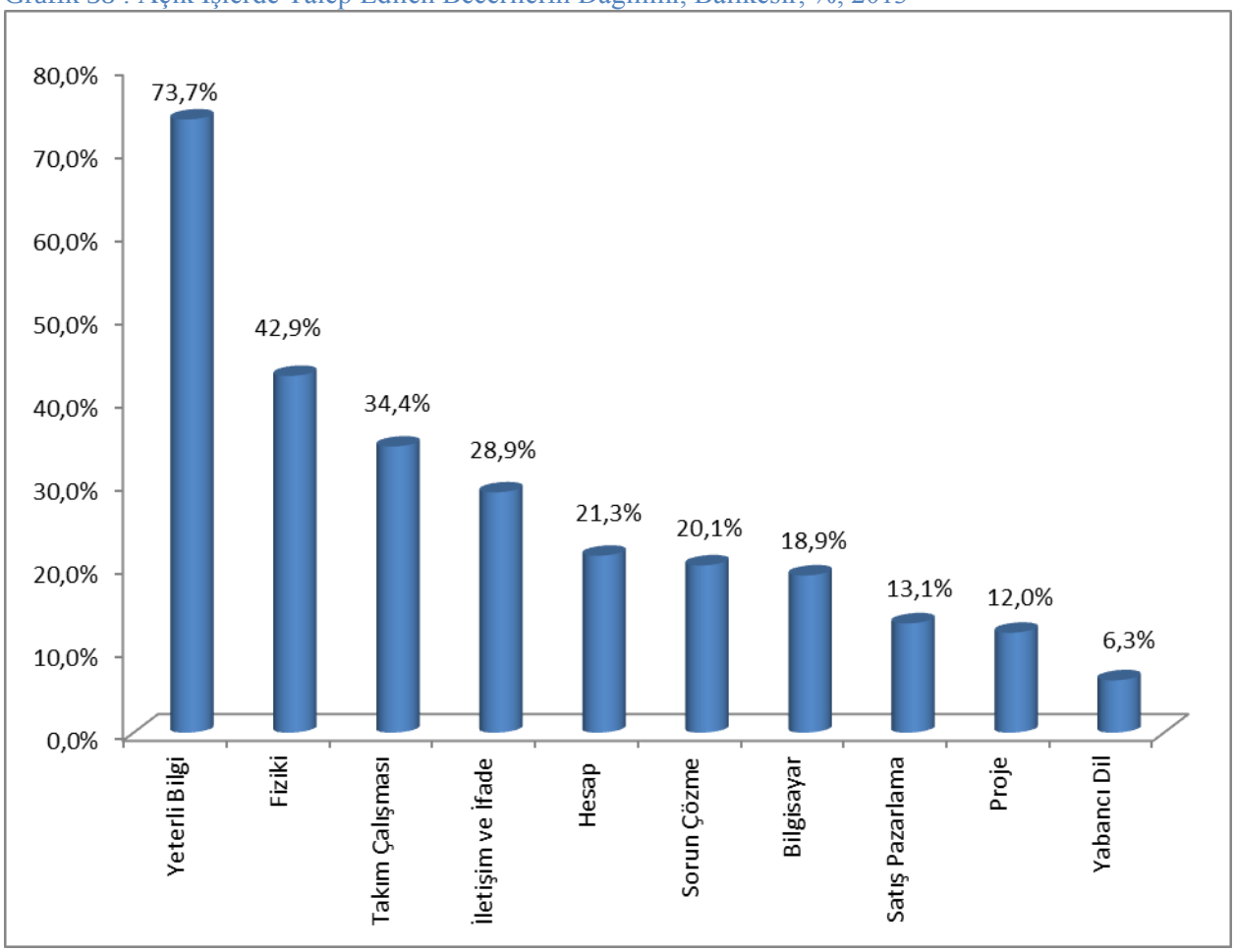

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma kapsamında işverenlere açık işlerinde istedikleri beceri düzeyleri de sorulmuştur. İşverenler burada birden çok seçenek işaretleyebildikleri için sonuçların oransal olarak %100 çıkması beklenemez. Bu nedenle bu hususa dikkat edilmesi gerekmektedir.

Alınan sonuçlardan elde edilen veriler ışığında işverenlerin açık işlerde talep ettikleri en önemli husus iş arayanın mesleği ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmasıdır. İşverenler %73,7 gibi büyük bir oranla en çok talep ettikleri becerinin kişinin ilgili meslekte yeterli bilgiye sahip olmasını istemektedirler. İşverenler daha sonra ise sırasıyla % 42,9 ile fiziki yeterlilik, % 34,4 ile takım çalışmasına yatkınlık, % 28,9 ile iletişim ve ifade, % 21,3 ile hesap yapabilme kabiliyeti, %20,1 ile de sorun çözme kabiliyetini iş arayanlarda talep etmektedirler.

Günümüzde en önemli unsurlardan biri olan yabancı dil ve bilgisayar gibi, kişileri farklı kılan becerilerin ise işverenlerce az talep edilmesi dikkat çeken bir unsurdur. İşverenlerden alınan bilgiler ışığında açık işlerde talep edilen yabancı dil oranı sadece %6,3 olarak hesaplanmıştır.

- **Açık İşlerin Aranma Kanallarının Türkiye Geneli ile Karşılaştırılması**

Grafik 39 : Açık İşlerin aranma kanallarının Balıkesir-Türkiye Karşılaştırması, %, 2013

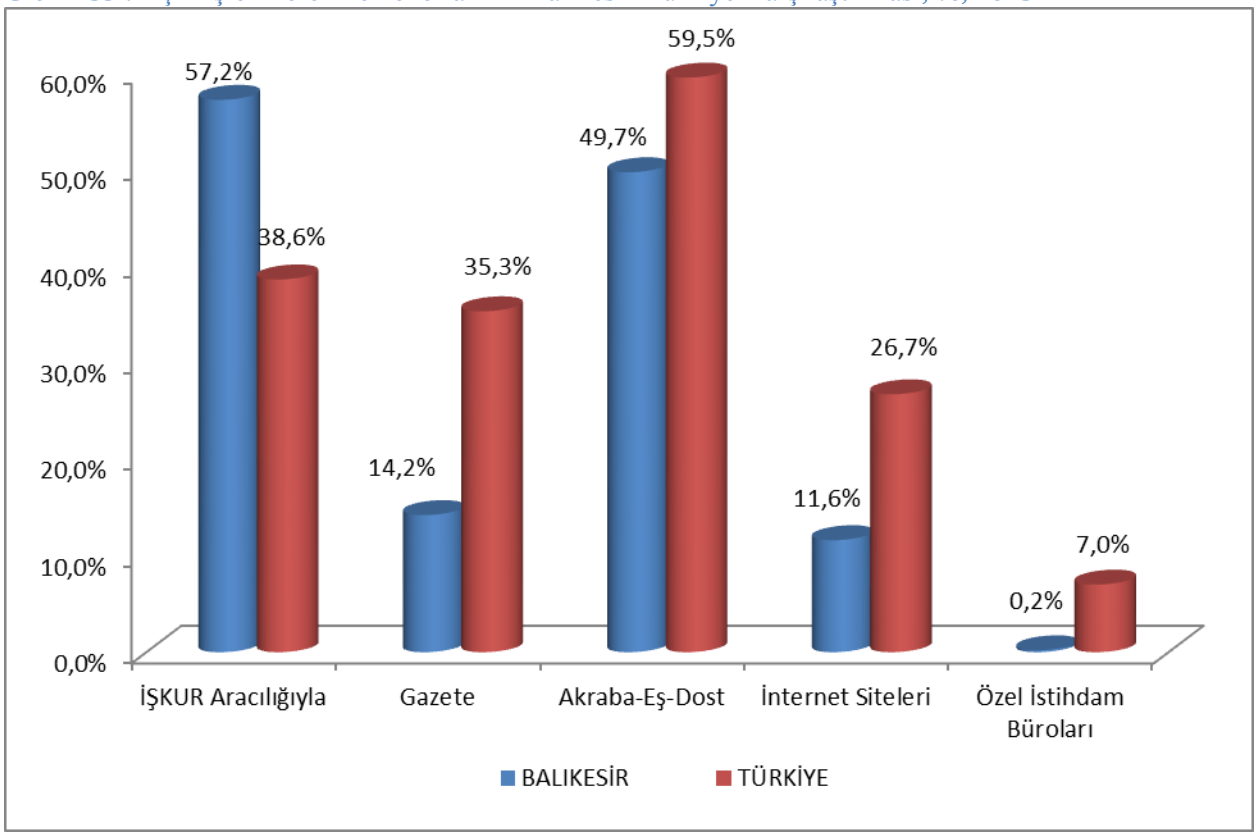

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma kapsamında işverenlere yöneltilen bir diğer soru ise açık işlerini hangi kanallar vasıtasıyla karşıladığıdır. Burada da işverenler birden çok seçeneği işaretleyebildikleri için sonucun %100 çıkması beklenemez. Bu hususada burada dikkat edilmesi gerekmektedir.

Araştırmaya katılan işverenlerin verdiği bilgiler ışığında Balıkesir ilinde işverenlerin %57,2 gibi büyük bir bölümü açık işlerini İŞKUR aracılığı ile karşıladıklarını bildirmişlerdir. İkinci sırada ise %49,7 ile akraba-eş dost diyenler gelmektedir. Balıkesir ilinde işverenlerin % 14,2'si de açık işlerini gazete kanalıyla karşıladığını bildirmiştir.

Türkiye genelinde ise açık iş aranma kanallarında birinci sırada % 59,5 ile akraba- eş dost yer almıştır. İkinci sırada ise %38,6 ile İŞKUR aracılığıyla aranma gelmektedir.

Araştırma kapsamında Balıkesir ilinde işverenler aranma kanalı olarak Özel İstihdam Bürolarını tercih etmedikleri görülmüştür. Balıkesir ilinde işverenlerin açık işleri karşılama kanalı olarak sadece %0,2'si Özel İstihdam Büroları kanalıyla açık işlerini karşılama yoluna gittiğini bildirmiştir. Türkiye'de ise bu oran %7,0 olarak hesaplanmıştır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Bu bölümde İPTA 2013 sonuçlarına göre, 2013 yılı itibariyle Balıkesir ve Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler yorumlanacaktır. Sektörlere göre, meslek gruplarına göre, mesleklere göre ve temininde güçlük çekilme nedenlerine göre temininde güçlük çekilen meslekler, 2013 yılı itibariyle Balıkesir ve Türkiye karşılaştırmasında incelenecektir.

Temininde güçlük çekilen mesleklere kısa bir değinecek olursak Balıkesir ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerde ilk sırada Garson (Servis Elemanı) mesleği gelmektedir. Bu mesleği sırasıyla Gaz Altı Kaynakçısı, Satış Temsilcisi / Plasiyer, Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı takip etmektedir.

Türkiye'de ise temininde güçlük çekilen mesleklerin başında ilk sırada Garson (Servis Elemanı) mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı, Satış Danışmanı meslekleri takip etmektedir.

Araştırma kapsamında işverenlere temininde güçlük çekme nedenleri sorulmuş ve alınan cevaplar neticesinde derlenen veriler ışığında Balıkesir ilinde işverenlerin en fazla temininde güçlük çekme nedeni olarak aranan meslekte istenilen beceriye/niteliğe sahip eleman olmamasını beyan ettikleri belirlenmiştir. Bu durum Türkiye genelinde de aynı şekilde yer almıştır.

Araştırma kapsamında işverenlerin temininde güçlük çekme nedeni olarak en az önerilen ücretin az bulunması demeleri doğal karşılanmalıdır. Çünkü araştırma işverenler ile yapılmıştır. Burada bu konuya da dikkat etmek gerekmektedir.

Tablo 48 : Sektörlere göre Temininde Güçlük Bildiren İşyerleri, Balıkesir, %, 2013

	Toplam İşyeri Sayısı	Temininde Güçlük Bildiren İşyeri Sayısı	Temininde Güçlük Dağılımı
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	44	13	29,9%
İmalat	454	213	46,9%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	5	1	20,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	3	0	0,0%
İnşaat	313	79	25,2%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	479	166	34,7%
Ulaştırma Ve Depolama	144	28	19,4%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	134	57	42,3%
Bilgi Ve İletişim	10	2	22,2%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	48	4	8,5%
Gayrimenkul Faaliyetleri	8	2	28,6%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	46	18	38,5%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	55	6	10,9%
Eğitim	82	33	40,5%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	29	18	61,5%
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	9	3	33,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	46	10	22,2%
Genel Toplam:	**1909**	**653**	**34,2%**

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma kapsamında işverenlere temininde güçlük çektikleri meslekler sorulmuş ve alınan bilgilere göre temininde güçlük dağılımının en yüksek olduğu sektörün %61,5 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü olduğu görülmüştür. Araştırma kapsamında bu sektörde faaliyet gösteren 29 işyerinden 18'i temininde güçlük çektiği meslek bildirmiştir.

Temininde güçlük dağılımında ikinci sırada %46,8 ile İmalat sektörü yer almaktadır. Bu sektörde bulunan 454 işyerinden 213 tanesi temininde güçlük çektiği meslek belirtmiştir.

Tablo 49 : Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı, Balıkesir-Türkiye, %, 2013

	BALIKESİR	TÜRKİYE
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	1,5%	0,8%
İmalat	37,6%	39,4%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	0,0%	0,1%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	0,2%
İnşaat	12,2%	13,4%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	21,7%	18,1%
Ulaştırma Ve Depolama	3,6%	3,8%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	10,0%	6,5%
Bilgi Ve İletişim	0,2%	0,8%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0,3%	0,7%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,7%	0,6%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	2,6%	3,1%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	2,3%	5,8%
Eğitim	3,2%	1,7%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	2,7%	2,9%
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	0,1%	0,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1,4%	1,8%
Genel Toplam:	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak : İPTA 2013

Temininde güçlük çekilen mesleklerin sektörel olarak oransal durumunu Türkiye ile karşılaştırdığımızda, Balıkesir ilinde en fazla temininde güçlük çekilen mesleklerin İmalat sektöründe yer aldığını görmekteyiz. Temininde güçlük çekilen mesleklerin İmalat sektöründeki oranı %37,6'dır. Balıkesir ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin yer aldığı ikinci sektör ise %21,7 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür.

Türkiye'de ki durumda Balıkesir ile paralellik arz etmektedir. Türkiye'de de temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunduğu en büyük sektör İmalat sektörüdür. İkinci sırada da aynı Balıkesir ilinde olduğu gibi Toptan ve Perakende Ticaret sektörü gelmektedir. Türkiye genelinde bu sektörde temininde güçlük çekilme oranı %18,1 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 50 : Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Meslek Gruplarına göre Dağılımı, Balıkesir, %, 2013

Meslek Grup	Toplam	Temininde Güçlük Dağılımı	Açık İş Dağılımı
Yöneticiler	3	0,1%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	205	9,8%	6,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	262	12,5%	7,7%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	48	2,3%	5,2%
Hizmet Ve Satış Elemanları	338	16,1%	20,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	10	0,5%	10,2%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	788	37,6%	24,3%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	291	13,9%	15,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	149	7,1%	10,4%
Genel Toplam:	**2.096**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak : İPTA 2013

Temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek gruplarına göre dağılımına baktığımızda ilk sırada Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun yer aldığını görmekteyiz. Bu sektörde temininde güçlük dağılım oranı %37,6 olarak hesaplanmıştır. Bu sektördeki açık iş dağılımına baktığımızda ise oranın %24,3 olduğunuz görüyoruz. Bir başka ifade ile bu sektörde her 100 işten 38'ini bulmada temininde güçlük çekilirken her 100 açık işinde 24'ü bu meslek grubunda yer almaktadır.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek gruplarına göre dağılımında ikinci sırada ise % 16,1 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır. Bu meslek grubunu sırasıyla %13,9 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları, % 12,5 ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ile % 9,8 ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu takip etmektedir.

Grafik 40 : Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Meslek Gruplarına göre Dağılımı, Balıkesir-Türkiye %, 2013

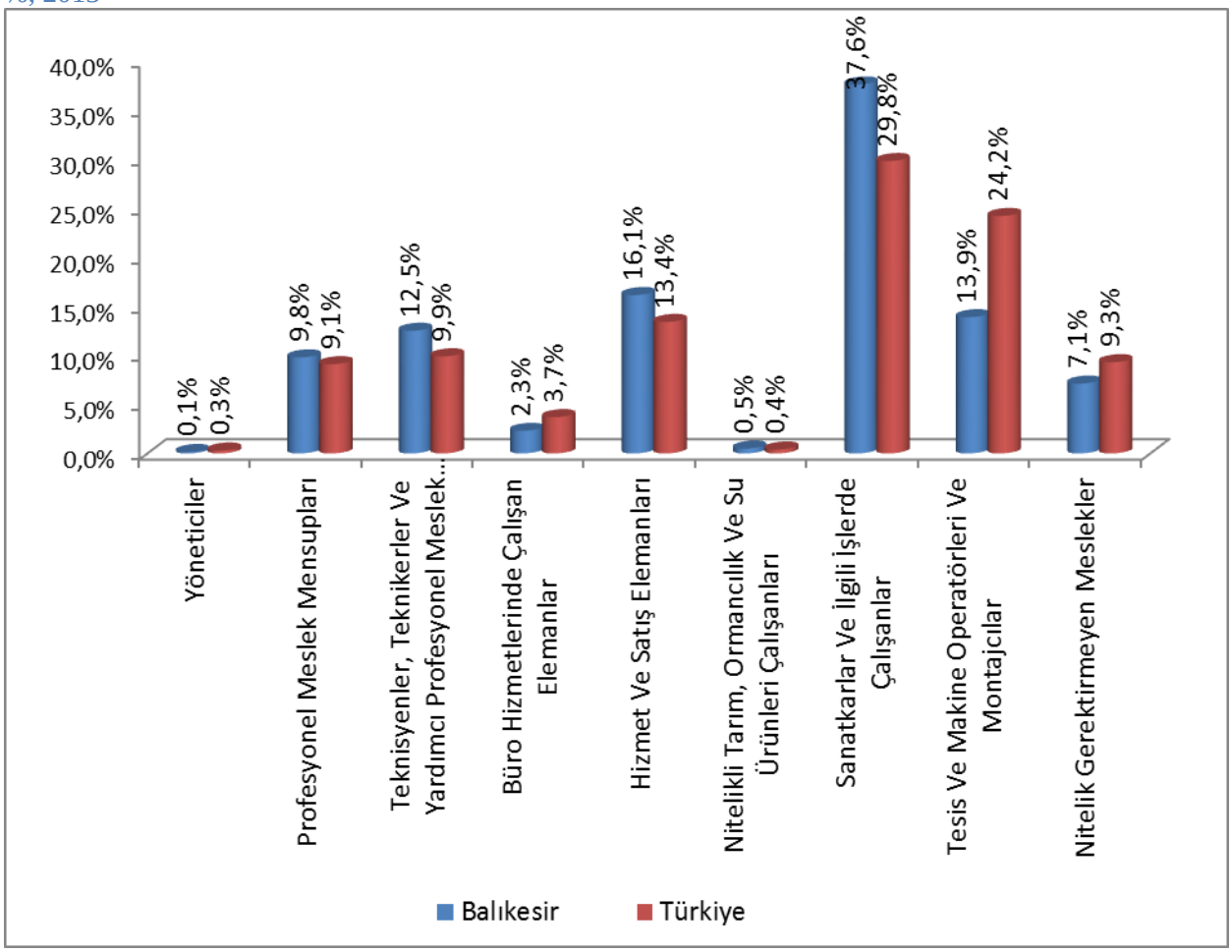

Kaynak : İPTA 2013

Temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek gruplarına göre dağılımının Türkiye ile karşılaştırmasına baktığımızda ise Balıkesir ilinde ilk sırada yer alan Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu Türkiye genelinde de %29,8 ile ilk sırada yer almaktadır. Balıkesir ilinde ikinci sırada %16,1 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu gelirken Türkiye genelinde ise durum farklılık göstermiştir. Türkiye genelinde ikinci sırada % 24,2 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları meslek grubu gelmektedir.

Türkiye genelinde ikinci sırada yer alan Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları meslek grubu Balıkesir de ise %13,9 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Türkiye'de Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları meslek grubunu sırasıyla %13,4 ile Hizmet ve Satış Elemanları, %9,9 ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ile %9,3 ile de Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu takip etmektedir.

Tablo 51 : Mesleklere göre Temininde Güçlük dağılımı, Balıkesir-Türkiye, %, 2013, ilk 20 Meslek

BALIKESİR	ORAN	TÜRKİYE	ORAN
Garson (Servis Elemanı)	5,4%	Makineci (Dikiş)	6,9%
Gaz Altı Kaynakçısı	4,2%	Güvenlik Görevlisi	2,8%
Satış Temsilcisi / Plasiyer	3,6%	Garson (Servis Elemanı)	2,3%
Beden İşçisi (Genel)	3,1%	Beden İşçisi (Genel)	1,9%
Satış Danışmanı	2,8%	Gaz Altı Kaynakçısı	1,7%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	2,6%	Satış Danışmanı	1,4%
Torba Ve Çuval Dikme Makinesi İşçisi	2,5%	Ortacı	1,4%
Ayıklama İşçisi (Konserve İmali) (Makineyle)	2,5%	Temizlik Görevlisi	1,3%
Mobilya Montaj İşçisi	1,8%	Pazarlamacı	1,3%
Kalıpçı-Pres	1,6%	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,2%
Şoför-Yük Taşıma	1,6%	Aşçı	1,1%
Aşçı	1,5%	Çağrı Merkezi Görevlisi	1,0%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	1,4%	Şoför-Yük Taşıma	1,0%
Marangoz	1,2%	Sıvacı	0,9%
Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim	1,1%	CNC Torna Tezgahı Operatörü	0,9%
Pazarlamacı	1,0%	Beden İşçisi (İnşaat)	0,9%
Mermer İşçisi	1,0%	Ütücü	0,9%
Deri İşçisi	1,0%	Hemşire	0,8%
Sıvacı	1,0%	Muhasebeci	0,8%
Sıhhi Tesisatçı	1,0%	Komi (Garson Yardımcısı)	0,8%

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma kapsamında elde edilen bilgiler ışığında, işverenlerin en fazla temininde güçlük çektiklerini belirttikleri mesleğin Garson (Servis Elemanı) mesleği olduğunu görmekteyiz. Burada ilk yirmisini aldığımız mesleklerde ilk sırada yer alan Garson (Servis Elemanı) mesleğinin oranı %5,4'tür. Bu mesleği sırasıyla Gaz Altı Kaynakçısı, Satış Temsilcisi/Plasiyer, Beden İşçisi (Genel) ve Satış Danışmanı meslekleri takip etmektedir.

Türkiye genelinde ise temininde güçlük çekilen mesleklerde ilk sırada %6,9 ile Makineci (Dikiş) mesleği gelmektedir. Bu mesleği sırasıyla Güvenlik Görevlisi, Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (Genel) ve Gaz Altı Kaynakçısı meslekleri takip etmektedir.

Grafik 41 : Temininde Güçlük Çekilme nedenleri, Balıkesir-Türkiye %, 2013

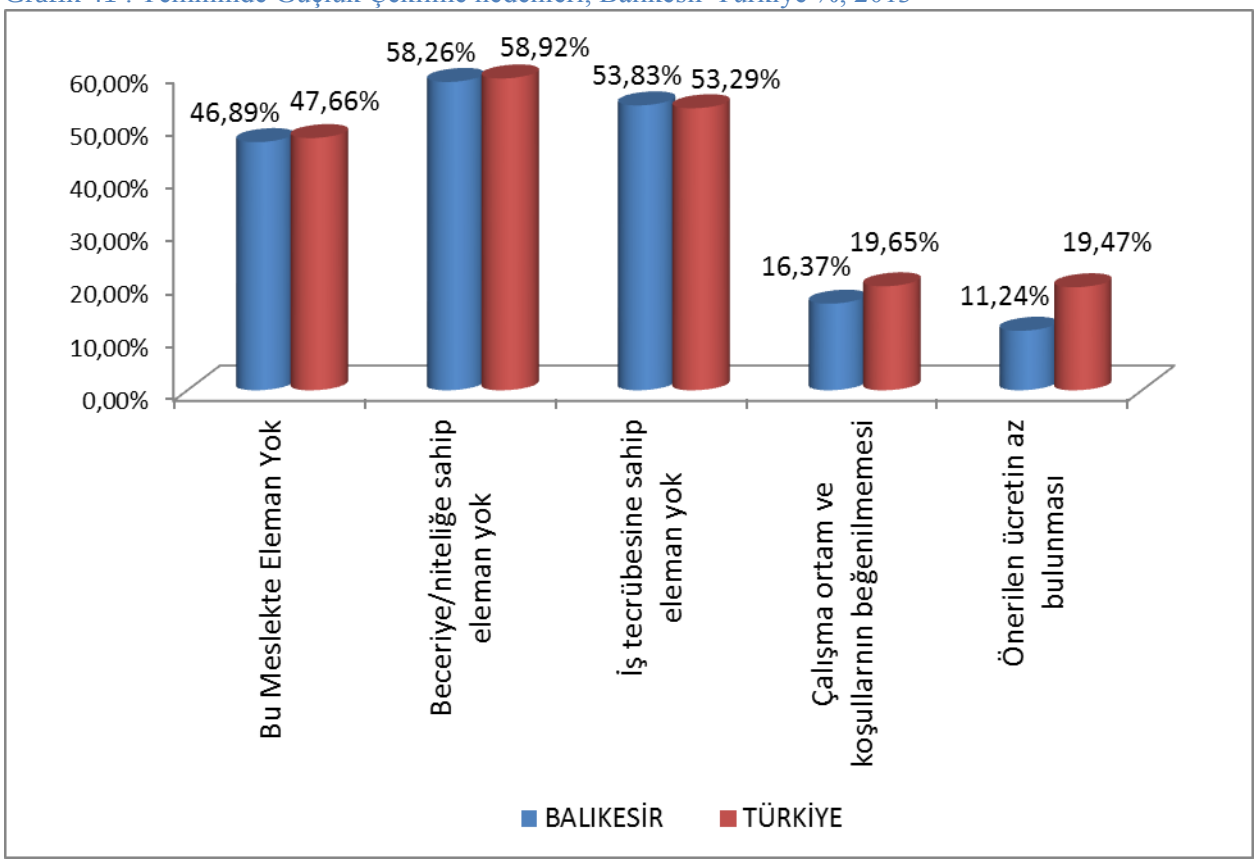

Kaynak : İPTA 2013

Araştırmaya katılan işverenlere elemanlarını bulmadaki zorlanma nedenleri sorulmuş ve alınan bilgiler ışığında derlenen verilere göre işverenlerin %58,2'si aranılan meslekte yeterli beceriye/niteliğe sahip eleman olmadığını belirtmişlerdir. Balıkesir ilinde işverenlerin elaman bulmada zorlanma nedeni olarak ikinci sırada ise % 53,8 ile iş tecrübesine sahip eleman yok olmasını belirtmişlerdir. Burada işverenler birden fazla seçenek işaretleyebildikleri için oransal olarak sonucun %100 olması beklenemez. Bu durumunda göz önünde tutulması gerekmektedir.

Araştırma kapsamında elde edilen verilere göre Türkiye genelinde de işverenlerin çoğu aranılan meslekte beceriye/niteliğe sahip eleman olmaması birinci neden olarak göstermişlerdir. Türkiye'de işverenlerin %58,9'u beceriye/niteliğe sahip eleman yok seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu durum Balıkesir ili ile hemen hemen aynıdır. Türkiye genelinde de işverenlerin temininde güçlük çekme nedeni olarak belirttikleri ikinci önemli hususta iş tecrübesine sahip eleman olmamasıdır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Gelecek dönem istihdam eğilimleri başlığı altında kısa dönemde (altı aylık) ve orta dönemde (bir yıllık) istihdamda yaşanacak değişimler ölçülmek istenmiştir. Burada işverenlere 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 itibariyle artış veya azalış bekledikleri meslekler sorularak Balıkesir ilinde gelecek dönemde kısa ve orta vade de en fazla ihtiyaç duyulacak meslekler belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen veriler ışığında sektörlere göre, meslek gruplarına göre ve mesleklere göre istihdam beklentileri belirlenmiştir.

Özetle değinmek gerekirse Balıkesir ilinde 31 Aralık 2013 itibariyle Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) en fazla olan sektör %35,9 ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörüdür. Genel toplamda ise kısa dönemde Balıkesir ilinde %2,7 gibi bir istihdam artışı beklenmektedir. Orta vade de ise %2,2'lik bir istihdam artışı beklenmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranına meslek grupları itibariyle baktığımızda ise kısa dönemde değişimin en fazla beklendiği meslek grubu %10.1 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubudur.

Tablo 52 : Sektörlere göre Net İstihdam Beklentisi, Balıkesir, %, 2013

Sektör	31 Aralık 2013 İtibariyle	30 Haziran 2014 Tarihi İtibariyle	31 Aralık 2013 NİDO	30 Haziran 2014 NİDO
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	-52	24	-3,7	1,8
İmalat	831	421	3,6	1,8
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	2	0	2,1	0,0
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	14	0	35,9	0,0
İnşaat	212	256	3,6	4,3
Toptan Ve Perakende Ticaret	354	198	3,7	2,1
Ulaştırma Ve Depolama	-146	152	-4,0	4,2
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	51	80	1,4	2,3
Bilgi Ve İletişim	-3	0	-2,8	0,0
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	-9	11	-1,2	1,4
Gayrimenkul Faaliyetleri	8	0	5,7	0,0
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	9	2	1,2	0,3
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	195	39	7,5	1,5
Eğitim	24	9	1,1	0,4
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	28	3	2,0	0,2
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	9	0	6,7	0,0
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0	39	0,0	7,0
Genel Toplam:	**1526**	**1236**	**2,7**	**2,2**

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma kapsamında sektörel bazda net istihdam beklentisine baktığımızda kısa dönemde toplamda %2,7'lik bir artış öngörülmektedir. Orta vade de ise %2,2'lik bir artış öngörülmektedir.

İstihdam artışının en fazla beklendiği sektör ise %35,9 ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörüdür. Bu sektörü %7,5 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile %6,7 ile Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor Faaliyetleri sektörleri takip etmektedir.

Tablo 53 : Meslek gruplarına göre Net İstihdam Beklentisi, Balıkesir, %, 2013

Meslek Grupları	31 Aralık 2013 itibariyle Net İstihdam Değişimi	30 Haziran 2014 itibariyle Net İstihdam Değişimi	31 Aralık 2013 itibariyle NİDO	30 Haziran 2014 itibariyle NİDO
Yöneticiler	0	1	0,0%	0,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	78	45	1,7%	1,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	158	85	3,5%	1,9%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	14	11	0,3%	0,2%
Hizmet Ve Satış Elemanları	31	220	0,4%	3,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	61	64	10,1%	10,6%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	426	394	3,0%	2,7%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	281	218	4,0%	3,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	477	198	4,1%	1,7%
Genel Toplam:	**1.526**	**1.236**	**2,7%**	**2,2%**

Kaynak : İPTA 2013

Meslek gruplarına göre istihdam beklentilerine baktığımızda kısa dönemde Balıkesir'de en fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu %10,1 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubudur. Bu meslek grubunu %4,1 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve %4,0 ile de Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları meslek grubu takip etmektedir.

Meslek grupları itibariyle istihdam beklentilerinde orta vade de durum aynıdır. Orta vade de en fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu %10,6 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubudur. Bu meslek grubunu %3,1 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları meslek grubu takip etmektedir. Üçüncü sırada ise %3,0 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu gelmektedir.

Tablo 54 : En fazla istihdam artışı beklenen ilk 20 meslek, Balıkesir, %, 2013

31 Aralık 2013 itibariyle Net İstihdam Değişimi	30 Haziran 2014 itibariyle Net İstihdam Değişimi
Beden İşçisi (Temizlik)	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (İnşaat)	Seyahat Servis Elemanı (Host/hostes/otobüs-Tren)
Gözlük Çerçeve İmalatçısı	Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi (Genel)
Zeytin Toplama İşçisi	Kazmacı-Maden Ve Taşocağı
Torba Ve Çuval Dikme Makinesi İşçisi	İnşaat Ustası
Beden İşçisi (Genel)	İmal İşçisi
Satış Danışmanı	Garson (Servis Elemanı)
Gaz Altı Kaynakçısı	Beden İşçisi (İnşaat)
Kazmacı-Maden Ve Taşocağı	Kat Görevlisi-Temizlik
Ayıklama İşçisi (Konserve İmali) (Makineyle)	Satış Danışmanı
Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi (Genel)	Terzi
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Gaz Altı Kaynakçısı
Garson (Servis Elemanı)	Plastik Doğramacı /PVC Doğrama-İmalat Ve Montajcısı
Şoför-Yük Taşıma	Torba Ve Çuval Dikme Makinesi İşçisi
Montajcı (Kurgucu)	Betonarme Demircisi
Pazarlamacı	Mobilya Döşemecisi (Nezaretçi Ustabaşı)
Terzi	Mermer Silim İşçisi
Deri İşçisi	Şoför-Yük Taşıma
Satış Temsilcisi / Plasiyer	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı
Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Elle)	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)

Kaynak : İPTA 2013

Araştırmada işverenlere kısa dönemde ve orta dönemde istihdam beklentileri sorularak bu veriler meslekler bazında da derlenmiştir. Meslekler bazında kısa dönemde Balıkesir ilinde istihdam artışı beklenen ilk yirmi mesleğe baktığımızda ilk iki sırada herhangi bir vasıf gerektirmeyen Beden İşçisi (Temizlik) ve Beden İşçisi (İnşaat) mesleklerinin yer aldığını görmekteyiz. Bu iki mesleği sırasıyla Gözlük Çerçeve İmalatçısı, Zeytin Toplama İşçisi, Torba ve Çuval Dikme Makinesi İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı, Gaz Altı Kaynakçısı ve Kazmacı-Maden ve Taşocağı meslekleri takip etmektedir.

Orta vade de ki duruma baktığımızda ise en fazla artış beklenen mesleklerde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırayla Seyahat Servis Elemanı (Host/hostes/otobüs-Tren), Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi (Genel), Kazmacı-Maden ve Taşocağı, İnşaat Ustası, İmal İşçisi, Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (İnşaat) ve Kat Görevlisi-Temizlik meslekleri takip etmektedir.

Tablo 55 : En fazla istihdam azalışı beklenen ilk 20 meslek, Balıkesir, %, 2013

31 Aralık 2013	30 Haziran 2014
Seyahat Servis Elemanı (Host/hostes/otobüs-Tren)	Zeytin Toplama İşçisi
Mermer İşçisi	Servis Garsonu
Sıvacı	Büro Memuru (İdari İşler)
Büro Memuru (Genel)	Yapı Yalıtımcısı
Sıvı Dolum Makinesi Operatörü	Sıhhi Tesisatçı
İnşaat Kalfası (Genel)	Satış Elemanı (Perakende)
Zeytin İşleme Teknisyeni	Doğalgaz Tesisat Teknisyeni
Duvarcı	Büro İşçisi
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Alçı Sıva Uygulayıcısı	İnşaat Boyacısı/Boyacı-Bina
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Boyacı (Daldırma İle)
İnşaat Boyacısı/Boyacı-Bina	Doğalgaz Çelik Boru Kaynakçısı
Diğer Fırıncılar, Pastacılar Ve Şekerleme İmalat İşçileri	Betonarmeci
Peynir İmal İşçisi	Beden İşçisi (Temizlik)
Bilet Satış Elemanı (Gişe/banko)	Türkçe Öğretmeni
Direksiyon Eğitmeni	Frezeci (Freze Tezgah İşçisi)
Bulaşıkçı (Stevard)	Aşçı Yardımcısı
Kapıcı	Makine Mühendisi
Diğer Tuğla Örücüler, Taş Duvarcılar	Pasta Ustası
Geri Dönüşüm Çalışanı	Fizik Öğretmeni-Ortaöğretim

Kaynak : İPTA 2013

Araştırma kapsamında elde edilen verilere göre kısa dönemde en fazla istihdam azalışı beklenen mesleklere baktığımızda ise ilk sırada Seyahat Servis Elemanı (Host/hostes/otobüs-Tren) mesleğinin yer aldığını görmekteyiz. Bu mesleği sırayla Mermer İşçisi, Sıvacı, Büro Memuru (Genel), Sıvı Dolum Makine Operatörü, İnşaat Kalfası (Genel), Zeytin İşleme Teknisyeni ve Duvarcı meslekleri takip etmektedir.

Orta vade de duruma baktığımızda ise en fazla azalış beklenen mesleklerde ilk sırada Zeytin Toplama İşçisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırayla Servis Garsonu, Büro Memuru (İdari İşler), Yapı Yalıtımcısı, Sıhhi Tesisatçı, Satış Elemanı (Perakende), Doğalgaz Tesisat Teknisyeni ve Büro İşçisi meslekleri takip etmektedir.

SONUÇ

Balıkesir İşgücü Piyasası Analizi raporunun öne çıkan amaçlarından bir tanesi en genel anlamıyla aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Diğer amaç ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Dolayısıyla bu raporun bulguları raporun veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilebilir.

Talep Araştırması, Balıkesir ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Ancak bu rapor çerçevesinde veri derleme ve değerlendirme anlamında yaşanan bazı sıkıntılar vardır. Bu sıkıntıların büyük çoğunluğu, özellikle işgücü piyasasına arz yönünden bakarken kullanılabilecek verilerin il özelinde değil, TR22 bölgesi genelinde mevcut olmasıdır. Ancak raporlama sırasında veriler kaynak seti bozulmadan olabildiğince Balıkesir ili özeline indirgenmeye çalışılmıştır.

Bu raporda sunulan veri ve analizin değerlendirmesi sorun tespit edilen alanların, ihtiyaçların ve işgücü gelişimi açısından hedef kitlenin tespiti olarak üç grupta ele alınabilir. Aşağıda yapılan değerlendirme bu üç grubu birbiriyle ilişkili bir şekilde sunmaktadır. Balıkesir'in de içinde yer aldığı TR22 bölgesinde iktisadi faaliyet ve istihdam Hizmet sektöründe yoğunlaşmakta ve yine en fazla Gayri Safi Katma Değer Hizmetler sektöründe üretilmektedir. 2012 yılında TR22 bölgesinin istihdam oranı ve işgücüne katılım oranı Türkiye'den düşüktür. İşgücüne katılım oranının Türkiye ile kıyaslandığındaki düşüklüğü, çalışma çağındaki işgücünün, işgücü piyasasındaki koşullardan memnun olmamaları ile açıklanabilir. Bu durumda, bir tarafta bölgedeki istihdamın büyük bir kısmına hâkim olan Hizmet ve İmalat sektöründeki çalışma koşullarının ıslahı gerekmekteyken, diğer tarafta ise söz konusu sektörlerde çalışacak özellikle vasıfsız işgücünün işgücü yetiştirme faaliyetlerinden yararlandırılarak ve sosyal yardımların daha kontrollü yapılıp çalışabilecek durumda olan çalışma yaşındaki nüfusun yardım almak yerine işgücüne dâhil olmasını sağlayacak önlemler almak suretiyle, çalışma yaşındaki atıl işgücünün işgücü piyasasının mevcut durumuna adaptasyonunun sağlanması gerekmektedir.

Balıkesir'de çalışma yaşı kapsamındaki nüfus yükseköğrenim seviyesinde yapılacak bir değerlendirmede, Türkiye genelinden daha düşük eğitimlidir. Buna ek olarak Balıkesir ilinde çalışma yaşı kapsamındaki kadın nüfus, erkek nüfustan daha az eğitimlidir. Bununla birlikte, Balıkesir'de yaşayan çalışma yaş grubuna dâhil kadınların ülkemizde çalışma yaş grubuna dâhil kadınlara göre yükseköğrenim mezuniyet seviyesi göstergesinde oransal olarak geridedir. TR22 bölgesinde eğitim seviyesine göre işgücüne dâhil olmamanın en az olduğu grup yükseköğretim seviyesidir. Bu yüzden, "TR22 bölgesinde eğitim yükseldikçe işgücüne katılım da yükselmektedir" sonucu yanlış bir sonuç değildir. Öne çıkan söz konusu veriler kadınların ve gençlerin işgücüne katılım oranının ve istihdam olanaklarının artması, işsizlik oranlarının ise azalması için kadınlara ve gençlere önem verilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin öncelikli hedef kitlesi kadınlar ve gençler başta olmak üzere işsizler, diğer bir hedef kitlesi ise işgücü dışında kalan nüfus olmalıdır.

Balıkesir'deki işgücü her geçen gün geçmiş yıllara göre daha eğitimli hale gelmektedir. Hâlbuki ildeki istihdam yapısında baskın eğitim seviyesi ilköğretimdir ki, bu işyerlerindeki üretilen mal ve hizmetlerin üretim yapısında gereken işgücü vasıflılığı hakkında fikir vermeye yetmektedir. İşgücünün eğitim seviyesinin artması ise, işteki tatmin ve beklentileri arttırmakta, işverenleri nitelikli elemanların daha çok istihdam edileceği iş ve işyerleri açmaya itecek gibi görünmektedir. Öyle ki, ilde önümüzdeki yıllarda istihdam edilen ve edilecek düşük mesleki donanımın gerektiği vasıfsız işgücü arzındaki yetersizliğin, ilin beklentisini karşılayamaması gibi bir tehlike mevcuttur. Özellikle işgücü tarafından tatminkâr bulunmayan ücretler ile işyerinde günlük çalışma saatleri ve sosyal imkânlar ile ilgili işgücü şikâyetleri de bu faktöre eklenince, okuldan ayrılma oranının Balıkesir için Türkiye ortalamasının altında olması piyasaya her geçen yıl daha az sayıda vasıfsız eleman girişi ile sonuçlanmaktadır. Bu da Balıkesir'de nitelikliliği düşük işgücü kapasitesinin önümüzdeki yıllarda düşeceğine işarettir. İş piyasası bu durumda işgücü ihtiyacını karşılamak için diğer illere özellikle komşu illere işgücü talebi götürmeye devam edecektir ya da işverenler daha modern ve nitelik gerektiren sektörlere yönelecektir. Her iki durumda da ildeki nitelik seviyesi düşük işgücü, İŞKUR tarafından tertiplenecek mesleki iyileştirme veya yeni meslek edindirme ile niteliklilik gerektiren sektörlere hazırlanmalıdır.

Arz ve talep eşleştirmeleri düşünüldüğünde, 2012 yılında Balıkesir ilinde İŞKUR tarafından aracılık edilen açık işlere başvuru yapan kişi sayısı 41.966'dır. Bunların 26.620'si erkek, 15.346 kişisi de kadındır.

Yine arz ve talep eşleştirmeleri anlamında, yapılan eşleştirmeler sonucunda İŞKUR tarafından iş görüşmesine gönderilen işgücünün işveren tarafından kabul edilmemesi durumunda kabul edilmeme sebeplerinin neler olduğu bilinememektedir. İleride daha iyi işe yerleştirmeler yapılabilmesini sağlamak açısından işverenlerin gönderilen işgücünü kabul etmeme sebeplerinin veya işgücünün iş görüşmesinin ardından hangi sebeple işi reddettiğinin araştırılmasında yarar bulunmaktadır. İşgücü talebi açısından bakıldığında Balıkesir ili özelinde 'İmalat' ve 'Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinin hem işyeri sayısı, hem çalışan dağılımı, hem açık iş, hem işe giriş-çıkışlar, hem de gelecekte istihdam artışı anlamında ağırlıklı bir yere sahip olduğu açıkça görülmektedir. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin kısa vadede bu sektörlerin ihtiyaçlarına yönelmesi olumlu sonuçlar yaratabilir. Bunun yanı sıra 'İmalat' ile 'Toptan ve Perakende Ticaret' sektörlerine yönelik işgücü yetiştirme faaliyetlerine göre, diğer sektörlere yönelik işgücü yetiştirme faaliyetlerine çok daha az bütçe ayrılarak, işgücü arz talep dengesini sağlamada daha isabetli sonuçlar elde edilebilir.

İşgücü piyasası analizlerinde temel göstergelerden birisi olan açık iş oranı, toplam açık iş sayısının yanı sıra sektörlerin istihdam büyüklüklerini de dikkate almaktadır. Açık iş oranı yüksek olan sektörlerin ağırlıklı sektörlere ek olarak büyüme potansiyeli taşıdığını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu anlamda Balıkesir ilinde bu potansiyeli yansıtan sektörler 'Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri', 'Gayrimenkul Faaliyetleri' ile 'Diğer Hizmet Faaliyetleri' sektörleridir. Ayrıca kısa ve orta vadede net istihdam artış oranı beklentisi en yüksek olan sektör 'Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri'; 'İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri'; 'Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor Faaliyetleri'; olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme programlarının özellikle de orta vadede (12 ay) bu sektörlerin ihtiyaçlarına yönelik olması işgücü arzı ve talebi eşleştirmeleri açısından olumlu sonuçlar verebilir. Son olarak ise dikkat edilmesi gereken önemli bir unsur, araştırma kapsamında Balıkesir ili işgücü piyasasına meslek grupları açısından bakıldığında en fazla çalışan sayısının hem kadınlar hem erkekler için 'Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar' meslek grubunda görüldüğü, meslekler bazında yapılacak incelemede de nitelik gerektirmeyen işlerde istihdamın yoğunlaştığı gözlenmektedir. Bu kategorideki mesleklerde açık işlere bakıldığında, en çok işgücü talebi alınan ilk dört mesleğin ('Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi (Genel)', 'Garson (Servis Elemanı)', 'Beden İşçisi (Genel)', ve 'Satış Danışmanı') olduğu görülmektedir.

Ayrıca temininde güçlük çekilen mesleklerde Garson (Servis Elemanı), Gaz Altı Kaynakçısı, Beden İşçisi gibi zor çalışma koşullarıyla bilinen mesleklerin öne çıktığı görülmektedir. Bu durumda Balıkesir ilinde işgücü talebi açısından, aslında eğitim aranmayan mesleklerin veya işgücünün düşük düzey eğitimli olmasının işverenler için yeterli olacağı sonucuna varılabilir. Ancak bu araştırma ve analiz çerçevesinde ücret ve çalışma koşulları gibi işgücü piyasası bileşenleri değerlendirilmeye alınmadığı zaman, bu tespitin işgücü arz ve talebi arasında var olan dengesizlikleri gidermekte işlevsel olacağı düşünülmemektedir.

İşverenlerin gelecek ile ilgili olumlu beklentileri işgücü piyasasında talep yaratacaktır. Bu işgücü talebiyle arzı eşleştirerek Balıkesir'de istihdamı artırmak üzere aşağıdaki öneriler yerel anlamda başta İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu olmak üzere işgücü piyasası politika yapıcıları ve işgücü piyasası aktörleri tarafından değerlendirilmelidir:

- İŞKUR'un işsiz kayıtlarında sayısal olarak işgücü piyasasında mevcut talebin çok üstünde olan işsizlere yönelik, onları istihdama dâhil edecek şekilde kurslar düzenlenmelidir.

- İşverenlerin nitelik gerektiren mesleklerde eleman talebine karşılık, sistemde kayıtlı iş arayanlara niteliklerini geliştirmek üzere eğitimler vererek, bu kayıtlı işgücünü işverene sunmak üzere işyeri ziyaretleri fazlalaştırılabilir. İŞKUR veri tabanında yüksek nitelikli iş arayanların oranını arttıracak faaliyetlere önem verilmelidir.

- TR22 bölgesinde İmalat sektörünün ağırlığından ötürü bu sektörde meydana gelecek olası daralma İmalat sektöründen ayrılan kesimin gelişmiş komşu illere göç etmesine neden olabilir. Bu sebeple, tarım sektöründen ayrılan kişiler, özellikle kadınlar işyerinde verilecek UMEM Beceri'10 Projesi kursları ve İş Başı Eğitim Programları sayesinde İmalat sektörü koşullarına uyumlaştırılmalı, söz konusu bireylerin istihdamını sağlayacak eğitim faaliyetleri düzenlenmeli; buna karşılık özellikle işe giriş ve çıkışların en yoğun olduğu sektör olan 'İmalat' sektöründeki zor çalışma koşulları iyileştirilmelidir.

- İşgücü piyasasında kadınlar ve gençlerin istihdama katılım oranlarını yükseltmek amacıyla hedef kitlesi gençler ve kadınlar olan eğitim programları düzenlenmelidir.

- Mesleki eğitim programları çerçevesinde, örgün öğretimine devam etmeyen veya edecek durumda olmayan genç nüfusu ve açık iş taleplerini birlikte değerlendirerek, işgücü piyasasına dâhil edecek şekilde eğitim başlıkları belirlenmelidir.

- Kadınların istihdama katılımını artırmak amacıyla aktif işgücü piyasası politikaları kapsamında gerektiği takdirde mesleki eğitim kurslarına katılımı artıracak teşvik politikaları uygulanmalıdır. Dezavantajlı grubun işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak için kontenjanları dolduramayan işverenler ile işbirliği yapılarak uygun mesleki eğitim programları hazırlanmalı, özellikle engelli işgücü için korumalı işyerleri programlarının işyerlerine tanıtımı yapılarak dezavantajlı grupların istihdama kazandırılması kolaylaştırılmalıdır.

- Özellikle 'İmalat', 'İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri', 'İnşaat', 'Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri', 'Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor Faaliyetleri' ve 'Gayrimenkul Faaliyetleri' sektörlerinde beklenen istihdam artışına yönelik bu sektörde faaliyet gösteren işyerleri ile yakın ilişki kurularak oluşması beklenen eleman ihtiyacını gidermek üzere eğitimler ve araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ekonomi Bakanlığı İstatistik Verileri
- İŞKUR İstatistik Yıllıkları
- Kalkınma Bakanlığı İstatistik Verileri
- Milli Eğitim Bakanlığı İstatistik Verileri
- TOBB İstatistik Verileri
- TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR	**BALIKESİR İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI**
	İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi verme ve gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunun 21'inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur**.
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136. maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden tüm işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan işyerlerinde insan kaynakları, personel, işletme veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. **Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.**

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No	:										
İşyerinin Yasal Ünvanı	:										
İşyerinin Tabela Ünvanı	:										

ADRES BİLGİLERİ

İL	:	BALIKESİR
İLÇE	:	
KÖY	:	
MAHALLE	:	
CADDE/SOKAK	:	
DIŞ KAPI NO	:	
İÇ KAPI NO	:	
TELEFON/FAKS/e-posta	:	...../...../ .....@.....

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı	:	**Unvanı**	:
Tarih	:	**Telefonu**	:
E-posta	:	**İmza/Kaşesi**	:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	**KONTROLÖR**	**VERİ GİRİŞ PERSONELİ**
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAX	E-POSTA
BALIKESİR Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	PAŞAALANI MAH.188.SK.NO :30 Merkez/BALIKESİR	0 266 239 71 54 0 266 241 17 91	0 266 241 76 30	iskurbalikesir@iskur.gov.tr

Bölüm I - İŞYERİ FAALİYETİ

S1. İşyerinin ana iktisadi faaliyetini aşağıdaki listeden işaretleyiniz?
(Sadece bir faaliyet kolu işaretlenecektir.)

01		Madencilik ve Taş ocakçılığı
02		İmalat
03		Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
04		Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
05		İnşaat
06		Toptan ve parekende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
07		Ulaştırma ve depolama
08		Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
09		Bilgi ve iletişim
10		Finans ve sigorta faaliyetleri
11		Gayrimenkul faaliyetleri
12		Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
13		İdari ve destek hizmet faaliyetleri
14		Eğitim
15		İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
16		Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
17		Diğer hizmet faaliyetleri

S2. İşyerinin iktisadi faaliyet kodu işyeri listesindeki ile aynı mı, değişmiş mi?
(Bu soru ziyaret edilen işyerinde değil, İŞKUR'un Bürosunda Koordinatör veya görevlendireceği bir kişi tarafından doldurulacaktır.)

Aynı	Değişmiş

Sonraki Sayfaya Geçiniz

Bölüm II - MEVCUT İSTİHDAM

S3: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan İş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S5: İşyerinizde şu an eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S5.1: Eleman İhtiyacı duymuyoruz. ☐ ⟹ Soru 6'ya geçiniz.

01	02	03	04									05	06				
Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Genel lise 3. Meslek lisesi 4. Meslek yüksekokulu 5.Lisans 6. Lisans üstü 7. Farketmez	Beceri İhtiyacı (*) 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (analitik beceri) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği									İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda herhangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	Açık işlerinizi genellikle hangi yolla arıyorsunuz (*) 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları				
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		1	2	3	4	5
		☐											☐					

BÖLÜM IV. 31 ARALIK 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER		
01	02	03
5.6: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle İşyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evetse →	6.3'e geçiniz
	Hayırsa →	6.1 veya 6.2 geçiniz
5.6.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olacağını beklemiyorum. ☐	→	7.sonuça geçiniz
5.6.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐		
5.6.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle İşyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış	

5.7: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle İşyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evetse →	7.3'e geçiniz
	Hayırsa →	7.1 veya 7.2 geçiniz
5.7.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olacağını beklemiyorum. ☐	→	8.sonuça geçiniz
5.7.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐		
5.7.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle İşyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış	

BÖLÜM V. 30 HAZİRAN 2014 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER		
01	02	03
5.8: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle İşyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evetse →	8.3'e geçiniz
	Hayırsa →	8.1 veya 8.2 geçiniz
5.8.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olacağını beklemiyorum. ☐	→	9.sonuça geçiniz
5.8.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐		
5.8.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle İşyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış	

5.9: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle İşyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evetse →	9.3'e geçiniz
	Hayırsa →	9.1 veya 9.2 geçiniz
5.9.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olacağını düşünmüyorum. ☐	→	10.sonuça geçiniz
5.9.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐		
5.9.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle İşyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal Azalış	

BÖLÜM VI. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

10: 2013 yılı içerisinde İşyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu meslekleri temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

10.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

01	02	03	04				
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşılıyor mu? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN	Temininde Güçlük Çeklime Nedeni (*) 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki becerisi/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortamı ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
			1	2	3	4	5
		☐					

Ek 2- A : Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

İl İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında tam sayım yapılan iller dışında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 74 ilde tamsayım 7 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

nh = ñ [K2 + (1- K2) Mh 2] ½

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

Mh =Nh / (N / h) = h.Wh

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

nmin = K.ñ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla girişim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak nmin=125 olacak şekilde tabakalara düşen örnek hacmi belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 2- B : Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde girişimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet ve büyüklük grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v(\hat{Y}_h) = N_h^2 v(\bar{y}_h) = N_h^2 \left[\sum (y_i - \bar{y}_h)^2 / (n_h - 1) \right]$$ dır.

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$$ olarak elde edilir.

Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Ek 2- C : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012)

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı	Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585	Adana	1.677
Manisa	1.582	Ankara	1.982
Tekirdağ	1.545	Antalya	1.745
Hatay	1.416	Bursa	1.838
Aydın	1.370	Denizli	1.507
Şanlıurfa	1.342	Diyarbakır	1.422
Kahramanmaraş	1.327	Gaziantep	1.472
Eskişehir	1.282	İstanbul	2.132
Sakarya	1.250	İzmir	1.881
Malatya	1.070	Kayseri	1.440
Afyonkarahisar	995	Kocaeli	1.737
Elazığ	974	Konya	1.658
Ordu	962	Mersin	1.572
Kütahya	890	Muğla	1.478
Erzurum	856	Trabzon	1.393
Van	850	**ÖrneklemToplam**	**24.934**
Zonguldak	832		
Sivas	804	Tokat (Pilot İl)	704
Çorum	802	Samsun (Pilot İl)	1387
Çanakkale	753		
Düzce	736	**Araştırmada Seçilen Toplam İşyeri**	**65.723**
Uşak	691		
Giresun	687		
Mardin	677		
Osmaniye	671		
Adıyaman	644		
Batman	641		
Rize	607		
Aksaray	602		
Nevşehir	559		
Edirne	517		
Isparta	505		
Kırklareli	485		
Kastamonu	481		
Yozgat	475		
Amasya	445		
Niğde	423		
Bolu	406		
Karaman	393		
Yalova	386		
Burdur	364		
Şırnak	345		
Bartın	303		
Karabük	299		
Bilecik	291		
Bingöl	281		
Sinop	280		
Erzincan	278		
Kırşehir	260		
Artvin	244		
Kırıkkale	240		
Siirt	233		
Bitlis	216		
Ağrı	213		
Çankırı	212		
Muş	192		
Kars	177		
Iğdır	162		
Gümüşhane	127		
Kilis	119		
Hakkari	117		
Tunceli	93		
Bayburt	77		
Ardahan	57		
Tamsayım toplamı	**38.698**		

Ek 2- D : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013)

TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI	TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI	ÖRNEKLEM YAPAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI
Adana	3.803	3.326	Kars	296	261	Antalya	1686	1397
Adıyaman	855	733	Kastamonu	713	561	Bursa	1.802	1.555
A.Karahisar	1.327	1.131	Kayseri	2.897	2.710	Denizli	1286	1149
Ağrı	445	382	Kırıkkale	308	275	İstanbul	5.985	5.104
Aksaray	813	722	Kırklareli	601	506	İzmir	3020	2526
Amasya	625	578	Kırşehir	364	311	Kocaeli	1.783	1.521
Ardahan	77	74	Kilis	157	136	Ankara	4.026	3.086
Artvin	318	286	Konya	3.921	3.533	**Örneklem Toplam**	**19.588**	**16.338**
Aydın	1.786	1.414	Kütahya	1.111	924	GENEL TOPLAM	100.857	87.719
Balıkesir	**2.050**	**1.802**	Malatya	1.527	1.368			
Bartın	361	328	Manisa	2.104	1.881			
Batman	1.158	932	Mardin	1.399	1.194			
Bayburt	98	80	Mersin	3.144	2.713			
Bilecik	370	309	Muğla	2.326	2.049			
Bingöl	524	461	Muş	407	352			
Bitlis	375	347	Nevşehir	759	670			
Bolu	533	477	Niğde	581	471			
Burdur	461	394	Ordu	1.297	1.189			
Çanakkale	937	845	Osmaniye	948	847			
Çankırı	253	219	Rize	795	724			
Çorum	1.017	920	Sakarya	1.760	1.607			
Diyarbakır	2.749	2.468	Samsun	2.007	1.593			
Düzce	970	867	Siirt	366	347			
Edirne	639	560	Sinop	343	305			
Elazığ	1.314	1.095	Sivas	1.109	987			
Erzincan	380	347	Şanlıurfa	2.463	2.163			
Erzurum	1.197	1.046	Şırnak	660	576			
Eskişehir	1.735	1.579	Tekirdağ	2.141	1.849			
Gaziantep	2.935	2.662	Tokat	920	846			
Giresun	889	798	Trabzon	2.324	1.990			
Gümüşhane	178	152	Tunceli	163	151			
Hakkari	200	187	Uşak	910	828			
Hatay	2.024	1.788	Van	1.203	1.061			
Iğdır	277	246	Yalova	520	469			
Isparta	615	556	Yozgat	634	548			
K.Maraş	1.892	1.626	Zonguldak	983	842			
Karabük	413	365	Tamsayım Toplam	81.264	71.381			
Karaman	510	442						

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 10-Eylül-31 Ekim tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan **"**Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2011 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için **"**işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus*:* Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\textbf{İKO} = \frac{\textit{İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz)}}{\textit{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında

bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = $\frac{Toplam\ istihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

Tablo 56 : Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = $\frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine

ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = $\frac{İşsiz}{İşgücü\ arzı\ (istihdam+işiz)}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı: *Genç* işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

- 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.
- içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı
- Yetişkin işsizlik oranı içinde genç işsizlik oranının yüzdesi
- Genç işsizlik indeksi olarak tanımlan toplam işsizlik içinde gençlerin oranı
- Genç nüfus içinde genç işsizlerin oranı

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresi uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. *Emekli:* Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = $\frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus-(İstihdam+İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 2 yıl sure ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği*:* İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = $\frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile, dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için

belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Ek 4 - İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE-2011)

İLLERİN SOSYO-EKONOMİK GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI (SEGE-2011)					
İL KODU	İLLER	SEGE 2011 Sırası	İL KODU	İLLER	SEGE 2011 Sırası
TR100	İstanbul	1	TRB11	Malatya	42
TR510	Ankara	2	TR332	Afyon	43
TR310	İzmir	3	TR905	Artvin	44
TR421	Kocaeli	4	TRA12	Erzincan	45
TR611	Antalya	5	TR631	Hatay	46
TR411	Bursa	6	TR821	Kastamonu	47
TR412	Eskişehir	7	TR813	Bartın	48
TR323	Muğla	8	TR722	Sivas	49
TR211	Tekirdağ	9	TR833	Çorum	50
TR322	Denizli	10	TR823	Sinop	51
TR424	Bolu	11	TR903	Giresun	52
TR212	Edirne	12	TR633	Osmaniye	53
TR425	Yalova	13	TR822	Çankırı	54
TR222	Çanakkale	14	TR712	Aksaray	55
TR213	Kırklareli	15	TR713	Niğde	56
TR621	Adana	16	TR832	Tokat	57
TR721	Kayseri	17	TRB14	Tunceli	58
TR422	Sakarya	18	TRA11	Erzurum	59
TR321	Aydın	19	TR632	Kahramanmaraş	60
TR521	Konya	20	TR902	Ordu	61
TR612	Isparta	21	TR906	Gümüşhane	62
TR221	**Balıkesir**	**22**	TRC13	Kilis	63
TR331	Manisa	23	TRA13	Bayburt	64
TR622	Mersin	24	TR723	Yozgat	65
TR334	Uşak	25	TRC12	Adıyaman	66
TR613	Burdur	26	TRC22	Diyarbakır	67
TR413	Bilecik	27	TRA22	Kars	68
TR812	Karabük	28	TRA23	Iğdır	69
TR811	Zonguldak	29	TRC32	Batman	70
TRC11	Gaziantep	30	TRA24	Ardahan	71
TR901	Trabzon	31	TRB13	Bingöl	72
TR522	Karaman	32	TRC21	Şanlıurfa	73
TR831	Samsun	33	TRC31	Mardin	74
TR904	Rize	34	TRB21	Van	75
TR423	Düzce	35	TRB23	Bitlis	76
TR714	Nevşehir	36	TRC34	Siirt	77
TR834	Amasya	37	TRC33	Şırnak	78
TR333	Kütahya	38	TRA21	Ağrı	79
TRB12	Elazığ	39	TRB24	Hakkari	80
TR715	Kırşehir	40	TRB22	Muş	81
TR711	Kırıkkale	41			

Ek 5 - Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri*

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	**942**	**459**	**426**	**33**	**483**	**48,7**	**45,2**	**7,2**
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak:TÜİK *(2 Ekim 2011 itibariyle)

Ek 6 – Diğer Tablolar

Ek 4-A: Türkiye Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

Sektörlere Göre İPTA Sonuçları-2013/1. Dönem									
Sektörler	**İşyeri Sayısı**	**Çalışan Sayısı**	**Açık İş Sayısı**	**Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı**	**31 Aralık 2013 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi**	**30 Aralık 2014 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi**	**Açık İş Oranı**	**Net İstihdam Değişim Oranı 31 Aralık**	**Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran**
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.590	78.462	2.398	2.814	1.492	2.248	3,0	1,9	2,9
İmalat	47.378	1.991.454	113.084	134.403	101.196	79.726	5,4	5,1	4,0
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	590	37.568	494	510	534	538	1,3	1,4	1,4
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	389	28.801	532	559	219	524	1,8	0,8	1,8
İnşaat	29.776	653.825	22.728	45.631	36.993	35.600	3,4	5,7	5,4
Toptan ve perakende ticaret	45.281	925.382	44.837	61.834	48.878	46.739	4,6	5,3	5,1
Ulaştırma ve depolama	10.977	289.106	8.628	13.091	6.680	10.241	2,9	2,3	3,5
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11.428	282.720	16.875	22.200	1.700	15.535	5,6	0,6	5,5
Bilgi ve iletişim	2.325	71.742	2.814	2.764	4.272	3.881	3,8	6,0	5,4
Finans ve sigorta faaliyetleri	3.382	97.973	2.064	2.340	3.754	3.874	2,1	3,8	4,0
Gayrimenkul faaliyetleri	1.487	32.464	1.370	1.891	2.058	2.669	4,1	6,3	8,2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8.034	182.122	7.261	10.595	8.681	14.246	3,8	4,8	7,8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6.690	490.060	17.891	19.887	34.422	35.670	3,5	7,0	7,3
Kamu yönetimi ve savunma zorunlu sosyal güvenlik	2	27	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Eğitim	5.319	153.509	3.861	5.693	3.671	2.659	2,5	2,4	1,7
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4.111	165.943	7.017	9.896	5.126	4.929	4,1	3,1	3,0
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	766	19.251	623	852	-12	546	3,1	-0,1	2,8
Diğer hizmet faaliyetleri	4.142	94.944	5.606	5.988	4.243	8.707	5,6	4,5	9,2
GENEL TOPLAM	183.667	5.595.354	258.082	340.950	263.906	268.334	4,4	4,7	4,8

Ek 4-B: İl Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

Sektörlere Göre İPTA Sonuçları-2013/1. Dönem									
Sektörler	**İşyeri Sayısı**	**Çalışan Sayısı**	**Açık İş Sayısı**	**Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı**	**31 Aralık 2013 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi**	**30 Aralık 2014 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi**	**Açık İş Oranı**	**Net İstihdam Değişim Oranı 31 Aralık**	**Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran**
Madencilik ve taş ocakçılığı	44	1.382	23	31	-52	24	1,6	-3,7	1,8
İmalat	454	22.920	645	788	831	421	2,7	3,6	1,8
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5	94	0	1	2	0	0,0	2,1	0,0
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3	39	13	0	14	0	25,0	35,9	0,0
İnşaat	313	5.957	118	255	212	256	1,9	3,6	4,3
Toptan ve perakende ticaret	479	9.660	230	455	354	198	2,3	3,7	2,1
Ulaştırma ve depolama	144	3.627	59	75	-146	152	1,6	-4,0	4,2
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	134	3.536	101	209	51	80	2,8	1,4	2,3
Bilgi ve iletişim	10	118	3	3	-3	0	2,8	-2,8	0,0
Finans ve sigorta faaliyetleri	48	798	0	6	-9	11	0,0	-1,2	1,4
Gayrimenkul faaliyetleri	8	141	16	14	8	0	10,2	5,7	0,0
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	46	771	8	54	9	2	1,1	1,2	0,3
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	55	2.614	22	49	195	39	0,8	7,5	1,5
Eğitim	82	2.214	22	66	24	9	1,0	1,1	0,4
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	29	1.432	26	57	28	3	1,8	2,0	0,2
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	9	134	0	3	9	0	0,0	6,7	0,0
Diğer hizmet faaliyetleri	46	553	30	29	0	39	5,1	0,0	7,0
GENEL TOPLAM	**1.909**	**55.989**	**1.315**	**2.096**	**1.526**	**1.236**	**2,3**	**2,7**	**2,2**

Ek 4-C: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS)

İSTATİSTİKİ BÖLGE BİRİMLERİ SINIFLANDIRMASI (İBBS)			
DÜZEY 1 (12 Bölge Birimi NUTS-1)		DÜZEY 2 (26 Bölge Birimi)	
Kod	Tanım	Kod	Tanım
TR	TÜRKİYE		
TRA	KUZEYDOĞU ANADOLU	TRA1	ERZURUM
		TRA2	AĞRI
TRB	ORTADOĞU ANADOLU	TRB1	MALATYA
		TRB2	VAN
TRC	GÜNEYDOĞU ANADOLU	TRC1	GAZİANTEP
		TRC2	ŞANLIURFA
		TRC3	MARDIN
TR1	İSTANBUL	TR10	İSTANBUL
TR2	BATI MARMARA	TR21	TEKİRDAĞ
		TR22	BALIKESİR
TR3	EGE	TR31	İZMİR
		TR32	AYDIN
		TR33	MANİSA
TR4	DOĞU MARMARA	TR41	BURSA
		TR42	KOCAELİ
TR5	BATI ANADOLU	TR51	ANKARA
		TR52	KONYA
TR6	AKDENİZ	TR61	ANTALYA
		TR62	ADANA
		TR63	HATAY
TR7	ORTA ANADOLU	TR71	KIRIKKALE
		TR72	KAYSERİ
TR8	BATI KARADENİZ	TR81	ZONGULDAK
		TR82	KASTAMONU
		TR83	SAMSUN
TR9	DOĞUKARADENİZ	TR90	TRABZON

NOTLAR

İŞKUR

TÜRKİYE İŞ KURUMU
BALIKESİR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
Adres: Paşaalanı Mah. 188. Sk. No :30
Tel: 444 75 87
www.iskur.gov.tr